

Podlaskie

Raport roczny z realizacji
Strategii Rozwoju
Województwa Podlaskiego do Roku 2020
za 2019 rok

Podlaskie

Regionalne Obserwatorium
Terytorialne

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO.....	5
METODYKA MONITORINGU	9
SYNTEZA WYNIKÓW MONITORINGU	11
OCENA STOPNIA REALIZACJI CELÓW STRATEGII	18
Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka	18
Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe.....	46
Cel strategiczny 3. Jakość życia.....	62
ANALIZA RIS3	89
SPIS TABEL	96
SPIS MAP	96
SPIS WYKRESÓW	97
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW.....	99

WSTĘP

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 (SRWP 2020, Strategia), została przyjęta przez Sejmik Województwa Podlaskiego 9 września 2013 roku. Strategia jest kluczowym dokumentem, określającym główne cele i kierunki rozwoju regionu w kolejnych latach¹. Realizację założeń Strategii, powierzono Zarządowi Województwa Podlaskiego. Jako najważniejszy, z punktu widzenia rozwoju regionalnego, dokument, Strategia jest regularnie monitorowana. Okresy sprawozdawcze obejmują rok kalendarzowy.

System monitorowania SRWP 2020

W dniu 17 stycznia 2015 roku, Zarząd Województwa przyjął System Monitorowania Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 (System, SMS). System określił szczegółowe założenia w zakresie prowadzenia monitoringu Strategii, w obszarze przyjętych w tym dokumencie celów strategicznych i operacyjnych. Etap prac nad Strategią zaowocował przyjęciem wyjściowego zestawu wskaźników. W treści dokumentu SRWP 2020, zastrzeżono jednak, że nie jest to zestaw ostateczny i będzie on podlegał stałej aktualizacji tak, aby najlepiej odpowiadać potrzebom informacyjnym jego realizatorów. Aktualnie obowiązujący System Monitorowania Strategii, wzbogacony w 2018 roku o 11 indyktorów, składa się z 56 wskaźników (6 wskaźników realizacji celów strategicznych i 50 wskaźników realizacji celów operacyjnych). Ocena stopnia realizacji celów Strategii odbywa się poprzez analizę zmian w wartościach wymienionych wskaźników. Przedmiotowy Raport jest szóstym raportem monitoringowym i jednocześnie ostatnim. Zawiera ocenę realizacji założeń SRWP 2020 w okresie realizacji Strategii, jak również całościową ocenę zmian obserwowanych w okresie obejmującym lata bazowe, przypisane wartościom wskaźników i poziom realizacji założonych wartości docelowych w 2019 roku, wg stanu charakterystycznego ostatniemu okresowi dostępności danych o wartości określonego wskaźnika.

Zakończony w kwietniu 2020 roku proces aktualizacji Strategii doprowadził do rewizji i przyjęcia zaktualizowanych założeń strategicznych rozwoju regionu do 2030 roku. Nowy dokument zawiera nowe założenia monitoringu, dostosowane do struktury celów zaktualizowanej Strategii. Pierwsze sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 przewidziane jest na 2021 rok.

Adresaci Głównym adresatem Raportu jest Zarząd i Sejmik Województwa Podlaskiego. W aspekcie informacyjnym, adresatami raportu są wszystkie podmioty zainteresowane rozwojem województwa.

¹ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020:
<http://www.strategia.wrotapodlasia.pl/pl/strategia/var/resources/154/248/22/1310strategia2020wwwpl.pdf>

Układ Raport składa się z pięciu rozdziałów merytorycznych oraz załączników. W treści raportu skupiono się na wynikach przeprowadzonych analiz, głównych wnioskach oraz podsumowaniach. W celu zapewnienia przejrzystości raportu szczegółowe analizy zawarto w załącznikach.

CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

W nawiązaniu do wizji rozwoju regionu, charakterystyka stanu wyjściowego uwzględnia sytuację regionu, która odnosi się do założeń strategicznych: **Podlaskie Zielone, Otwarte, Dostępne, Przedsiębiorcze.**

Mapa 1. Położenie geograficzne województwa podlaskiego

Województwo Podlaskie (dane podstawowe)

	2010	2019
Stolica województwa	Białystok	
Powierzchnia	20 187 km ²	
Liczba ludności	1 203 448	1 181 533 ²
Liczba powiatów ziemskich	14	
Miasta na prawach powiatu	3 (Białystok, Łomża, Suwałki)	
Liczba gmin	118	
Współczynnik urbanizacji	60,0	60,8 (2018)
PKB per capita	27 381 zł	39 160 zł (2018)
Stopa bezrobocia rejestrowanego	13,8%	6,9%
Udział powierzchni obszarów chronionych	32,0%	31,6% (2018)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL, GUS-STRATEG.

Źródło: Biuro Obsługi Inwestorów i Promocji Gospodarczej, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego.

Zielone Województwo podlaskie postrzegane jest, jako jeden z najczystszych

i bogatych w walory przyrodnicze regionów Polski. Wśród wszystkich województw, w Podlaskiem występuje najwięcej terenów objętych ochroną w formie parków narodowych i siecią Natura 2000. W województwie podlaskim zlokalizowane są cztery parki narodowe: Białowiecki Park Narodowy, Biebrzański Park Narodowy, Narwiański Park Narodowy oraz Wigierski Park Narodowy oraz trzy parki krajobrazowe: Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej, Suwalski Park Krajobrazowy. Obszary specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 stanowią 28,7% powierzchni województwa, natomiast specjalne obszary ochrony siedlisk NATURA 2000 stanowią 26,9% powierzchni województwa³.

Region obfituje w obszary rolnicze oraz charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem lesistości w kraju – 31,0%⁴.

Mapa 2. Obszary chronione w woj. podlaskim

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl data dostępu: 07.05.2020 r.

² Stan na 31.12.2018 r.

³ *Ochrona Środowiska 2019*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2018, dokument dostępny w Internecie, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/srodowisko/ochrona-srodowiska-2019,1,20.html> (data dostępu: 07.05.2020 r.).

⁴ *Rocznik Statystyczny Województw 2019*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2020, s. 415.

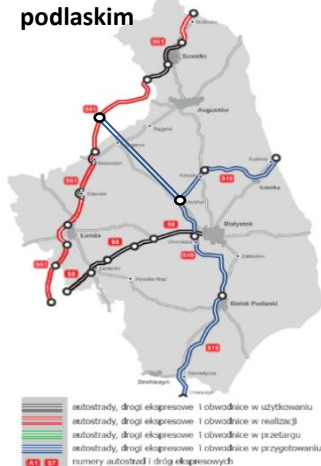

Województwo podlaskie posiada dobre warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego - w 2018 r. ogólna liczba certyfikowanych gospodarstw ekologicznych wynosiła 2 420, powierzchnia gospodarstw stanowiła 3,9% wszystkich użytków rolnych⁵.

Otwarte Województwo podlaskie, położone jest w północno – wschodniej części Polski. Graniczy z Białorusią, Litwą oraz województwami: lubelskim, warmińsko-mazurskim oraz mazowieckim. Granica z Białorusią jest jednocześnie częścią wschodniej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen. Położenie geograficzne regionu postrzegane jest zarówno w kategorii barier jak i szans rozwojowych regionu. Granica z Białorusią stanowi przeszkodę w swobodnym przemieszczaniu się osób, towarów oraz usług. Graniczne położenie z Litwą, sytuuje województwo podlaskie pomiędzy krajami bałtyckimi a pozostałymi krajami Unii Europejskiej. Dzięki takiemu położeniu, możliwe jest nawiązywanie kontaktów gospodarczych, rozwijanie eksportu, a także przyciąganie turystów oraz studentów do podlaskich uczelni.

Bliskie sąsiedztwo Obwodu Kaliningradzkiego niesie ze sobą brak stabilnych stosunków gospodarczych oraz politycznych z Rosją. Skutkuje niepewnością regulacji w zakresie przepływu towarów i usług. Położenie na granicy strefy Schengen stwarza potencjał do tego, aby województwo podlaskie stało się łącznikiem pomiędzy krajami Europy Wschodniej, niebędącymi członkami wspólnoty a UE.

Dostępne
Mapa 3. Drogi krajowe w woj. podlaskim

Źródło: gddkia.gov.pl data
dostęp: 08.05.2020 r.

Województwo podlaskie, oddalone jest od głównych krajowych korytarzy transportowych. Z racji znacznej powierzchni i transgranicznego położenia, region wykazuje relatywnie wysokie zapotrzebowanie na infrastrukturę transportową. Istotnym z punktu widzenia dostępności regionu jest fakt wchodzenia w fazę realizacji *Via Carpatia*, która na terenie województwa podlaskiego ma przebiegać szlakiem S61 na odcinku granica państwa – Suwałki – Ełk, S16 na odcinku Ełk – Knyszyn oraz S19 na odcinku Knyszyn – Dobrzyniewo Duże – Choroszcz – Siemiatycze – granica województwa⁶. Pozytywnym jest fakt, iż biegnący przez województwo podlaskie odcinek europejskiego korytarza transportowego *Via Baltica* został uwzględniony do realizacji w ramach europejskiego instrumentu *Connecting Europe Facility*. *Via Baltica* przebiegać będzie z Warszawy do Ostrowi Mazowieckiej, a następnie drogą ekspresową S61 przez

⁵ Tamże, s. 402 i 405.

⁶ A. Czauż, E. Dąbrowska (red.), A. Kamińska, G. Koronkiewicz, D. Maślach, M. Muczyński, *Diagnoza strategiczna województwa podlaskiego*, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok 2020, s. 21.

Łomżę, Szczuczyn, Ełk i Suwałki do przejścia granicznego w Budzisku⁷. Sieć kolejowa województwa podlaskiego należy do najrzadszych w kraju. Z Białegostoku, stolicy województwa podlaskiego, biegną jedynie trzy zelektryfikowane linie kolejowe, w kierunkach: Warszawa, Ełk oraz Kuźnica Białostocka (granica państwa z Białorusią). Jedynie linia do Warszawy jest linią dwutorową. W 2018 roku, w Białymstoku zakończono budowę pasa startowego na lotnisku lokalnym Białystok Krywlany, w celu przystosowania lotniska do pełnienia funkcji lotniska użytku publicznego o ograniczonej certyfikacji. W 2019 roku, zakończono również budowę lotniska lokalnego w Suwałkach o parametrach podobnych do lotniska w Białymstoku. Wyzwaniem jest konieczność budowy lotniska regionalnego, gdyż powyższe lotniska nie wypełniają tej funkcji ze względu na standardy techniczne ani możliwości rozbudowy.⁸ W szerszym znaczeniu, dostępność dotyczy również telekomunikacji i Internetu. Odsetek podmiotów gospodarczych posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu w województwie podlaskim, wyniósł w 2019 roku 97,4%, przy średniej dla kraju – 96,3%. Natomiast w przypadku odsetka gospodarstw domowych posiadających komputer z dostępem do szerokopasmowego Internetu region w 2017 r. uplasował się na siódmej pozycji (58,9%)⁹.

Przedsiębiorcze Województwo podlaskie jest jednym z najstabilniej rozwiniętych gospodarczo regionem w Polsce. „Plan rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3)”¹⁰ służy stymulowaniu rozwoju innowacyjności w podlaskich przedsiębiorstwach. Rezultatem działań jest szybszy wzrost gospodarczy regionu. Zgodnie z założeniami Planu, w regionie występuje zauważalny wzrost gospodarczy oraz następują zmiany w zakresie poziomu przedsiębiorczości i innowacyjności regionu. Tempo tych zmian wymaga jednak zwiększenia. W Planie zostały wyróżnione Inteligentne Specjalizacje Województwa Podlaskiego, w skład których wchodzi:

1. Przemysł rolno-spożywczy i sektory powiązane łańcuchem wartości.
2. Przemysł metalowo-maszynowy, szkodniczy i sektory powiązane łańcuchem wartości.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże, s. 23-24.

⁹ Najbardziej aktualne, dostępne dane - STRATEG.

¹⁰ Załącznik do Uchwały Nr 120/1431/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 1 marca 2016 r.

3. Sektor medyczny, nauki o życiu i sektory powiązane łańcuchem wartości.
4. Ekoinnowacje, nauki o środowisku i sektory powiązane łańcuchem wartości.

Powyższe specjalizacje wyznaczone zostały ze względu na ogólną charakterystykę regionu oraz wysoki wskaźnik lokalizacji zatrudnienia LQ.

W województwie podlaskim identyfikowany jest znaczący potencjał akademicki, który posiada bezpośredni wpływ na kształtowanie poziomu kapitału ludzkiego. W 2018 roku w regionie studiowało ok. 30 tys. osób, co stanowiło 2,4% wszystkich studentów w Polsce.

W Białymstoku funkcjonują jednostki naukowo-dydaktyczne i naukowe, kategoryzowane na następujących miejscach ogólnopolskich rankingów: Uniwersytet Medyczny w Białymstoku - 23 miejsce w rankingu uczelni wyższych w Polsce w 2019 roku, Uniwersytet w Białymstoku - 39 pozycja w rankingu, Politechnika Białostocka - 46 pozycja w rankingu¹¹. W 2018 roku 24,5% mieszkańców województwa podlaskiego posiadało wykształcenie wyższe, przy średniej dla kraju wynoszącej 24,4%¹². Województwo podlaskie charakteryzuje się również jednym z najwyższych w kraju (czwarte miejsce w 2018 r.) odsetkiem ludności w wieku produkcyjnym – 61,7%¹³.

¹¹ *Ranking Uczelni Akademickich 2019*, dokument dostępny w Internecie, <http://ranking.perspektywy.pl/2019/ranking-uczelni-akademickich> (data dostępu: 08.05.2020 r.).

¹² Odsetek osób w wieku 15 lat i więcej posiadających wyższe wykształcenie - STRATEG.

¹³ GUS BDL.

METODYKA MONITORINGU

Metodyka monitorowania Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 uwarunkowana jest zapisami Strategii. Prowadzona jest w oparciu o System Monitorowania Strategii opracowany na bazie podstawowych założeń przyjętych w treści dokumentu Strategii.

System Monitorowania SRWP¹⁴ wyznacza kierunki operacjonalizacji założeń strategicznych. Proces monitorowania odbywa się w oparciu o określone i skwantyfikowane w postaci wartości docelowych, wskaźniki monitorowania celów strategicznych i operacyjnych.

Tabela 1. Wskaźniki monitorowania celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźniki celów	Miara	Źródło	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa (2020)	Liczba wskaźników realizacji celów operacyjnych
Cel strategiczny 1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA	1. PKB na 1 mieszkańca w cenach bieżących	zł	obliczenia na podstawie GUS	27 288 (2010)	39 000	20
	2. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 000 ludności	szt.	GUS	764 (2011)	851	
Cel strategiczny 2. POWIĄZANIA KRAJOWE I MIĘDZYKRAJOWE	3. Wartość eksportu w przeliczeniu na 1 mieszkańca	EUR	obliczenia na podstawie Ministerstwa Finansów	930 (2010)	2 000	12
	4. Udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce	%	obliczenia na podstawie GUS	0,27 (2011)	0,34	
Cel strategiczny 3. JAKOŚĆ ŻYCIA	5. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	os./ na 1000 ludności	GUS	-1,64 (2011)	-0,4	18
	6. Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w gospodarstwie domowym	zł	GUS	1188,5 (2011)	1 648	

Monitorowanie celów strategicznych i operacyjnych jest prowadzone w oparciu o analizę wskazanych wyżej wskaźników realizacji celów strategicznych oraz wskaźników monitorowania celów operacyjnych, określonych w Załączniku 2. Zestawienie wskaźników monitorowania celów Strategii do Raportu, z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do zestawu wskaźników w 2018 r. Analizy statystyczne wskaźników obejmują:

- a) analizę korelacji,

¹⁴ Ramy Systemu Monitorowania SRWP zostały określone w dokumencie Strategii: *Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020*, s. 63, <http://strategia.wrotapodlasia.pl/pl/strategia/var/resources/154/248/22/1310strategia2020wwwpl.pdf>.

b) analizę trendów¹⁵:

- model szeregów czasowych ARIMA (w przypadku wskaźników realizacji celów strategicznych),
- trend liniowy (w przypadku wskaźników realizacji celów operacyjnych),

c) analizę kierunku zmian w wartościach wskaźników,

d) analizę wartości wskaźników kontekstowych (wykaz wskaźników zawarty jest w Załączniku

Szczegółowy opis metodyki monitoringu SRWP 2020 stanowi Załącznik 1. Metodyka monitoringu.

¹⁵ Prognozowanie opierające się na analizie trendów nie uwzględnia zakłóceń w postaci kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19.

SYNTEZA WYNIKÓW MONITORINGU

Wizja rozwoju województwa stanowi próbę zobrazowania stanu regionu w przyszłości.

Sformułowana wizja województwa wymaga determinacji i konsekwencji w realizacji wytyczonych trzech wzajemnie powiązanych celów strategicznych:

1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA
2. POWIĄZANIA KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE
3. JAKOŚĆ ŻYCIA

Bieżący raport jest ostatnim raportem monitoringowym oceniającym realizację Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020. Biorąc pod uwagę charakter podsumowujący raportu, w syntezie zaprezentowano poziom realizacji założeń Strategii w okresie obejmującym dane za lata: od roku bazowego, ustalonego w SRWP 2020 odrębnie dla każdego wskaźnika, do roku 2018 lub 2019, w zależności od dostępności danych w statystyce publicznej. Synteza przedstawia najważniejsze zmiany w wartościach wskaźników oraz ocenia poziom realizacji założeń dla wartości wskaźników, określony w SRWP 2020.

Konkurencyjna gospodarka

- ✓ **Produkt Krajowy Brutto na jednego mieszkańca w cenach bieżących** od 2011 roku stale wzrasta. Jego wartość w latach 2011-2018¹⁶ zwiększyła się o 43,5%. Uzyskane wyniki nie pozwalają jednak na przybliżenie się wartości regionalnej do średniej krajowej wartości PKB. Powodem obserwowanego stanu rzeczy jest m.in. szybszy wzrost wartości wskaźnika na poziomie kraju. Prognoza wartości wskaźnika dla województwa w kolejnych latach zakłada jego systematyczny wzrost. Najprawdopodobniej, potwierdzenie szacunków PKB dla 2018 roku przez GUS, wskaże na osiągnięcie już w 2018 roku wartości zakładanej w SRWP dla roku 2020. Przewidywane tempo zmian należy uznać jednak za zbyt wolne w stosunku do oczekiwań, związanych z nadrabianiem zapóźnień rozwojowych.
- ✓ **Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności** od 2011 roku systematycznie wzrasta, jednakże, jednocześnie obserwowany jest spadek dynamiki tempa wzrostu tego wskaźnika. W roku 2018 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wynosiła 872 i w porównaniu do roku 2017 zwiększyła się o 2,1%. Zgodnie z założeniami Strategii, analizowany wskaźnik w 2020 roku powinien osiągnąć wartość 851 podmiotów. Prognoza wskazuje, iż w 2020 roku wskaźnik powinien osiągnąć poziom zakładany w Strategii. Jednakże, uzyskanie zakładanej wartości nie doprowadzi do odwrócenia

¹⁶ Do obliczeń dla roku 2018 wykorzystano wstępne szacunki wartości PKB per capita. Rzeczywiste dane o PKB per capita podawane są przez GUS z dwuletnim opóźnieniem. Oficjalne dane, dotyczące PKB, zawierające weryfikację danych szacunkowych, dostępne będą w IV kwartale 2020 roku. Raport opiera się na danych dostępnych w statystyce publicznej i innych źródłach publicznych, wg stanu na dzień 30.04.2020 roku.

zjawisk dywergencyjnych w regionie, polegających na powiększaniu się dystansu pomiędzy poziomem przedsiębiorczości regionalnej i krajowej. Mimo pozytywnych zmian w zakresie wartości wskaźnika, województwo podlaskie od 2011 roku niezmiennie zajmuje 14. miejsce w kraju.

- ✓ **Udział powierzchni ekologicznych użytków rolnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych w 2018 roku** wzrósł, w porównaniu do 2011 roku o 1,07 p.p., do poziomu 3,9%. Województwo podlaskie znajduje się wśród liderów pod względem powierzchni certyfikowanego rolnictwa ekologicznego (4. miejsce w kraju). Mimo obserwowanych w województwie podlaskim wahań w zakresie wartości wskaźnika, zgodnie z założeniami przyjętymi w SRWP 2020, wartość wskaźnika ostatecznie wzrosła.
- ✓ **Nakłady na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB** zwiększyły się w 2018 roku do poziomu, który pozwolił regionowi na przesunięcie się z 12. pozycji w kraju (w 2010 roku) na pozycję 10. Jednak w kolejnych latach wdrażania założeń Strategii obserwowane wahania wartości wskaźnika, nie pozwalają na formułowanie w pełni wiarygodnych prognoz rozwoju sytuacji w przyszłości. Wzrost wartości wskaźnika do poziomu 0,72% (z 0,32% w 2010 roku) jest dużym sukcesem, lecz wzrosty obserwowane w skali kraju każą spodziewać się, że dysproporcja pomiędzy wartościami dla województwa podlaskiego oraz dla Polski będzie utrzymywała się na podobnym jak dotychczas poziomie.
- ✓ **Wartość dodana brutto w województwie podlaskim w przeliczeniu na 1 pracującego** charakteryzująca wydajność pracy, zwiększa się od 2010 roku, zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020. W 2018 roku, w porównaniu do roku bazowego (2010), wydajność pracy wzrosła o ponad 28%, tj. o 20,3 tys. zł. Województwo podlaskie, niezmiennie od 2010 roku, pod względem wydajności pracy, zajmuje 13. miejsce w kraju. W przyszłości, bez znaczącej zmiany w zakresie wzrostu PKB, nie będzie możliwe nadrobienie dystansu do średniej krajowej również w obszarze wydajności pracy.
- ✓ **Udział osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu i szkoleniach w ogólnej liczbie ludności w tym wieku** od 2012 roku, mimo obserwowanych wahań, wzrastał. W 2018 roku, w porównaniu do roku bazowego, wartość wskaźnika wzrosła o 1,1 p.p. Z wynikiem 5,2%, region znajduje się na siódmym miejscu wśród województw. Widoczny jest wzrost zainteresowania mieszkańców województwa podlaskiego udziałem w kształceniu i szkoleniach, co jest zgodne z trendem obserwowanym w kraju.
- ✓ **Wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 20-64 lata wg BAEL (w IV kwartale)** od 2012 roku wzrastał. W okresie 2012-2018 wartość wskaźnika zwiększyła się o 5 p.p. Poprawa wartości wskaźnika, chociaż zgodna z założonym trendem, postępuje wolno, a region utracił drugą pozycję w kraju zajmowaną w 2012 roku, na rzecz ósmej w 2018 roku.
- ✓ **Liczba podmiotów trzeciego sektora na 1000 ludności** obrazuje proces katalizacji kapitału społecznego, wyrażający się zaangażowaniem mieszkańców regionu w sprawy społeczne. Wartość wskaźnika od 2012 roku rośnie wolno (w 2018 roku udział wskaźnika dla województwa

podlaskiego stanowił 91,9% średniej wartości dla kraju), a region plasuje się w grupie najstarszych województw pod względem oddolnych inicjatyw społecznych (13. miejsce).

- ✓ **Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem** od 2011 roku wzrastał, zgodnie z założeniami Strategii. W latach 2011-2018, wzrost wartości wskaźnika wyniósł 19,5 p.p., co spowodowało przesunięcie się województwa podlaskiego z miejsca 3. w 2011 roku na miejsce 2. w 2018 roku.
- ✓ **Udział energii z odnawialnych źródeł energii wyprodukowanej w regionie w zużyciu energii ogółem w województwie** od 2010 roku wzrastał, zgodnie z założeniami SRWP 2020. W latach 2010-2018 wartość wskaźnika zwiększyła się o 13,4 p.p., jednakże nie wpłynęło to na poprawę pozycji województwa na tle Polski. W rankingu województw, region spadł bowiem z 5. miejsca w kraju w 2010 roku, na 6. miejsce w 2018 roku. Oznacza to, że wzrost wartości analizowanego wskaźnika w regionie był wolniejszy niż w innych województwach. Pod względem wartości tego wskaźnika (22,2% w 2018 r.) województwo wyprzedza najlepiej rozwinięte regiony kraju, takie jak mazowiecki (5,2%), małopolski (3,0%), czy dolnośląski (4,6%). Jednocześnie jednak, udział energii pochodzącej z OZE w zużyciu energii ogółem w województwie podlaskim w porównaniu z najlepszymi pod tym względem regionami (zachodniopomorskie 57,8%; kujawsko-pomorskie 38,7%), jest około dwu-trzykrotnie niższy.
- ✓ **Wskaźnik świadczenia rozwijania usług e-administracji**, zgodnie z tendencją zmian założoną w SRWP 2020, uległ zwiększeniu. W 2018 roku województwie podlaskim w kontaktach z administracją publiczną z Internetu korzystało 36,3% obywateli. W Polsce wartość wskaźnika wynosiła 35,5%. W ciągu jednego roku w regionie zanotowano wzrost wartości wskaźnika o 11,6 p.p. W 2018 roku, dzięki obserwowanym zmianom, województwo podlaskie zajmowało 6. pozycję w kraju.
- ✓ **Odsetek podmiotów gospodarczych posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu**, zgodnie z tendencją założoną w Strategii, od 2012 roku zwiększał się. W okresie 2012-2018 jego wartość zwiększyła się o 18,9 p.p., co spowodowało przesunięcie się województwa z 12. miejsca w kraju w 2012 roku na pozycję trzecią w 2018 roku. W 2019 roku odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu szerokopasmowego w województwie podlaskim kształtował się na poziomie 97,4% i przekraczał średnią dla całego kraju o 1,1 p.p. Wartość wskaźnika, w porównaniu do roku 2018, wzrosła o 4,5 p.p.

Powiązania krajowe i międzynarodowe

- ✓ Wartość **eksportu w przeliczeniu na jednego mieszkańca**, od 2010 roku charakteryzuje się tendencją wzrostową, na którą wpływ ma systematyczne zwiększanie wartości eksportu i dostaw wewnątrzspółnotowych produktów i towarów z województwa podlaskiego. Ponad dwukrotny wzrost wartości wskaźnika pozwolił na osiągnięcie w 2019 roku wartości docelowej, założonej w Strategii do osiągnięcia w 2020 roku i wynoszącej 2000 EUR/os. Pomimo znacznego

i systematycznego przyrostu wartości wskaźnika dla województwa podlaskiego, prognozy przewidują powiększanie się dysproporcji pomiędzy regionem a krajem.

- ✓ Województwo podlaskie jest regionem o najniższym **udziale wartości ulokowanego w nim kapitału zagranicznego** (niezmiennie 16 pozycja wśród pozostałych województw, w całym analizowanym okresie). Wskaźnik, od 2011 roku, charakteryzuje się znacznymi wahaniami wartości, które przy zachowaniu obecnych uwarunkowań nie pozwolą na osiągnięcie w 2020 roku, założonego w Strategii wskaźnika na poziomie 0,34%, pomimo przekroczenia tej wartości (najprawdopodobniej jednorazowo) w 2018 roku.
- ✓ Od roku 2013 (w Strategii nie określono wartości bazowej wskaźnika) **udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem** w województwie podlaskim utrzymywał się na zbliżonym poziomie (oscylującym wokół 23-24%). Utrzymywanie się wskaźnika na stosunkowo stałym poziomie wynika zarówno ze wzrostu wartości eksportu, jak i sprzedaży detalicznej i hurtowej w regionie. Różnica w stosunku do wartości tego wskaźnika dla kraju ulega zwiększeniu. Świadczy to o utrzymywaniu się stanu dywergencji, a nawet o jego niewielkim powiększaniu się. Zgodnie z założeniami SRWP 2020 udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem powinien wzrastać.
- ✓ Wskaźnik **liczby osób pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego** jest bezpośrednio związany ze wskaźnikiem udział kapitału zagranicznego ulokowanego w regionie. Wartość tego wskaźnika od 2011 roku charakteryzuje się tendencją wzrostową, co jest zgodne z kierunkiem zmian, założonym w Strategii. Pomimo coraz większej liczby osób, które pracują w przedsiębiorstwach o zagranicznym kapitale, województwo podlaskie niezmiennie zajmuje ostatnie, wśród wszystkich regionów, miejsce pod względem wartości wskaźnika. Może to świadczyć o niskiej atrakcyjności inwestycyjnej regionu.
- ✓ Na niską atrakcyjność inwestycyjną regionu wpływa m.in. dostępność transportowa. Pomimo systematycznego, zgodnego z założeniami Strategii, wzrostu wskaźnika **dróg o twardej nawierzchni na 100 km²**, województwo podlaskie, niezmiennie od 2013 roku (w Strategii nie wskazano wartości bazowej wskaźnika) zajmuje 13. miejsce w skali kraju. Wpływać to może na postrzeganie regionu, jako niedostatecznie dostępnego oraz atrakcyjnego dla inwestorów, w tym inwestorów zagranicznych.

Jakość życia

- ✓ **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności**, czyli różnica pomiędzy liczbą osób, które przyjeżdżają do województwa podlaskiego a liczbą osób, które z niego wyjeżdżają wyraźnie się waha. Od 2011 roku, saldo przyjmuje wartości ujemne, co świadczy o postępującym wyludnianiu się regionu, które związane jest z procesami migracyjnymi. Pogorszeniu o jedno miejsce (spadek z 12. miejsca na 13. w porównaniu do wartości bazowej) uległa także pozycja województwa podlaskiego na tle pozostałych województw, pod względem wartości wskaźnika (z -1,4 do -1,7). Oznacza to, że w 2018 roku województwo podlaskie było regionem, w którym poziom migracji był stosunkowo wysoki (pod

względem rozmiarów migracji wyrażonych w liczbach bezwzględnych), region należy do województw najbardziej dotkniętych migracjami. W 2018 roku, wartość salda na poziomie -1,7 oznaczała, że z regionu wyjechało około 2000 osób więcej, niż osiedliło się w nim na stałe. Na wyludnianie się regionu znacznie większy wpływ mają migracje wewnętrzne (wyjazdy do innych regionów w kraju) niż migracje poza granice państwa. Prognozy salda migracji wskazują na dalsze utrzymanie się ujemnej wartości tego wskaźnika, czyli postępujący proces depopulacji. Utrzymanie obecnych trendów zmian uniemożliwi osiągnięcie, założonego na 2020 rok, salda migracji na poziomie -0,4.

- ✓ **Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym**, czyli kwota, która może być przeznaczona na konsumpcję lub oszczędności, pomimo systematycznego wzrostu, od 2011 charakteryzuje się wolniejszym tempem zmian niż w skali kraju (30% w województwie podlaskim, 39% w Polsce). Obserwowana sytuacja przyczyniła się do spadku województwa podlaskiego w rankingu regionów z 5. na 11. miejsce. Świadczy to o relatywnym pogarszaniu się sytuacji ekonomicznej podlaskich gospodarstw domowych. Prognozy przeciętnego miesięcznego dochodu do dyspozycji wskazują na utrzymanie się trendu wzrostowego, co przy zachowaniu obecnych uwarunkowań pozwoli na osiągnięcie, założonej w Strategii wartości docelowej, wynoszącej 1648 zł.
- ✓ Województwo podlaskie od 2012 roku charakteryzują znaczne wahania w zakresie wartości wskaźnika **przyrostu naturalnego na 1000 osób**. Obserwowane wahania, w przedziale od -1,3 do -0,4, odbywały się w zakresie wartości ujemnych. Ujemna różnica pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów jest jedną ze składowych procesów depopulacyjnych. Pomimo niekorzystnych zmian w zakresie wartości wskaźnika, województwo podlaskie poprawia swoją pozycję w odniesieniu do pozostałych regionów (przesunięcie z 10 na 7 miejsce), co może świadczyć o mniejszym nasileniu w regionie, tego negatywnego, ze społeczno-gospodarczego punktu widzenia, zjawiska. W Strategii założono utrzymanie przyrostu naturalnego na poziomie -0,6, jednak osiągnięte w okresie realizacji SRWP 2020 wartości nie gwarantują realizacji założenia, biorąc pod uwagę fakt, że wartość wskaźnika w 2018 roku spadła do poziomu -1,0.
- ✓ Województwo podlaskie charakteryzuje się stosunkowo niskim **współczynnikiem aktywności zawodowej ogółem, jak i wśród osób w wieku 15-24 lata oraz wśród osób powyżej 55 roku życia**. Potwierdzeniem takiej sytuacji jest zajmowanie przez region odległych lokat, w porównaniu do pozostałych województw oraz występowanie wahań wartości w okresie realizacji Strategii. Wartość wskaźnika obrazującego aktywność zawodową ogółu ludności województwa podlaskiego, w całym okresie realizacji SRWP 2020 nie przekroczyła wartości bazowej z 2012 r. Tym samym zmiany w wartościach nie są zgodne z założoną wzrostową tendencją zmian wskaźnika. Niekorzystne zmiany w zakresie wartości wskaźnika nie miały negatywnego przełożenia na zajmowaną przez województwo podlaskie pozycję wśród wszystkich regionów. W odniesieniu do roku bazowego, województwo utrzymało 9. pozycję. Biorąc zaś pod uwagę aktywność zawodową osób w wieku 15-24 lata, pomimo wahań wartości wskaźnika, zmienia się on zgodnie z założoną tendencją, co oznacza przyrost w stosunku do

wartości z 2012 r. (z poziomu 30,8% do poziomu 32,7%). Obserwowana sytuacja miała również przełożenie na poprawę zajmowanego, przez województwo podlaskie, miejsca na tle wszystkich województw (z 14 na 11 miejsce). Negatywna tendencja zmian obserwowana jest w odniesieniu do wskaźnika aktywności zawodowej w grupie osób powyżej 55 roku życia. W przypadku tego wskaźnika, wystąpił spadek wartości w ostatnich trzech latach, który wiąże się bezpośrednio ze spadkiem pozycji regionu w skali całego kraju. W odniesieniu do roku bazowego pozycja regionu uległa pogorszeniu o trzy miejsca (spadek z 11 na 14).

- ✓ W regionie występuje znaczne nasilenie występowania zjawiska ubóstwa, potwierdza to **wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym**. W województwie podlaskim, blisko co piąty mieszkaniec ponosi wydatki, który nie przekraczają granicy ubóstwa relatywnego przyjętej na poziomie 50% średnich miesięcznych wydatków wszystkich gospodarstw domowych. Zgodnie z założoną w SRWP 2020 tendencją zmian, w porównaniu do 2011 roku, wartość wskaźnika uległa zmniejszeniu, co świadczy o zmniejszaniu się rozmiarów ubóstwa w regionie. Pozytywne zmiany nie znalazły odzwierciedlenia w poprawie pozycji województwa podlaskiego, które w 2018 roku zajmowało analogiczną jak w 2011 roku trzecią pozycję. Potwierdzeniem zmniejszania rozmiarów ubóstwa w regionie jest także systematyczne zmniejszanie się **liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców**, pomimo utrzymywania się stosunkowo wysokiej pozycji województwa na tle pozostałych regionów. Celem świadczeń z pomocy społecznej jest niwelowanie dysproporcji wewnątrz społeczeństwa oraz zaspokajanie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych. Wskaźnik ten od 2011 roku również charakteryzuje się systematycznym spadkiem, co potwierdza ograniczanie zasięgu ubóstwa w województwie podlaskim. Jednakże w 2018 roku, województwo podlaskie nadal było regionem, w którym, w porównaniu do innych, stosunkowo więcej osób korzystało ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców, niż miało to miejsce w 2011 roku. W odniesieniu do roku bazowego, zaobserwowano zmianę pozycji regionu na tle pozostałych województw, przesunięcie z 7. na 4. miejsce.
- ✓ Podlaski system opieki zdrowotnej charakteryzują zgodne z założeniami, tendencje wzrostowe w zakresie **liczby lekarzy na 10 tys. mieszkańców**. Jednocześnie jednak, pomimo pozytywnych zmian w zakresie wartości wskaźnika, obserwowane jest również pogarszanie się pozycji województwa podlaskiego na tle pozostałych województw. W okresie od 2010 roku, liczba lekarzy zwiększyła się o 9 osób na każde 10 tys. mieszkańców. Równocześnie, zaobserwowano spadek regionu o cztery pozycje na tle pozostałych województw (z 6. na 10. miejsce). Zgodnie z założoną w SRWP 2020 tendencją zmienia się także **liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. mieszkańców**. W zakresie tego wskaźnika, od 2011 roku obserwowane są jednak większe wahania, które pomimo poprawy w zakresie wartości przyczyniły się do pogorszenia zajmowanej przez region pozycji na tle pozostałych regionów (spadek z 3. na 7. miejsce).
- ✓ W województwie podlaskim występuje znaczne zróżnicowanie pod względem **udziału ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności na terenach wiejskich i miejskich**. W obu przypadkach obserwowany jest wzrost wartości wskaźnika, co przekłada się bezpośrednio na

jakość życia mieszkańców oraz ochronę środowiska naturalnego. Na obszarach miejskich niemal wszyscy mieszkańcy posiadają dostęp do oczyszczalni ścieków. Natomiast na terenach wiejskich, dostęp do infrastruktury sanitarnej, posiada blisko co czwarty mieszkaniec. Wskazuje to na znaczne dysproporcje, mogące bezpośrednio wpływać na jakość środowiska przyrodniczego, jak i komfort życia mieszkańców. Należy jednak podkreślić, że gęstość zaludnienia na obszarach wiejskich stawia pod znakiem zapytania zasadność inwestycji w publiczną infrastrukturę oczyszczalni ścieków. Rozwiązaniem mogą być jednak inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków. W przypadku wartości wskaźnika charakterystycznych obszarom miejskim i wiejskim, odnotowano ich poprawę w odniesieniu do wartości bazowej z 2010 roku. W odniesieniu do terenów miejskich odnotowano również poprawę pozycji regionu w skali kraju. Województwo podlaskie plasuje się na pierwszej pozycji w kraju pod względem udziału ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności na terenach miejskich (w 2011 roku – 10 miejsce). Natomiast na terenach wiejskich w tym zakresie nastąpiło pogorszenie, o jedną pozycję, w wyniku którego województwo podlaskie plasuje się na ostatnim miejscu w kraju.

- ✓ Analogicznie, jak w przypadku odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, w województwie podlaskim znacznie większy dostęp do sieci kanalizacyjnej posiada ludność zamieszkująca tereny miejskie. Należy zauważyć, że niższymi wartościami charakteryzuje się wskaźnik korzystania z oczyszczalni ścieków, co świadczy, że gospodarstwa domowe korzystają także z przydomowych oczyszczalni ścieków. Niemniej jednak wzrostowa tendencja w zakresie **udziału ludności korzystającej z sieci kanalizacji w ogóle ludności w podziale na miasto i wieś**, zarówno w zakresie obszarów miejskich jak i wiejskich jest zgodna, z założoną w Strategii tendencją zmian oraz świadczy o rozwoju sieci kanalizacyjnej w regionie. W odniesieniu do wartości bazowej z 2010 roku wartość wskaźnika, na obu obszarach charakteryzowała się systematycznym wzrostem wartości, który jednakże nie przełożył się na poprawę zajmowanej przez województwo podlaskie pozycji. W przypadku obszarów miejskich nastąpiło utrzymanie czwartej pozycji w kraju, natomiast na obszarach wiejskich nastąpił spadek z 14 na 15 pozycję. Świadczy to o znacznie szybszym rozwoju sieci kanalizacyjnej w innych regionach Polski.

OCENA STOPNIA REALIZACJI CELÓW STRATEGII

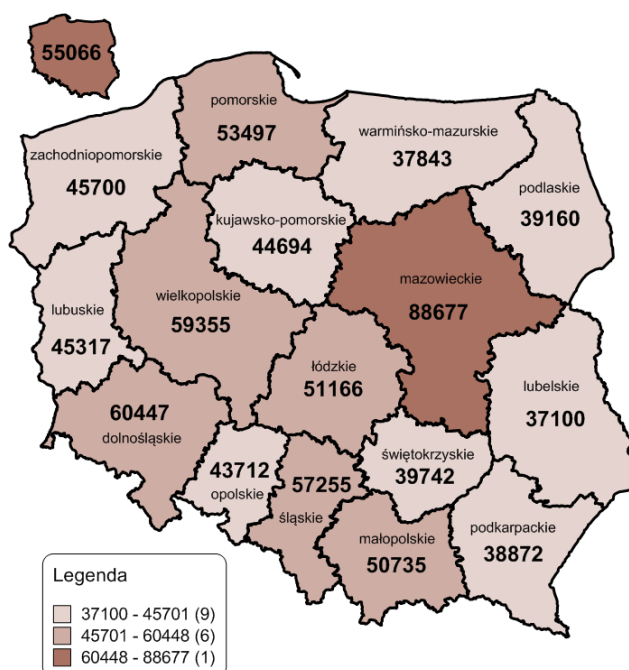
Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka

Wskaźniki realizacji celu strategicznego:

- PKB na 1 mieszkańca w cenach bieżących
- Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

Mapa 4. Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca w roku 2018 (zł)*

- Kolejne lata wdrażania działań ukierunkowanych na podniesienie konkurencyjności gospodarki przyczyniają się do wzrostu PKB per capita w regionie. W skali kraju, PKB per capita charakteryzuje się również tendencją wzrostową.
- Dynamika wzrostu wartości wskaźnika w regionie jest dużo niższa niż w Polsce, w związku z czym w województwie podlaskim obserwowane są procesy dywergencyjne w stosunku do gospodarki kraju (zwiększa się dystans pomiędzy wartością PKB per capita w regionie, a średnią wartością tego wskaźnika dla kraju).
- W 2018 roku (szacunki wstępne) PKB per capita w województwie wzrósł o 5,6%, zaś w kraju średnio o 6,4%, w stosunku do roku poprzedniego.
- W latach 2013-2018 wartość wskaźnika wzrosła o 24,8%, tj. 7 786 zł. Jednakże pozycja województwa podlaskiego w kraju nie uległa poprawie (13 miejsce).
- W porównaniu do wartości uzyskanej w 2010 roku (27 288 zł), przyjętym w analizach za rok bazowy, w 2018 roku (przy uwzględnieniu wstępnych szacunków) PKB na 1 mieszkańca w cenach bieżących wzrósł o 43,5%.

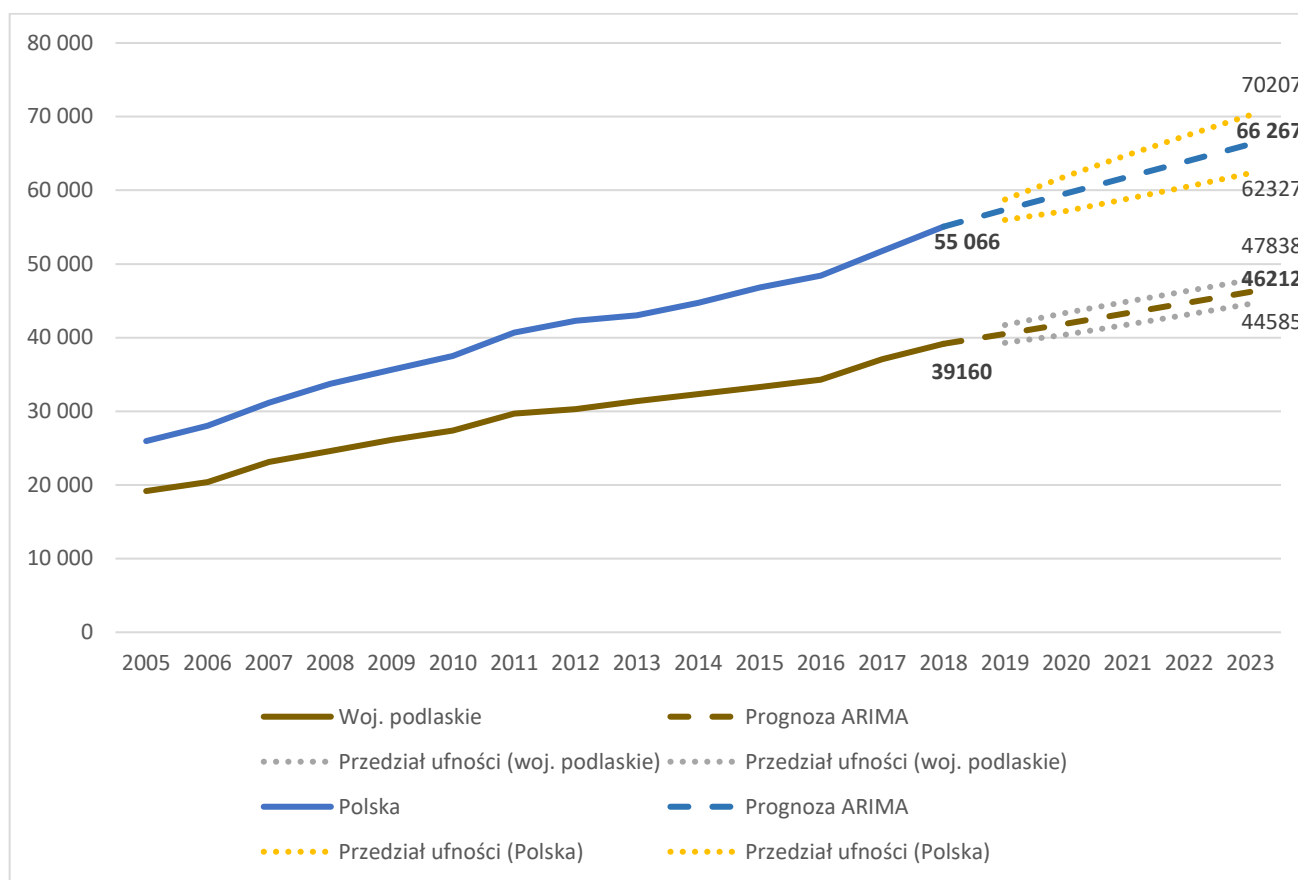
* przedziały danych są domknięte lewostronnie, dane szacunkowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Zgodnie z założeniami przyjętym w SRWP 2020, wartość PKB per capita w województwie podlaskim powinna wzrosnąć w 2020 roku do poziomu 39000 zł. Dostępne szacunki wskazują, iż wartość ta została osiągnięta już w 2018 roku.

Wykres 1. Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca w cenach bieżących w latach 2005-2018 z prognozą do roku 2023 (zł)*

* szacunki wstępne dla roku 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Prognoza wartości wskaźnika w latach kolejnych zakłada jego systematyczny wzrost.
- Symulacje z wykorzystaniem modelu ARIMA wskazują, że przy zachowaniu obecnych trendów wzrostowych (z dużym prawdopodobieństwem) nastąpi dalsze pogłębianie się dysproporcji pomiędzy regionem i krajem pod względem wzrostu gospodarczego. Świadczy o tym, wskazany w prognozie wzrost różnicy w wartościach pomiędzy krajowym i regionalnym PKB per capita.
- Prognozowana w Raporcie ubiegłorocznym wartość wskaźnika PKB per capita dla roku 2018 wyniosła 38 442 zł. Szacunkowa wartość wskaźnika podana obecnie przez GUS dla analizowanego roku wyniosła 39 160 zł i ukształtowała się na poziomie górnej granicy przedziału ufności. Jeżeli wartość szacowana przez GUS zostanie potwierdzona, będzie to oznaczało uzyskanie wartości docelowej już w 2018 roku (zakładanej w Strategii do uzyskania dopiero

w 2020 roku). Ostateczne wyliczenia wartości wskaźnika PKB per capita GUS podaje w IV kwartale roku¹⁷.

- W 2020 roku wartość PKB per capita wg prognozy wyniesie około 41 894 zł. Z 95% prawdopodobieństwem uzyska wartości w przedziale pomiędzy 40 432 zł, a 43 356 zł.

Mapa 5. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2018 roku*

* przedziały danych są domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Województwo podlaskie jest regionem o niskim poziomie przedsiębiorczości. Jednakże, w 2018 roku (w porównaniu do roku 2017) dysproporcja pomiędzy liczbą przedsiębiorstw przypadającą na 10 tys. mieszkańców w województwie podlaskim, a średnią wartością dla kraju ulega niewielkiemu zmniejszeniu.
- W roku 2018 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wynosiła 872, co stanowiło 76,8% przeciętnej wartości dla kraju. W porównaniu do roku 2017, wartość wskaźnika zwiększyła się o 2,1%.
- W latach 2013–2018 odnotowano wzrost wartości wskaźnika o 7,9%, tj. o 64 podmioty. Liczba zarejestrowanych podmiotów systematycznie wzrastała. Jednakże w latach 2014–2017 zauważalny jest spadek tempa wzrostu wartości wskaźnika.

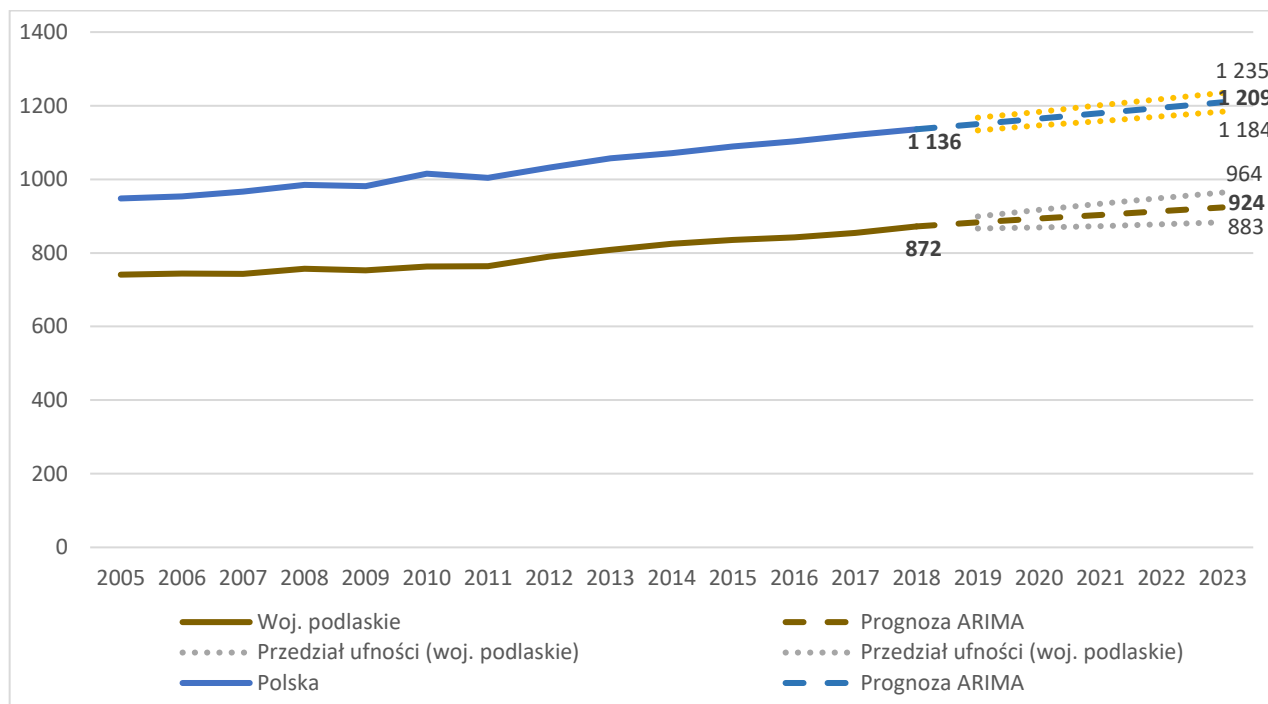
- Zgodnie z założeniami SRWP 2020, analizowany wskaźnik w 2020 roku powinien osiągnąć wartość 851. Wartość odnotowana w 2018 roku przewyższa przyjęty poziom o 2,5%. W porównaniu do roku bazowego (2011) wartość zwiększyła się o 14,1%, tj. z poziomu 764 do

¹⁷ Rzeczywiste dane o PKB per capita podawane są przez GUS z dwuletnim opóźnieniem. Oficjalne dane, dotyczące PKB, zawierające weryfikację danych szacunkowych, dostępne będą w IV kwartale 2020 roku. Raport opiera się na danych dostępnych w statystyce publicznej i innych źródłach publicznych, wg stanu na dzień 31.03.2020 roku.

872. Region pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON zajmuje niezmiennie 14 miejsce w kraju.

Wykres 2. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2005-2018 wraz z prognozą do roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Prognoza wartości wskaźnika w latach kolejnych zakłada jego systematyczny wzrost.
- Symulacje z wykorzystaniem modelu ARIMA przewidują pogłębianie się dysproporcji pod względem liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w regionie i średnio w kraju.
- Prognozowana w ubiegłorocznym Raporcie liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców dla roku 2018 wyniosła 863. Rzeczywista wartość wskaźnika osiągnęła poziom 872 podmiotów; blisko górnej granicy przedziału ufności (882). W 2018 roku wartość wskaźnika przekroczyła zakładaną dla roku 2020 wartość docelową wynoszącą 851 podmiotów.
- Prognozowana wartość wskaźnika w 2020 r. wynosi 893 podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności; z 95% prawdopodobieństwem uzyska wartości w przedziale pomiędzy 869 podmiotów a 917 podmiotów.

Podsumowanie realizacji Celu strategicznego 1. Konkurencyjna gospodarka

- ✓ Kolejne lata analiz wskazują na utrzymywanie się tendencji wzrostowej wartości PKB *per capita* w regionie.
- ✓ W 2018 roku, w stosunku do roku poprzedniego PKB *per capita* (szacunki wstępne) w województwie wzrósł o 5,6%, zaś średnio w kraju o 6,4%.
- ✓ W latach 2013-2018 odnotowano wzrost wartości PKB *per capita* o 24,8%, tj. o 7 786 zł na osobę. W 2018 roku, udział wartości wskaźnika regionalnego, w wartości dla Polski wynosił 71,1% i był niższy od wartości z roku 2013 (72,9%) o 1,8 p.p. W analizowanym okresie, zwiększyła się dysproporcja pomiędzy wartością PKB *per capita* w województwie podlaskim, a średnią wartością dla Polski (z poziomu 11 660 zł w roku 2013 do 15 906 zł w roku 2018).
- ✓ Pomimo nie w pełni zadowalającej sytuacji regionu na tle kraju, wartość PKB *per capita* w cenach bieżących w województwie podlaskim, zgodnie z założeniami przyjętymi w SRWP 2020, regularnie wzrasta. W porównaniu do roku bazowego (2010), wartość PKB na 1 mieszkańca w cenach bieżących w 2018 roku (wstępne szacunki) zwiększyła się o 43,5%. Nie wpłynęło to jednak na zmianę pozycji województwa podlaskiego w kraju (13 miejsce).
- ✓ Prowadzone analizy potwierdzają utrzymywanie się trendu wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w regionie. Obserwowany jest jednak spadek dynamiki tempa wzrostu tego wskaźnika.
- ✓ W roku 2018 liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wynosiła 872 i w porównaniu do roku 2017 zwiększyła się o 2,1%.
- ✓ W latach 2013-2018 zanotowano wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców o 7,9%, tj. o 64 podmioty. Zwiększyła się dysproporcja pomiędzy liczbą zarejestrowanych przedsiębiorstw w województwie podlaskim, a średnią krajową (różnica wzrosła z poziomu 249 podmiotów w roku 2013 do 264 podmiotów w roku 2018).
- ✓ Wartość wskaźnika w porównaniu do roku bazowego (2011) zwiększyła się o 14,1%, tj. z poziomu 764 do 872. Zgodnie z założeniami Strategii, analizowany wskaźnik w 2020 roku powinien osiągnąć wartość 851 podmiotów. Prognoza wskazuje, iż w 2020 roku powinien on osiągnąć poziom 893 podmiotów na 10 tys. mieszkańców. Mimo to, będzie to oznaczało pogłębianie się zjawisk dywergencyjnych w regionie. Różnica pomiędzy wartością wskaźnika dla województwa podlaskiego a wartością przeciętną dla Polski wynosiła w 2011 roku 240 podmiotów, zaś w roku 2020 (według prognozy) zwiększy się do 272 podmiotów. Mimo pozytywnych zmian w zakresie wartości wskaźnika, województwo podlaskie od 2011 roku niezmiennie zajmuje 14. miejsce w kraju, przed województwem lubelskim i podkarpackim.

Cel operacyjny 1.1 Rozwój przedsiębiorczości

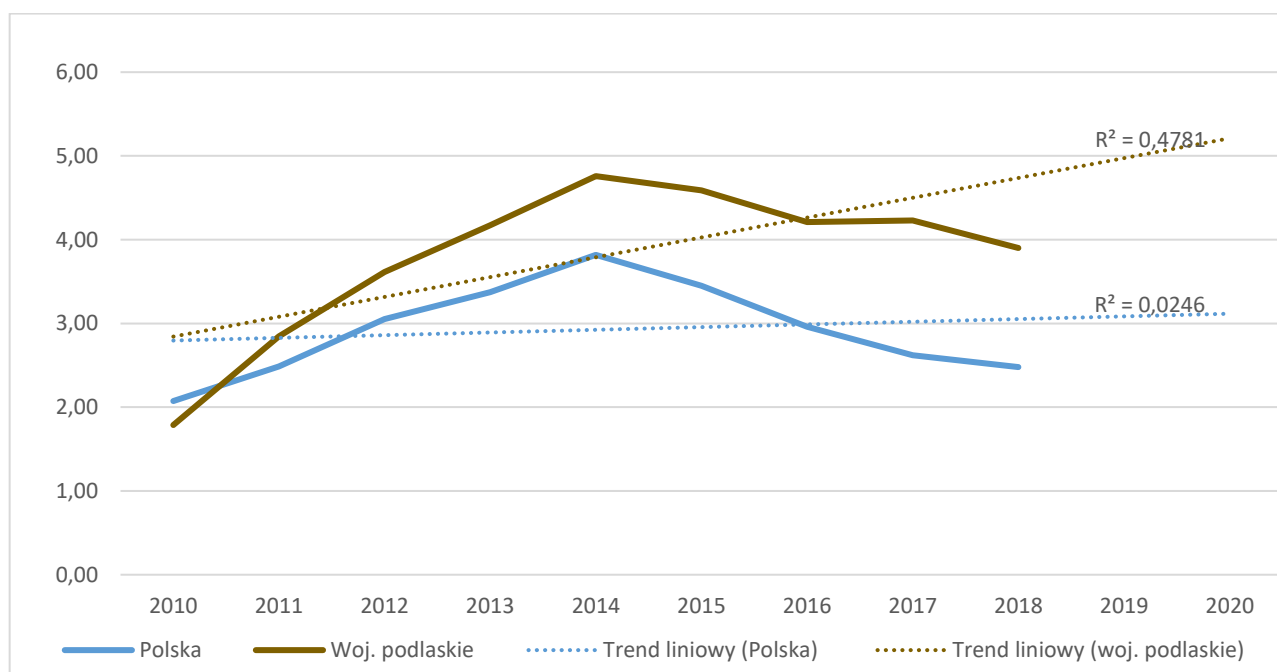
Kierunki interwencji:

1. Promowanie postaw przedsiębiorczych
2. Wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych

Miary sukcesu:

1. Udział powierzchni ekologicznych użytków rolnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych
2. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w sektorze prywatnym

Wykres 3. Udział powierzchni ekologicznych użytków rolnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych w latach 2010-2018 z trendem do 2020 roku (%)

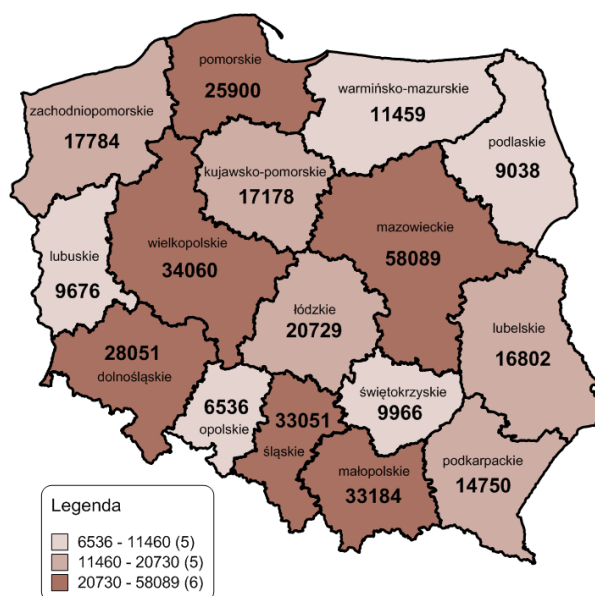
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Województwo podlaskie znajduje się wśród liderów pod względem powierzchni certyfikowanego rolnictwa ekologicznego.
- W 2018 roku ekologiczne użytki rolne w certyfikowanych gospodarstwach ekologicznych stanowiły 3,9% powierzchni użytków rolnych w województwie podlaskim. W porównaniu do roku 2017 wartość wskaźnika spadła o 0,3 p.p.
- W latach 2013-2018 Udział powierzchni ekologicznych użytków rolnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych obniżył się o 0,3 p.p., tj. z poziomu 4,2% do 3,9%. Do roku 2014, zarówno w województwie podlaskim, jak i w Polsce, wartość wskaźnika wykazywała tendencję wzrostową. W roku 2013 region zajmował 5. miejsce w Polsce.
- Pomimo wahań obserwowanych w województwie podlaskim, zgodnie z założeniami przyjętymi w SRWP 2020, wartość wskaźnika wzrosła. W porównaniu do założonej w roku bazowym (2011) wartości 2,8%, w 2018 roku wartość wskaźnika wzrosła o 1,1 p.p., do poziomu 3,9%. W 2011

roku województwo zajmowało pod względem wartości wskaźnika siódme miejsce w kraju. Od 2014 roku region zajmuje 4. miejsce w Polsce, w sytuacji, gdy jego wartość systematycznie spada, zarówno średnio dla kraju oraz w województwie podlaskim. Na zachowanie czwartej pozycji pozwoliło województwu niższe tempo spadku wartości wskaźnika, obserwowane w regionie, w porównaniu do reszty kraju.

Mapa 6. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w sektorze prywatnym w 2018 roku*

* przedziały danych są domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W roku 2018 (w porównaniu do roku 2017) odnotowano wzrost liczby nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON w sektorze prywatnym o ponad 16%.
- W latach 2013-2018 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów wzrosła o 3,5%, tj. o 306 firm. Lata 2015 i 2016 to lata kolejnych spadków liczby noworejestrujących się podmiotów w systemie REGON (odpowiednio o 15% i 6%). Średnioroczny wzrost wartości wskaźnika w latach 2013-2018 dla województwa podlaskiego wynosił około 0,75%. Oznacza to, iż liczba nowo zarejestrowanych podmiotów prywatnych w rejestrze REGON, w województwie podlaskim zmieniała się w sposób pozytywny, rosła. Natomiast wartość wskaźnika dla kraju malała. W ujęciu średniorocznym, w kraju obserwowano spadek wartości wskaźnika w tempie 1,4%. Jednakże tempo obserwowanych zmian jest niewystarczające, aby nastąpiło zmniejszenie dystansu regionu do średniej krajowej. Biorąc pod uwagę liczbę ludności w województwie podlaskim, stanowiącą 3,1% ogółu ludności Polski, należałoby oczekiwać zbliżonego odsetka nowopowstających podmiotów gospodarczych w województwie podlaskim (w 2018 w województwie podlaskim wynosił on 2,6%).
- Obserwowane w latach 2013-2018 wahania wartości wskaźnika w województwie podlaskim nie pozwalają stwierdzić, iż zmieniały się one zgodnie z założeniami przyjętymi w SRWP 2020. W porównaniu do wartości uzyskanej w 2012 roku, przyjętym za rok bazowy, kiedy uzyskano

Podlaskie

liczbę 9291 nowo zarejestrowanych podmiotów, w 2018 roku wartość wskaźnika obniżyła się o 2,7%. Region przesunął się z 14. pozycji w kraju w 2012 roku na miejsce 15. w 2018 roku.

Cel operacyjny 1.2 Wzrost innowacyjności podlaskich przedsiębiorstw

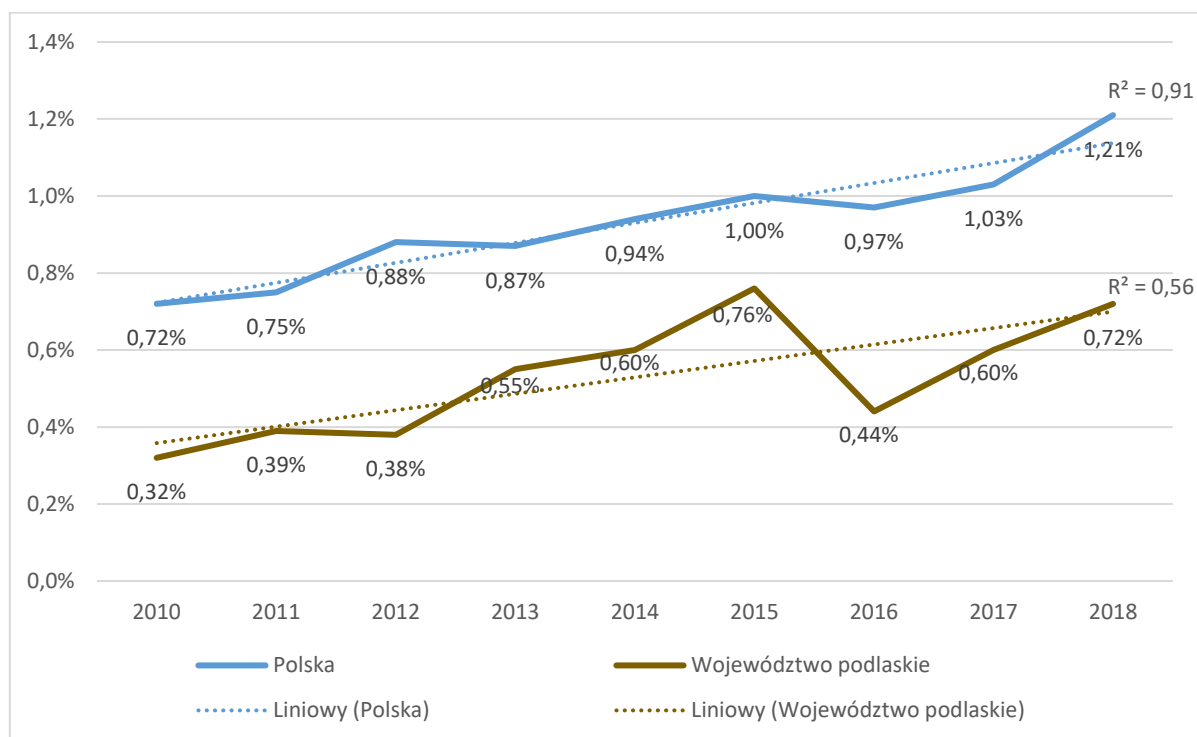
Kierunki interwencji:

1. Promowanie postaw proinnowacyjnych
2. Wspieranie działalności B+R w przedsiębiorstwach
3. Zapewnienie dostępu do kapitału na działalność inwestycyjną i innowacyjną przedsiębiorstw
4. Wspieranie transferu wiedzy i komercjalizacji wyników B+R
5. Wspieranie innowacji produktowych, procesowych, organizacyjnych i marketingowych

Miary sukcesu:

1. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB (ceny bieżące)
2. Udział nakładów na działalność B+R ponoszonych przez podmioty gospodarcze w nakładach na działalność B+R ogółem
3. Nakłady na działalność innowacyjną na 1 przedsiębiorstwo, które poniosło takie nakłady w tys. zł
4. Wartość dodana brutto na 1 pracującego w tys. zł
5. Liczba uzyskanych patentów

Wykres 4. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB (ceny bieżące) w latach 2010-2018*

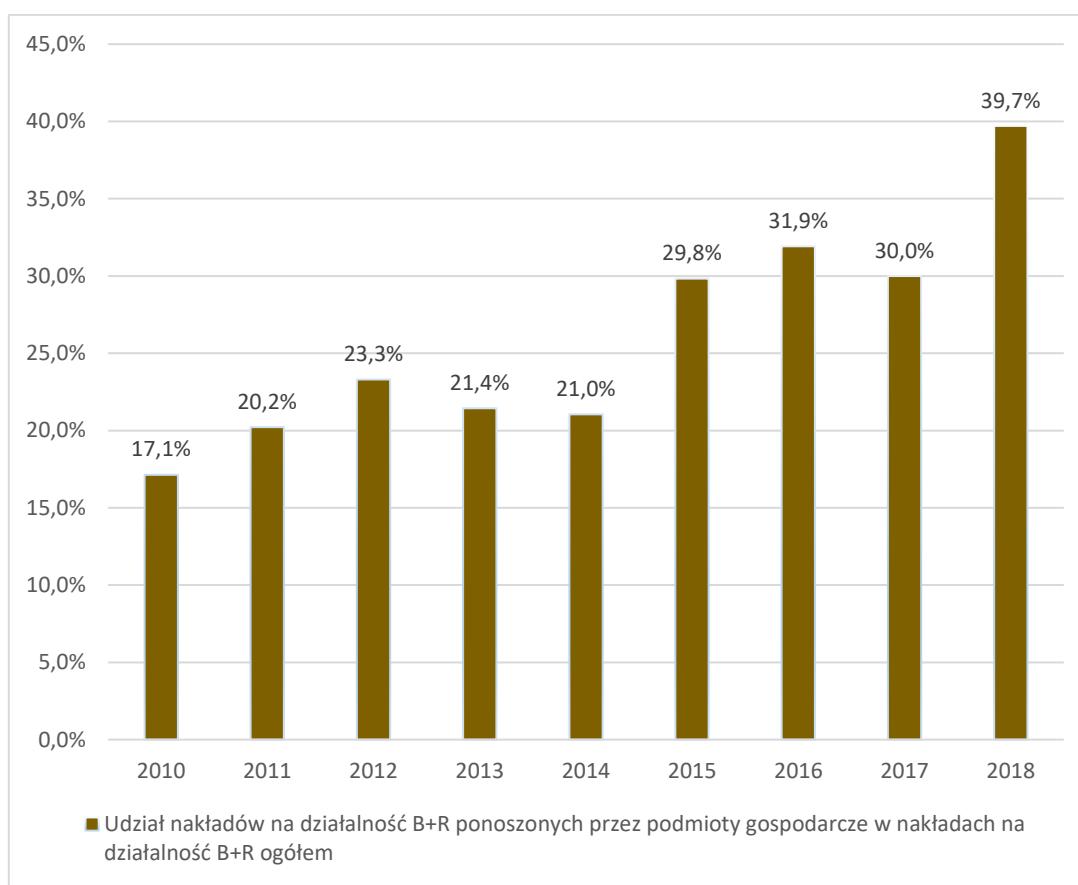
* obliczenia własne na podstawie szacowanej wartości PKB dla roku 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku nakłady na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB wyniosły 0,72%¹⁸. W porównaniu do roku 2017 wartość wskaźnika wzrosła o 0,12 p.p.
- W latach 2013-2018 wartość wskaźnika zwiększyła się o 0,17 p.p. Wzrosła z poziomu 0,55% do 0,72%. Do 2015 roku zauważalny był systematyczny wzrost wartości wskaźnika (0,76% w roku 2015). W 2016 roku nastąpił spadek do poziomu 0,44%, by w 2018 roku ponownie wzrosnąć i niemal się podwoić.
- Zgodnie z założeniami SRWP 2020, udział nakładów na działalność badawczo-rozwojową w PKB wzrasta. W 2018 roku, w porównaniu do roku bazowego (2010), w którym wartość wskaźnika wynosiła 0,32%, zaobserwowano jego wzrost o 0,4 p.p. Województwo podlaskie pod względem wartości wskaźnika przesunęło się z 12. pozycji w kraju w 2010 roku, na pozycję 10. w 2018 roku. Mimo wahań wartości wskaźnika występujących w kolejnych latach, można przypuszczać, iż wskaźnik znajduje się na oczekiwanej ścieżce wzrostu. Należy przypuszczać, iż w kolejnych latach dysproporcja pomiędzy wartościami dla województwa podlaskiego oraz dla Polski będzie utrzymywała się na podobnym poziomie.

Wykres 5. Udział nakładów na działalność B+R ponoszonych przez podmioty gospodarcze w nakładach na działalność B+R ogółem w latach 2010-2018 (%)

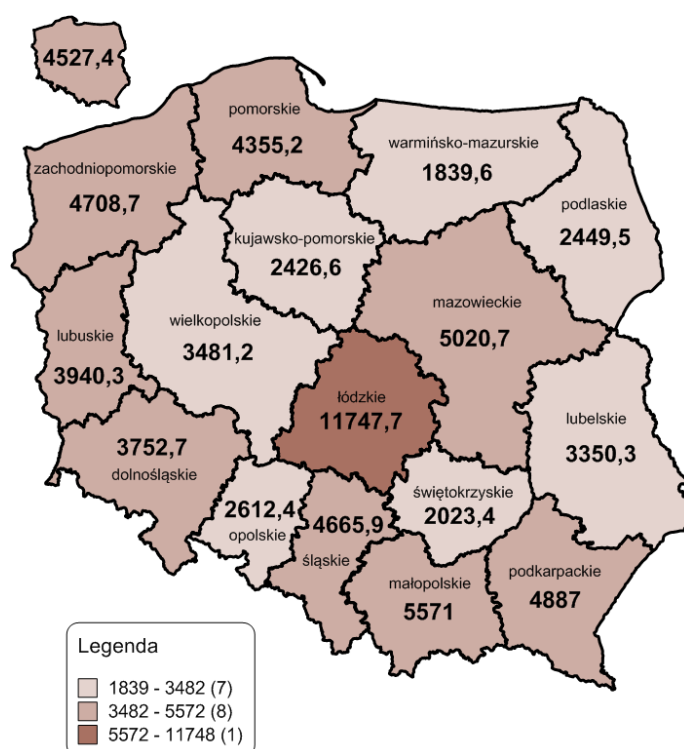
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

¹⁸ Obliczenia własne na podstawie dostępnych szacunków PKB dla roku 2018.

- W 2018 roku podmioty gospodarcze w województwie podlaskim partycypowały w ok. 40% ogółu nakładów, które zostały poniesione na badania i rozwój w regionie. W porównaniu do roku 2017 odsetek ten zwiększył się o 9,7 p.p., z poziomu 30,0%.
- W latach 2013-2018 wartość wskaźnika uległa znaczącej poprawie. Zanotowano wzrost o 18,3 p.p. (z poziomu 21,4% w 2013 roku do 39,7% w roku 2018). W analizowanym okresie różnica pomiędzy wartością wskaźnika dla województwa podlaskiego a średnią wartością dla kraju zwiększyła się z poziomu 22,2 p.p. w roku 2013 do 26,4 p.p. w roku 2018. Należy się spodziewać, iż dysproporcja pomiędzy wartościami dla województwa podlaskiego oraz dla Polski, będzie się utrzymywała na podobnym poziomie. Najmniejszą różnicę w analizowanym okresie odnotowano w roku 2015 - 16,8 p.p.
- Zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020, udział nakładów na działalność B+R ponoszonych przez podmioty gospodarcze w nakładach na działalność B+R ogółem, rósł pomimo wahań obserwowanych w poszczególnych latach. W porównaniu do wartości bazowej z 2011 roku (18,6%), odsetek wzrósł o 21,1 p.p., do 39,7% w 2018 roku. W roku 2011 województwo podlaskie zajmowało 13 miejsce w Polsce, zaś w roku 2018 miejsce 15.

Mapa 7. Nakłady na działalność innowacyjną na 1 przedsiębiorstwo przemysłowe, które poniosło takie nakłady w 2018 roku (tys. zł)*

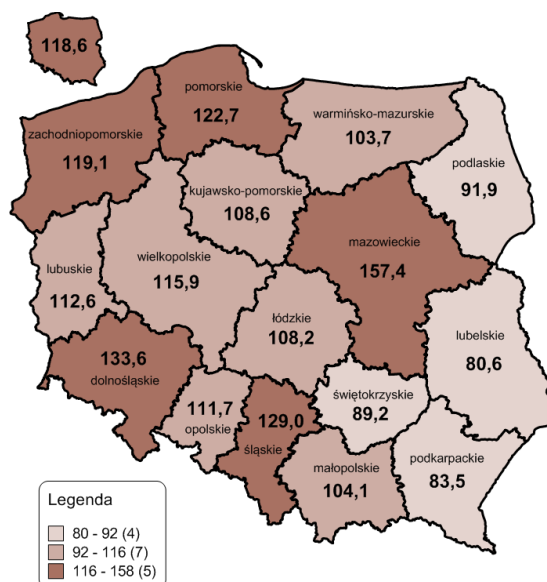

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-STRATEG.

- W 2018 roku nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych na 1 przedsiębiorstwo, które poniosło takie nakłady, wyniosły 2 449,5 tys. zł. W 2018 roku, w porównaniu do 2017 roku, nastąpił ponad 32% spadek nakładów na działalność innowacyjną.
- W latach 2013-2018 odnotowano wzrost wartości wskaźnika o 1,9%, co w ujęciu kwotowym dało wartość 45,5 tys. zł.
- Zgodnie z założeniami przyjętymi w SRWP 2020, nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych na 1 przedsiębiorstwo przemysłowe, które poniosło te nakłady, wzrastały w okresie 2013-2017. Jednakże w porównaniu do wartości bazowej z roku 2011, w roku 2018 wartość wskaźnika uległa znacznemu obniżeniu o 33,1%, tj. 1,2 mln zł. Podobna korekta nastąpiła w roku 2013 i miała charakter przejściowy. Zmiana spowodowała pogorszenie pozycji województwa podlaskiego z 10. (w roku 2013) na 13. (w roku 2018). Prognoza przewiduje niskie tempo wzrostu wskaźnika w kolejnych latach.

Mapa 8. Wartość dodana brutto na 1 pracującego w 2018 roku (tys. zł)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie; obliczenia własne na podstawie szacowanej wartości PKB dla roku 2018

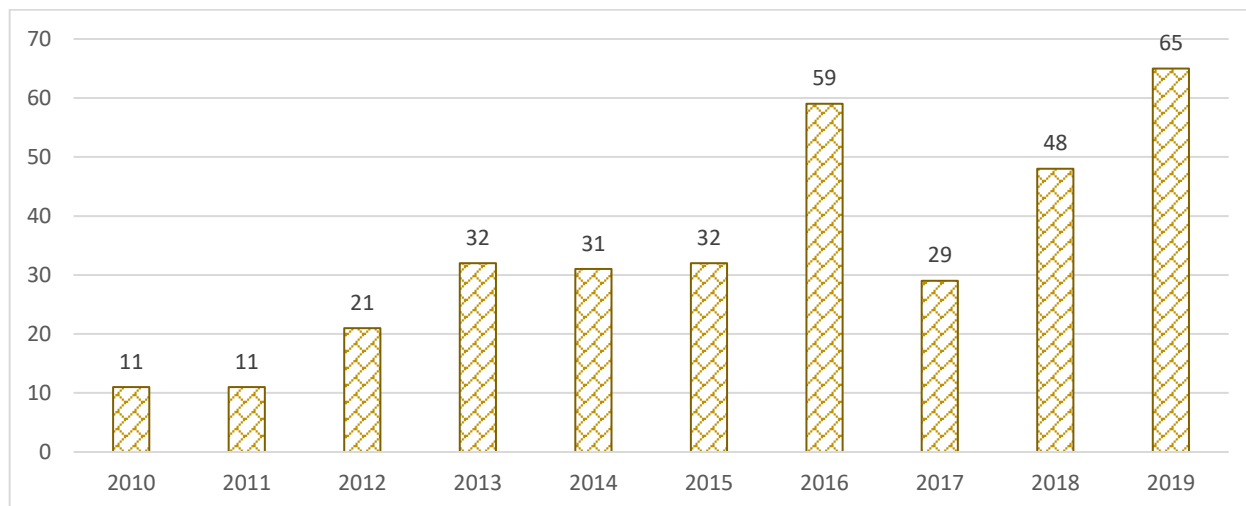
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku wartość dodana brutto w województwie podlaskim w przeliczeniu na 1 pracującego (wydajność pracy), wyniosła 91,9 tys. zł. W porównaniu do roku 2017 odnotowano niewielki spadek wartości wskaźnika, zaledwie o 1,5% (z 93,3 tys. zł na 91,9 tys. zł).
- W latach 2013-2018 wartość wskaźnika wzrosła o 7,7%, co dało kwotę 6,6 tys. zł. Jednak nie spowodowało to widocznej poprawy sytuacji województwa podlaskiego na tle innych województw.
- Zgodnie z założoną w SRWP 2020 tendencją, wartość dodana brutto w województwie podlaskim w przeliczeniu na 1 pracującego (wydajność pracy) zwiększała się. W roku 2018, w porównaniu do roku bazowego (2010), wydajność pracy wzrosła o ponad 28%, tj. 20,3 tys. zł. Województwo

podlaskie, niezmiennie od 2010 roku, pod względem wydajności pracy zajmuje 13. miejsce w kraju. W przyszłości, bez znaczącej zmiany w zakresie wzrostu PKB, nie będzie możliwe nadrobienie dystansu do średniej krajowej.

Wykres 6. Liczba uzyskanych patentów w latach 2010-2019 (szt.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie UP RP.

- W 2019 roku, w porównaniu do roku 2018, odnotowano ponad 35% wzrost liczby patentów przyznanych podmiotom z województwa podlaskiego. Łączna liczba przyznanych patentów wyniosła 65. Największą liczbę patentów uzyskały podlaskie przedsiębiorstwa – 41. Jednostki naukowe uzyskały 16 patentów, zaś osoby fizyczne 8.
- W latach 2013-2019 łączna liczba patentów otrzymanych przez podlaskie podmioty wyniosła 296. Średnio, rocznie przyznawano 42 patenty. W 2019 roku liczba przyznanych patentów w województwie podlaskim (w porównaniu do roku 2013) wzrosła o 103%. W roku 2017 liczba uzyskanych patentów spadła o ponad 50%, jednak w kolejnym roku negatywna tendencja uległa odwróceniu. W tym roku, po 14 patentów uzyskały jednostki naukowe oraz przedsiębiorstwa, a jeden - osoba fizyczna. W 2018, w porównaniu do roku 2017, odnotowano wzrost liczby przyznanych patentów o ponad 65%, tj. do 48. W 2018 roku największą liczbę patentów uzyskały podlaskie przedsiębiorstwa – 27. Podobnie jak w poprzednich latach, aktywność jednostek naukowych na płaszczyźnie wynalazków była niższa, zyskały one 17 patentów. Osobom fizycznym przyznano 4 patenty.
- W Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, odnośnie analizowanego wskaźnika nie określono wartości bazowej oraz nie wskazano wartości docelowej w roku 2020. Obserwowany od roku 2017 trend wzrostowy pozwala oczekiwać, iż zostanie on utrzymany w latach kolejnych. Obserwowane historycznie wahania każą się jednak spodziewać także okresowych spadków aktywności patentowej. Warto zwrócić uwagę na coraz większe zaangażowanie przedsiębiorstw w prace B+R oraz proces komercjalizacji zdobytej wiedzy, o czym świadczy coraz wyższa liczba patentów uzyskiwanych przez podmioty gospodarcze.

- Zgodnie z założonym w SRWP 2020 priorytetowym podejściem do przedsięwzięć wykazujących najwyższą konkurencyjność i innowacyjność rozpoczęto prace nad tworzeniem Ekosystemu Innowacji Dolina Rolnicza 4.0.

Cel operacyjny 1.3 Rozwój kompetencji do pracy i wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców regionu

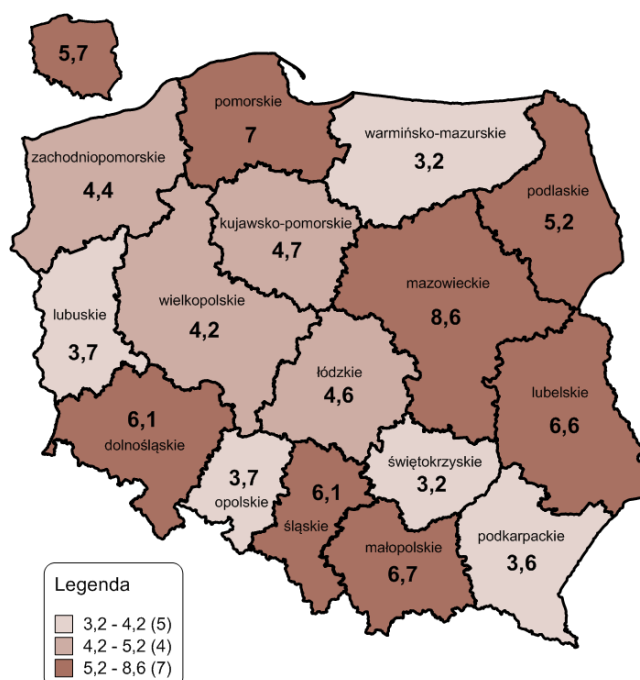
Kierunki interwencji:

1. Poprawa dostępności do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dostosowanego do potrzeb rynku pracy
2. Aktywizacja zawodowa osób o utrudnionym dostępie do rynku pracy

Miary sukcesu:

1. Udział osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu i szkoleniach w ogólnej liczbie ludności w tym wieku (przeciętnie w roku) w %
2. Wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 20-64 lata wg BAEL (w IV kwartale) w %

Mapa 9. Udział osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu i szkoleniach w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w 2018 roku (%)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

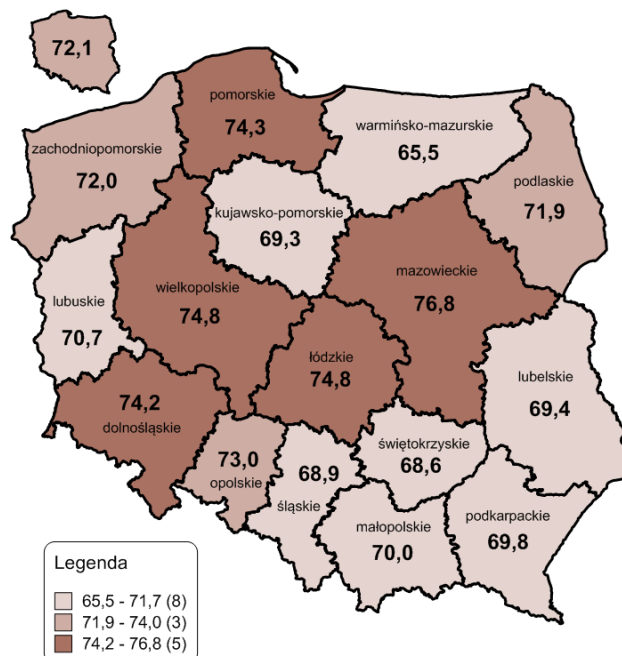
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku wskaźnik uczestniczących w kształceniu ustawicznym w województwie podlaskim wyniósł 5,2%, zaś średnio w kraju 5,7%. W regionie nastąpiło zwiększenie udziału osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu i szkoleniach w ogólnej liczbie ludności w tym wieku, w stosunku do 2017 roku (o 1,9 p.p.).
- Udział osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu i szkoleniach w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w województwie podlaskim w latach 2013-2018 ulegał wahaniom. W roku 2016 odnotowano wzrost do wartości 3,7%, z 3,3% w 2015 roku (wartość ta była identyczna jak średnia wartość dla kraju), zaś w roku 2018 do wartości 5,2%. Podobna tendencja zmian

utrzymywała się w skali całego kraju. W 2018 roku wartość wskaźnika dla województwa podlaskiego zmieniała się zgodnie z tendencją obserwowaną na poziomie Polski.

- Zgodnie z założeniami przyjętymi w SRWP 2020, udział osób w wieku 25-64 lata, uczestniczących w kształceniu i szkoleniach w ogólnej liczbie ludności w tym wieku wzrastał. W roku 2018, w porównaniu do roku bazowego (2012), wartość wskaźnika wzrosła o 1,1 p.p. W ujęciu ogólnym, nastąpiła znacząca poprawa negatywnego trendu obserwowanego od 2013 roku, kiedy to udział uczestniczących w kształceniu ustawicznym wynosił 3,7%. W 2018 roku województwo podlaskie, w porównaniu do roku 2012, nie odnotowało poprawy zajmowanej pozycji wśród wszystkich województw. Znajduje się na siódmym miejscu.

Mapa 10. Wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 20-64 lata wg BAEL (w IV kwartale) w 2018 roku (%)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W IV kwartale 2018 roku wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 20-64 lata w województwie podlaskim wynosił 71,9%. W porównaniu do roku 2017 wartość wskaźnika wzrosła o 1,3 p.p.
- W latach 2013-2018, wartość wskaźnika zatrudnienia zawierała się w przedziale 67,5%-71,9%. Jego wartość, zarówno w odniesieniu do województwa podlaskiego, jak i do całego kraju, charakteryzowała się tendencją wzrostową (z niewielkimi wahaniami).
- Zgodnie z założeniami przyjętymi w SRWP 2020, wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 20-64 lata w województwie podlaskim wzrastał. W 2018 roku, w porównaniu do roku bazowego (2012), wartość wskaźnika zwiększyła się o 5 p.p. W 2012 roku województwo podlaskie zajmowało drugie miejsce w kraju, zaś w 2018 roku ósme.

Cel operacyjny 1.4 Kapitał społeczny, jako katalizator procesów rozwojowych

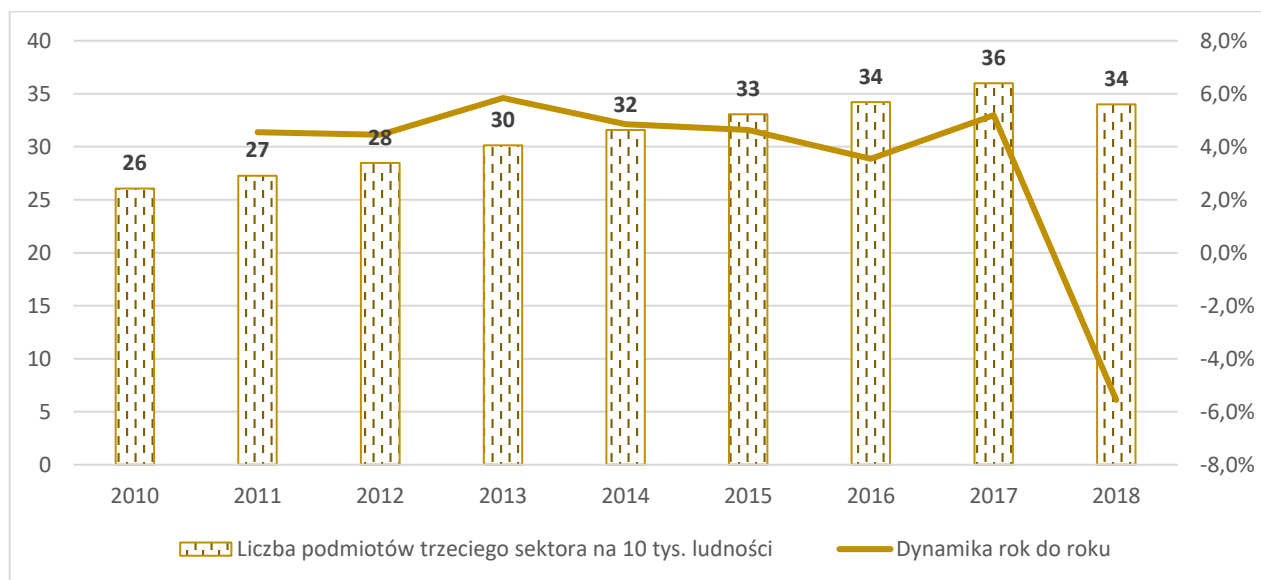
Kierunki interwencji:

1. Promowanie wartości i postaw sprzyjających współpracy i aktywności obywatelskiej oraz wspieranie dialogu społecznego
2. Efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego
3. Zwiększenie obecności kultury w życiu codziennym poprzez poprawę dostępu do jej dóbr oraz kształtowania nawyków kulturalnych
4. Poprawa skuteczności zarządzania regionalnego i lokalnego – sprawa administracyjny

Miary sukcesu:

1. Liczba podmiotów trzeciego sektora na 1000 ludności
2. Zwiedzający muzea i oddziały muzealne na 1000 ludności
3. Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności
4. Uczestnicy imprez organizacyjnych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców
5. Zwiedzający galerie sztuki na 1000 ludności
6. Widzowie w kinach na 1000 ludności
7. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności

Wykres 7. Liczba podmiotów trzeciego sektora na 1000 ludności w latach 2010-2018 (szt.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku w województwie podlaskim liczba podmiotów trzeciego sektora na 10 tys. ludności wyniosła 34. W porównaniu do roku 2017 wartość wskaźnika spadła o 5,6%, z poziomu 36 podmiotów trzeciego sektora na 10 tys. ludności.

- W latach 2013-2018, zarówno w odniesieniu do województwa podlaskiego, jak i całego kraju, można zaobserwować stabilny wzrost liczby podmiotów trzeciego sektora na 10 tys. ludności, jednak z widoczną korektą w roku 2018.
- Od 2012 roku, zgodnie z założeniami SRWP 2020, liczba podmiotów trzeciego sektora na 10 tys. ludności wzrastała. Województwo podlaskie w 2018 roku zajmowało 13 miejsce w kraju, podobnie jak w 2012 roku.

Mapa 11. Uczestnicy imprez organizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców w 2018 roku (os.)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku wartość wskaźnika uczestnicy imprez organizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców wyniosła 1378 i wzrosła, w porównaniu do 2017 roku, o 16%, z poziomu 1189.
- Poza wymienionym wskaźnikiem, w Strategii analizowanych jest pięć innych, dotyczących uczestnictwa w kulturze: zwiedzający muzea i oddziały na 1000 ludności, widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności, widzowie w kinach na 1000 ludności, zwiedzający galerie sztuki na 1000 ludności, czytelnicy bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności. Niżej scharakteryzowano te, w przypadku których analiza wykazuje zmianę istotnie różniącą się od zmian obserwowanych w przypadku pozostałych wskaźników.
- W latach 2013-2018 wskaźniki dotyczące uczestnictwa w kulturze mieszkańców województwa podlaskiego utrzymywały się na względnie stabilnym poziomie. Wyjątek stanowi wskaźnik liczba widzów w kinach na 1000 ludności, który od roku 2007 notuje tendencję wzrostową. W latach

2013-2018 wartość wskaźnika wzrosła o 68,4%. W odniesieniu do liczby czytelników w bibliotekach publicznych, w latach 2013-2018, zauważalny jest systematyczny spadek wartości wskaźnika.

- W założeniach Strategii przyjęto, iż wartości sześciu wskaźników odnoszących się do szeroko pojętego życia kulturalnego w województwie podlaskim, powinny rosnać w porównaniu do wartości bazowych z roku 2012. Do grupy wskaźników, których wartości wzrosły, należy zaliczyć wskaźniki: zwiedzający muzea i oddziały na 1000 ludności (16,1%), widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności (43,8%), uczestnicy imprez (w ciągu roku) organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice na 1000 ludności (50,6%), widzowie w kinach na 1000 ludności (50,7%). W grupie wskaźników, które odnotowały spadek znalazły się: zwiedzający galerie sztuki na 1000 ludności oraz czytelnicy bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności. Należy jednak zaznaczyć, iż w pierwszym przypadku spadek w 2018 roku w porównaniu do 2012 roku wyniósł zaledwie 0,6%, a w latach 2014, 2016, 2017 wskaźnik notował wartości wyższe od wartości bazowej z 2012 roku. W drugim przypadku, nie określono wartości bazowej i założono tendencję wzrostową. Wskaźnik odnoszący się do czytelników bibliotek spadał corocznie, podobnie jak przeciętna wartość dla kraju. W 2012 roku wskaźnik dla województwa podlaskiego stanowił 75,6% średniej krajowej, zaś w 2018 roku 76,1%. Zmiany wartości poszczególnych wskaźników wpłynęły też na zmianę pozycji, którą zajmuje województwo podlaskie w kraju. Zmiany pozycji regionu w porównaniu do roku bazowego przedstawiają się następująco:
 - zwiedzający muzea i oddziały na 1000 ludności: 2012 rok – 11 miejsce, 2018 rok – 12 miejsce;
 - widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności: 2012 rok – 12 miejsce, 2018 rok – 9 miejsce;
 - uczestnicy imprez (w ciągu roku) organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice na 1000 ludności: 2012 rok – 8 miejsce, 2018 rok – 2 miejsce;
 - widzowie w kinach na 1000 ludności: 2012 rok – 11 miejsce, 2018 rok 12 miejsce;
 - zwiedzający galerie sztuki na 1000 ludności: 2012 rok – 10 miejsce, 2018 rok 8 miejsce;
 - czytelnicy bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności: 2012 rok 16 miejsce, 2018 rok – 15 miejsce.

Cel operacyjny 1.5 Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych

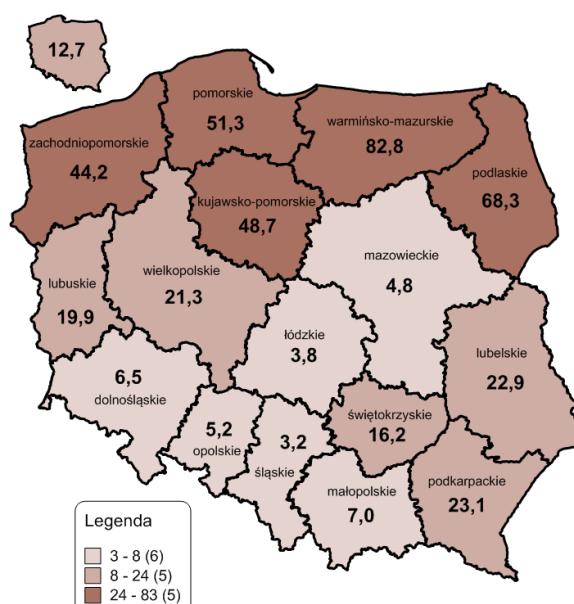
Kierunki interwencji:

1. Promowanie postaw i działań sprzyjających efektywności wykorzystania zasobów naturalnych
2. Ograniczenie energo- i materiałochłonności
3. Produkcja energii z odnawialnych źródeł

Miary sukcesu:

1. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem w %
2. Udział energii z OZE wyprodukowanej w województwie w stosunku do zużycia energii w województwie
3. Emisja metanu CH₄

Mapa 12. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem w 2018 roku (%) *

* przedziały danych domknięte lewostronnie

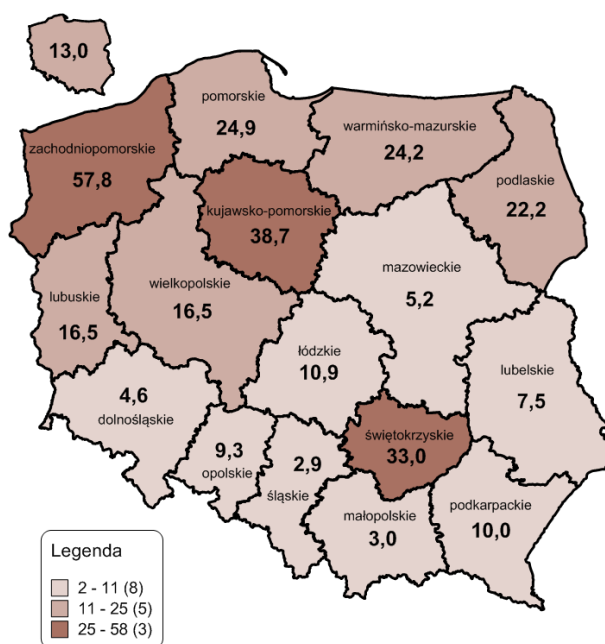
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku województwo podlaskie pod względem udziału energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem z wartością 68,3% zajmowało drugie miejsce w kraju. W porównaniu do roku 2017 odnotowano wzrost wartości wskaźnika o 13,6 p.p., tj. z poziomu 54,7%.
- Analizowany wskaźnik do 2013 roku charakteryzował się tendencją wzrostową. W latach 2013-2018 zauważalny jest spadek wartości wskaźnika o 4 p.p. Natomiast w skali kraju wartość tego wskaźnika ulegała systematycznemu, jednak mało dynamicznemu wzrostowi (z ujemną korektą w roku 2018). W 2018 roku różnica pomiędzy wartością dla województwa podlaskiego a średnią dla kraju wynosiła 55,6 p.p. na korzyść województwa podlaskiego. Dla porównania w roku 2013 kształtowała się ona w województwie podlaskim na poziomie wyższym od średniej krajowej o 61,9 p.p. Analiza dotychczasowego trendu wartości wskaźnika obserwowanego w regionie pozwala przypuszczać, że zostanie on utrzymany.

- W porównaniu do roku bazowego (2011), udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem, zgodnie z założeniami SRWP 2020, wzrastał. W latach 2011-2018 wzrost wartości wskaźnika wyniósł 19,5 p.p., co spowodowało przesunięcie się województwa podlaskiego z miejsca 3. w 2011 roku na miejsce 2. w 2018 roku.

Mapa 13. Udział energii z OZE wyprodukowanej w województwie w stosunku do zużycia energii w województwie w 2018 roku (%)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

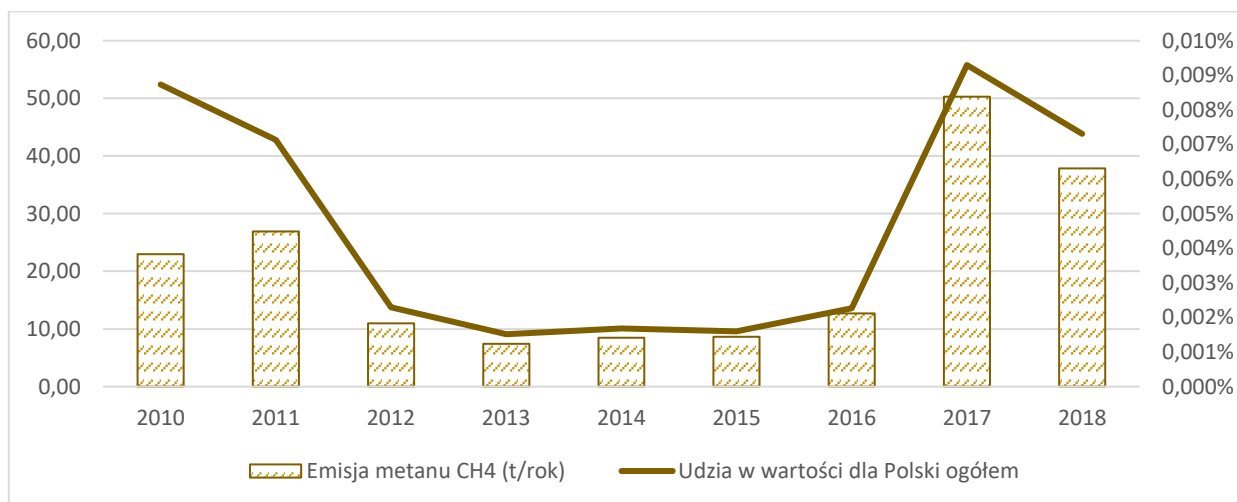
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Województwo podlaskie charakteryzuje się znaczącym udziałem energii z odnawialnych źródeł energii wyprodukowanej w regionie w zużyciu energii ogółem w województwie. W 2018 roku, udział ten wyniósł 22,2% (średnia dla Polski – 13,0%). W porównaniu do 2017 roku nastąpił wzrost wartości wskaźnika o 0,7 p.p. Spowodowało to zwiększenie na korzyść regionu różnicy pomiędzy wartością dla województwa podlaskiego a średnią dla Polski, z 6,7 p.p. w roku 2017 do 9,2 p.p. w roku 2018.
- W latach 2013-2018 wartość wskaźnika dla województwa podlaskiego ulegała wahaniom i w analizowanym okresie wzrosła zaledwie o 0,5 p.p. W latach 2013-2015 zarówno w województwie podlaskim, jak i w Polsce, wskaźnik charakteryzował się tendencją wzrostową. W 2018 roku w stosunku do roku poprzedniego w kraju odnotowano spadek wartości wskaźnika, zaś w województwie podlaskim, nieznaczny wzrost. Mimo niekorzystnej tendencji, obserwowanej w latach 2016-2017, średniookresowy trend zmian wartości wskaźnika nie uległ pogorszeniu.
- Udział energii z odnawialnych źródeł energii wyprodukowanej w regionie w zużyciu energii ogółem w województwie wzrastał, zgodnie z założeniami SRWP 2020. W roku 2018, w porównaniu do roku bazowego (2010), wartość wskaźnika zwiększyła się o 13,4 p.p., jednakże

nie wpłynęło to na poprawę pozycji województwa na tle Polski. Przesunęło się ono bowiem z 5. miejsca w kraju w 2010 roku na 6. miejsce w 2018 roku. Oznacza to, że wzrost wartości analizowanego wskaźnika w regionie był wolniejszy niż w innych województwach.

Wykres 8. Emisja metanu CH₄ w latach 2010-2018 (tony)

Źródło: opracowanie własne na podstawie KOBiZE.

- W 2018 roku emisja metanu w województwie podlaskim wyniosła 37,87 tony. W porównaniu do roku 2017 zmniejszyła się o 24,7%, z poziomu 50,28 tony.
- W latach 2013-2018 wielkość emisji metanu CH₄ w województwie podlaskim regularnie się zwiększała, z wyjątkiem roku 2018, w którym odnotowano spadek o ok. 25%, w porównaniu do roku 2017. Jednakże, finalnie, w analizowanym okresie nastąpił ponad pięciokrotny wzrost wartości badanego wskaźnika.
- Zgodnie z założeniami przyjętymi w Strategii (nie określono wartości bazowej wskaźnika) wielkość emisji CH₄ powinna spadać. Dane wskazują, iż wskaźnik nie kształtował się zgodnie z oczekiwaniami (oprócz roku 2018). Ponadto w przyszłości nie można wykluczyć dalszego wzrostu wielkości emisji metanu w województwie podlaskim. Informacje pozyskane z Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) wskazują, że dane o emisji metanu w województwie podlaskim opierają się na danych kilku podmiotów, zarejestrowanych w bazie, z których jeden wykazuje wysoki poziom emisji, istotnie wpływający na wynik całego województwa. Według KOBiZE, liczba takich podmiotów, które powinny zostać objęte rejestracją i sprawozdawczością jest znacznie wyższa, tylko podmioty nie wypełniają obowiązku sprawozdawczego¹⁹. Obserwowana sytuacja wpływa na wyniki uzyskiwane przez województwo

¹⁹ Przekazywane przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami IOŚ-PIB informacja jest przygotowywana na podstawie raportów, które zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U z 2019 r. poz. 1447 z późn. zm.), w terminie do końca lutego każdego roku, sporządzają i wprowadzają do Krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji podmioty korzystające ze środowiska, których działalność powoduje emisje. Raporty te zawierają informacje, wskazane w art. 6 ust. 2 pkt 1-10 przedmiotowej ustawy, dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego. W raporcie za 2018 r. w

Podlaskie

podlaskie. Udział województwa podlaskiego w emisji metanu ogółem w Polsce stanowi zaledwie 0,007% (2018 rok).

województwie podlaskim emisja metanu została wykazana w raportach przez 6 zakładów. Należy zauważyć, iż mimo istniejącego obowiązku, nie wszystkie podmioty korzystające ze środowiska emitujące gazy lub pyły do powietrza wprowadziły raporty do Krajowej bazy. Ponadto system Krajowej bazy umożliwia podmiotom wprowadzanie zaległych raportów, jak również składanie ewentualnych korekt do roku 2010 włącznie.

Podlaskie

Cel operacyjny 1.6 Nowoczesna infrastruktura sieciowa

Kierunki interwencji:

1. Rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej
2. Przebudowa systemu energetycznego
3. Wspieranie rozwoju infrastruktury gazowej

Miary sukcesu:

1. Wskaźnik świadczenia rozwijania usług e-administracji
2. Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputer z dostępem do szerokopasmowego Internetu
3. Odsetek podmiotów gospodarczych posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu
4. Korzystający z instalacji gazowej w ogóle ludności
5. Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych
6. Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych elektroenergetycznych sieci przesyłowych

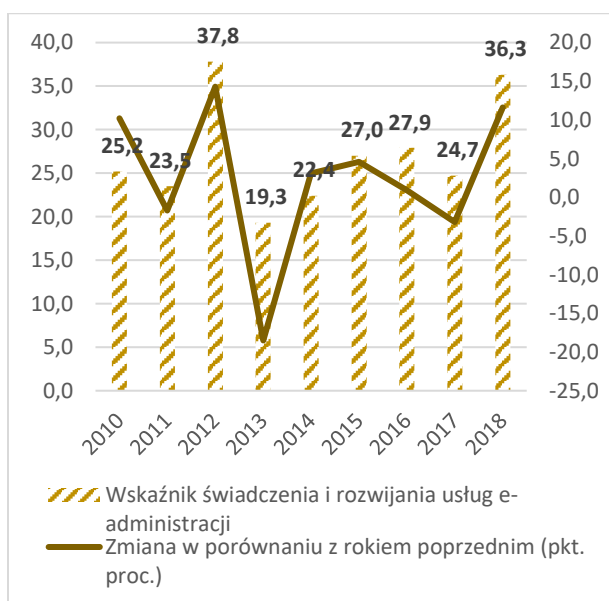
Mapa 14. Wskaźnik świadczenia i rozwijania usług e-administracji w 2018 roku (%)*

* przedziały danych są domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Wykres 9. Wskaźnik świadczenia i rozwijania usług e-administracji w latach 2010-2018 (%)*

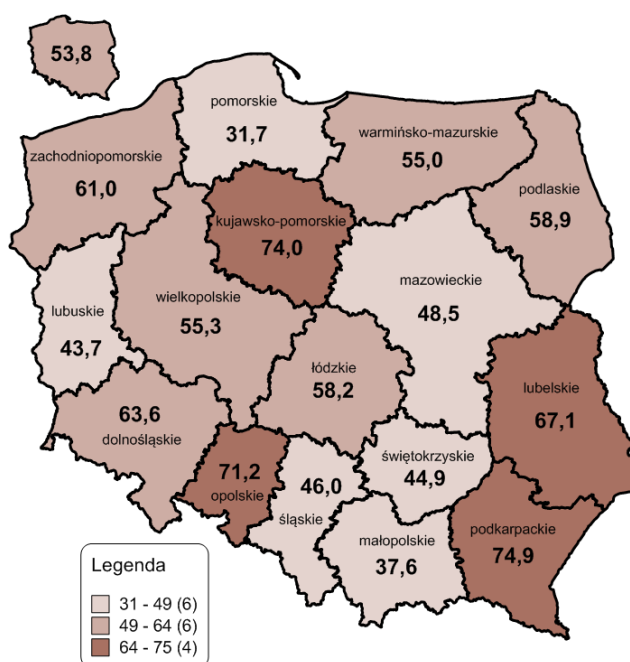

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku województwie podlaskim w kontaktach z administracją publiczną z Internetu korzystało 36,3% obywateli. W Polsce wartość wskaźnika wynosiła 35,5%. W ciągu jednego roku w regionie zanotowano wzrost wartości wskaźnika o 11,6 p.p.
- W latach 2013-2018 wartość wskaźnika w regionie wzrosła o 17,0 p.p., przy czym, w tym samym czasie, średnia wartość dla kraju zwiększyła się o 12,9 p.p. Wskazany trend zmian spowodował, iż różnica pomiędzy wartością dla regionu a średnią dla Polski została zniwelowana. W 2013 roku wartość charakteryzująca region była niższa o 3,3 p.p. niż średnia krajowa, zaś w 2018 roku wartość dla regionu przewyższała średnią dla kraju o 0,8 p.p.
- Zgodnie z tendencją zmian założoną w SRWP 2020 (nie została określona wartość bazowa), odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną uległ zwiększeniu. W 2018 roku, dzięki obserwowanym zmianom, województwo podlaskie zajmowało 6. pozycję w kraju (wobec 16. miejsca w 2017 roku).

Mapa 15. Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputer z dostępem do szerokopasmowego Internetu w 2017 roku (%)*

* przedziały danych są domknięte lewostronnie

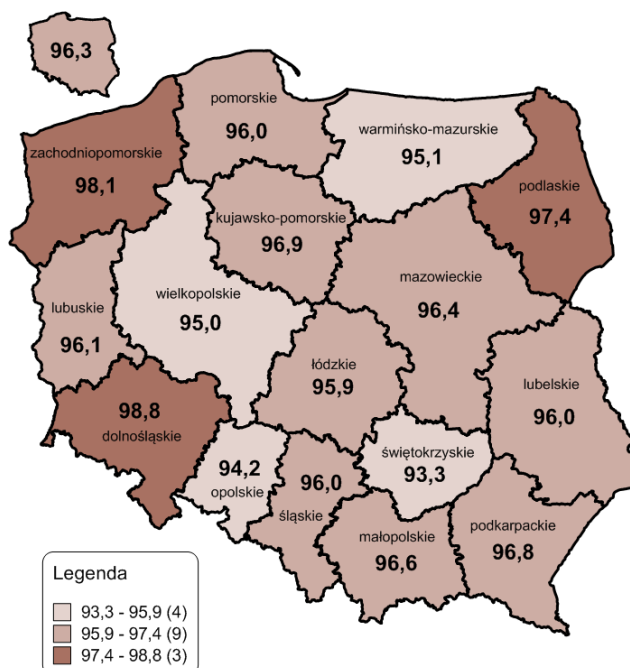
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2017 odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputer osobisty z dostępem do Internetu szerokopasmowego w województwie podlaskim wyniósł 58,9% (wzrósł o 1,9 p.p. z poziomu 57% w roku 2016).
- W latach 2013-2017 wartość wskaźnika wzrosła o 6,8 p.p. O pozytywnym trendzie zmian świadczy również zmniejszenie się różnicy pomiędzy wartością wskaźnika dla regionu a średnią wartością dla kraju. W 2013 wartość w województwie podlaskim była niższa, niż wartość średnia dla Polski o 3,3 p.p. W 2017 roku wartość wskaźnika w regionie była wyższa od wartości średniej dla kraju o 5,1 p.p.

- Zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020, odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputer osobisty z dostępem do Internetu szerokopasmowego uległ zwiększeniu. W porównaniu do roku bazowego 2012, wartość wskaźnika zwiększyła się o 10,1 p.p., a województwo podlaskie poprawiło swoją pozycję w Polsce z jedenastej w 2012 roku, na siódmą w 2017 roku.

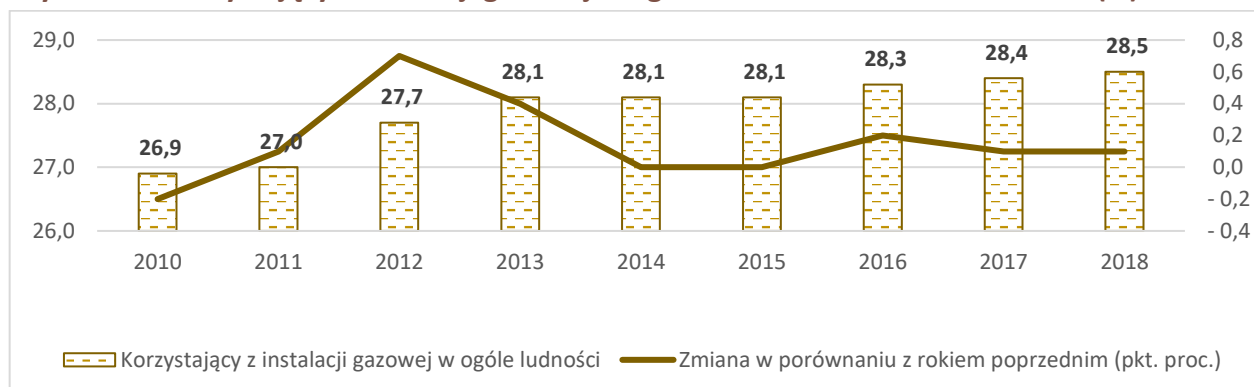
Mapa 16. Odsetek podmiotów gospodarczych posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu w 2019 roku (%)*

* przedziały danych są domknięte lewostronnie

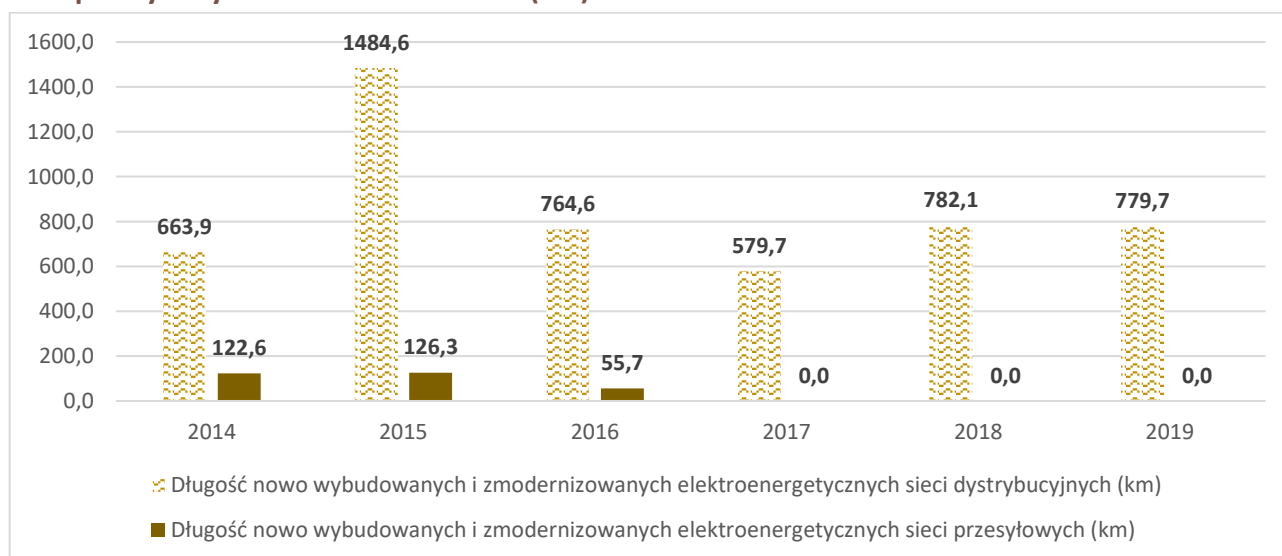
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2019 roku, odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu szerokopasmowego w województwie podlaskim kształtował się na poziomie 97,4% i przekraczał średnią dla całego kraju o 1,1 p.p. Wartość wskaźnika, w porównaniu do roku 2018, wzrosła o 4,5 p.p.
- W latach 2013-2019 wartość wskaźnika zarówno dla województwa podlaskiego, jak i całego kraju systematycznie się zwiększała. Wskaźnik dla regionu wzrósł o 12,6 p.p., zaś średnia dla kraju o 13,7 p.p. Należy przewidywać, iż w najbliższym okresie pozytywny trend zmian w zakresie wartości wskaźnika zostanie utrzymany. Przy czym należy pamiętać o niewielkich różnicach w wartości wskaźnika pomiędzy poszczególnymi województwami.
- Zgodnie z tendencją założoną w Strategii, odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu szerokopasmowego zwiększał się, w porównaniu do wartości bazowej z 2012 roku (78,5%), wzrost o 18,9 p.p., co spowodowało przesunięcie się województwa z 12. miejsca w kraju w 2012 roku na pozycję trzecią w 2018 roku.

Wykres 10. Korzystający z instalacji gazowej w ogólnej ludności w latach 2010-2018 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-STRATEG.

- W 2018 roku udział osób korzystających z instalacji gazowej w ogólnej liczbie ludności regionu wynosił 28,5% (wzrósł o 0,1 p.p. w porównaniu do roku 2017).
- W latach 2013-2018 wskaźnik utrzymywał się na zbliżonym poziomie 28,1%-28,5%. Tym samym, województwo podlaskie charakteryzuje się niskim, w porównaniu do średniej dla Polski, wskaźnikiem odsetka ludności korzystającej z sieci gazowej. Wartość wskaźnika nieprzekraczająca 30% stanowiła nieco ponad połowę średniej wartości osiągniętej w Polsce, zarówno w roku 2013 (52,4%), jak również w roku 2018 (52,1%).
- Zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020, udział ludności korzystającej z instalacji gazowej w ogólnej ludności, ulegał zwiększeniu. W porównaniu do wartości bazowej z 2011 roku (27,0%), odsetek korzystających z instalacji gazowej wzrósł o 1,5 p.p., jednak nie spowodowało to zmiany pozycji zajmowanej przez województwo podlaskie w kraju. Region niezmiennie zajmuje 16. miejsce.

Wykres 11. Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych oraz długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych elektroenergetycznych sieci przesyłowych w latach 2014-2019 (km)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGE i PSE.

- W województwie podlaskim w 2019 roku długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych wyniosła 779,7 km. W porównaniu do roku 2018 odnotowano niewielki spadek długości budowanych i modernizowanych sieci, o 0,4%.
- W latach 2014-2019 łącznie wybudowano i zmodernizowano 5054,6 km elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych, co daje średnią roczną na poziomie około 842 km. Największą długość sieci wybudowano i zmodernizowano w 2015 roku.
- Zgodnie z informacją uzyskaną z Polskich Sieci Elektroenergetycznych (PSE S.A.), w 2019 roku (podobnie jak w roku 2018 i 2017) w województwie podlaskim nie wybudowano nowych oraz nie dokonano modernizacji żadnych elektroenergetycznych sieci przesyłowych. W 2019 roku na terenie województwa podlaskiego PSE S.A. zakończyły zadanie inwestycyjne polegające na modernizacji stacji elektroenergetycznej 400/110 kV Narew w zakresie obwodów wtórnych.
- W latach 2014-2019, długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych elektroenergetycznych sieci przesyłowych wyniosła łącznie 304,6 km. A zatem średnio, w roku podejmowano działania na długości obejmującej około 51 km sieci przesyłowych. Tendencja spadkowa wartości wskaźnika w analizowanym okresie nie pozwala na wyznaczenie wiarygodnego trendu do roku 2020.

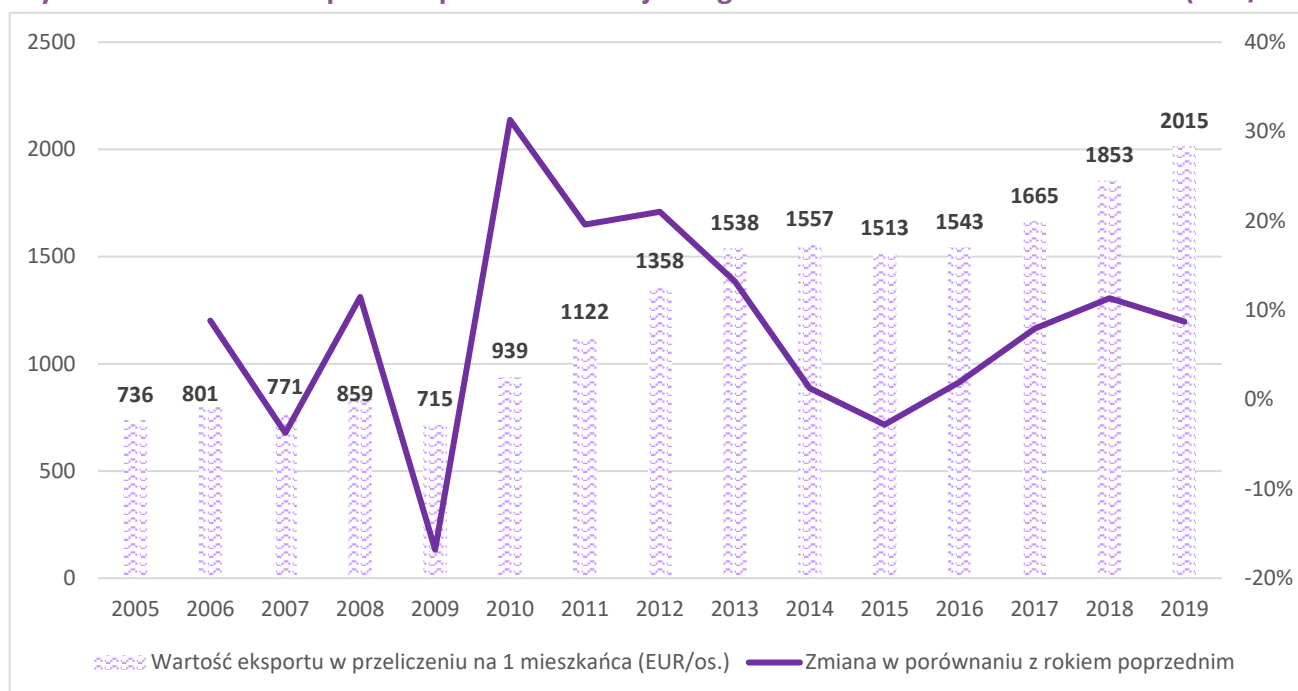

Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe

Wskaźniki realizacji celu strategicznego:

- Wartość eksportu w przeliczeniu na jednego mieszkańca
- Udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce

Wykres 12. Wartość eksportu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2005-2019 (EUR/os.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KAS oraz GUS BDL.

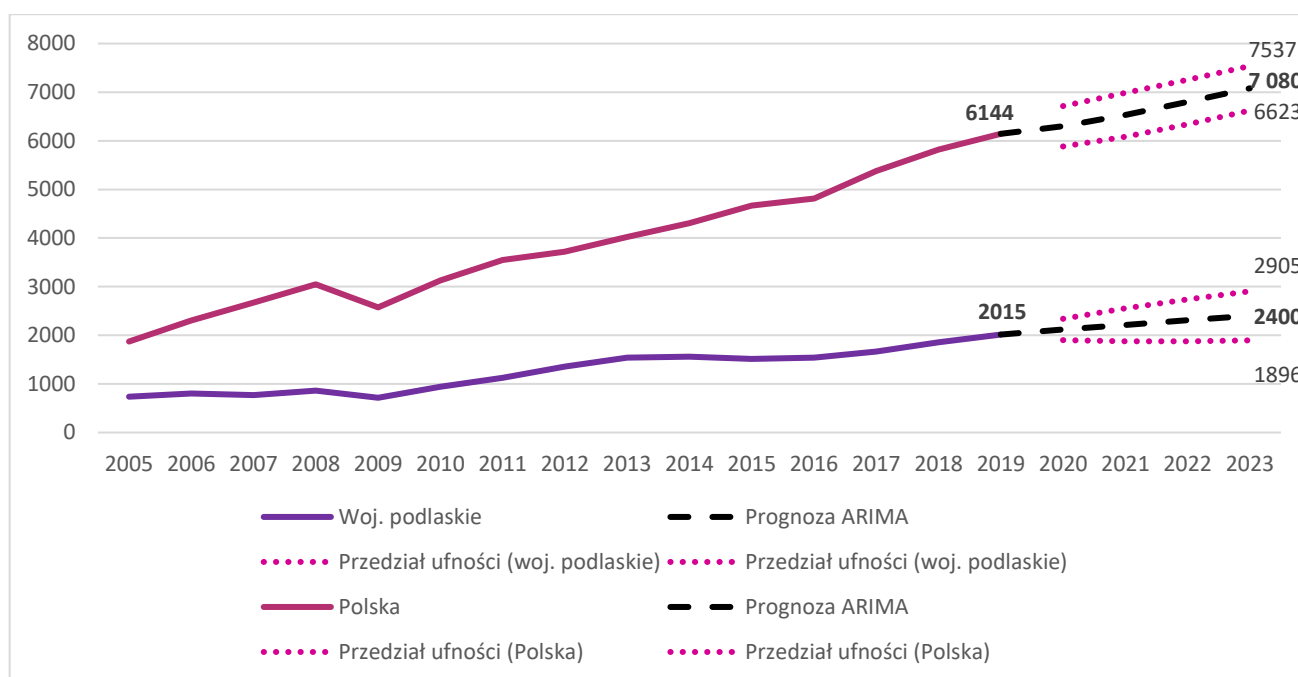
- Kolejne lata wdrażania działań ukierunkowanych na podniesienie konkurencyjności gospodarki przyczyniają się do wzrostu eksportu *per capita* w regionie. Eksport *per capita* charakteryzuje się tendencją wzrostową także w skali kraju. W 2019 roku dynamika wzrostu obserwowana w regionie (8,7%) była wyższa, niż w skali kraju (5,5%). Utrzymanie podobnego trendu w kolejnych latach pozwoliłoby na stopniowe pokonywanie dysproporcji w zakresie wartości wskaźnika pomiędzy regionem i krajem.
- Wartość eksportu w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa podlaskiego w 2019 roku wyniosła 2015 euro. W porównaniu do roku 2018 dynamika regionalnego eksportu *per capita* wyniosła 8,7%.
- W latach 2013-2019 wartość eksportu *per capita* w województwie podlaskim wzrosła o 31%, tj. o 477 euro na mieszkańca, natomiast przyrost zanotowany w kraju uzyskał poziom ponad 52%, tj. o 2118 euro na mieszkańca kraju. Po wyhamowaniu dynamiki wzrostu w okresie 2013-2015, od roku 2016, w regionie widoczny jest trend wzrostowy. W roku 2018 miał miejsce wzrost

wartości wskaźnika o blisko 11%. W roku 2019 dynamika wartości eksportu *per capita* była nieco niższa niż rok wcześniej, jednak wyższa niż w skali kraju.

- W porównaniu do wartości uzyskanej w 2010 roku (930 euro na mieszkańca), przyjętym w analizach za rok bazowy, w 2019 roku wartość eksportu *per capita* wzrosła o ponad 116%. Zgodnie założeniami przyjętymi w SRWP 2020, wartość eksportu *per capita* w województwie podlaskim powinna wzrosnąć w 2020 roku do poziomu 2000 euro. Wynik uzyskany w 2019 roku pozwolił na osiągnięcie wartości docelowej, założonej na 2020 rok.

Wykres 13. Wartość eksportu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2005-2019 z prognozą do roku 2023 (EUR/os)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KAS oraz GUS BDL.

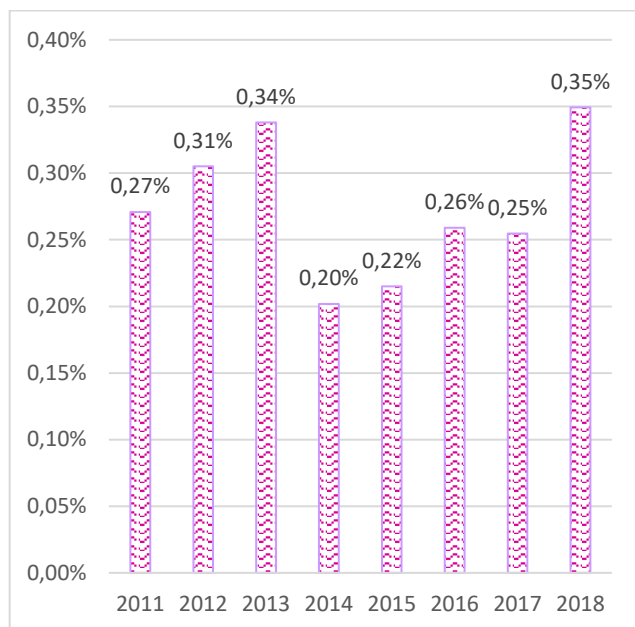
- Prognoza wartości eksportu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w kolejnych latach zakłada jego systematyczny wzrost.
- Symulacje z wykorzystaniem modelu ARIMA wskazują, że przy zachowaniu obecnych trendów wzrostowych (z dużym prawdopodobieństwem), nastąpi dalsze pogłębianie się dysproporcji pomiędzy regionem i krajem pod względem wartości eksportu, chyba że zostanie zachowany trend obserwowany w 2019 roku i w kolejnych latach, wówczas dynamika eksportu regionalnego będzie przewyższała dynamikę krajową.
- Prognozowana w Raporcie ubiegłorocznym wartość wskaźnika eksportu *per capita* dla roku 2019 wyniosła 1955 euro. Wartość wskaźnika dla analizowanego roku wynosi 2015 euro na osobę i ukształtowała się na poziomie górnej granicy przedziału ufności.
- W 2020 roku wartość eksportu *per capita* wg prognozy wyniesie 2120 euro. Z 95% prawdopodobieństwem uzyska wartości w przedziale pomiędzy 1901 euro a 2339 euro.

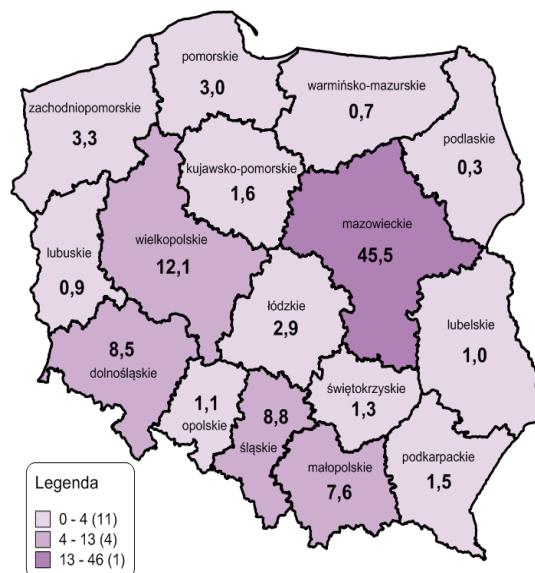
Podlaskie

Wykres 14. Udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce w latach 2011-2018 (%)*

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Mapa 17. Udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce w 2018 roku (%)*

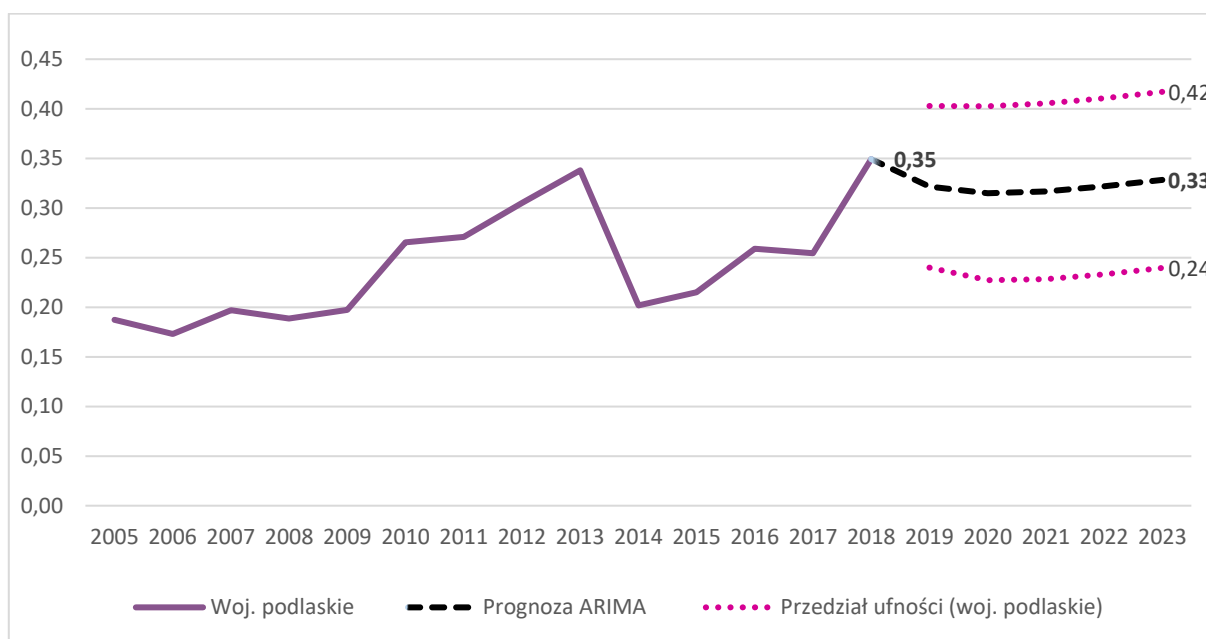
* przedziały danych są domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Województwo podlaskie jest regionem o najniższej, wśród polskich województw, wartości ulokowanego w nim kapitału zagranicznego.
- W porównaniu do roku 2017, w 2018 roku wartość wskaźnika w województwie podlaskim wzrosła o 0,1 p.p. z 0,25% do 0,35% ogólnej wartości kapitału ulokowanego w całym kraju.
- Biorąc pod uwagę okres 2013-2018, po gwałtownym spadku wartości wskaźnika w roku 2014 z 0,34% w 2013 roku do 0,20%, w kolejnych latach obserwowano ponowny wzrost jego wartości. Niewielkie wahanie wartości wskaźnika odnotowano w 2017 roku (spadek o 0,01 p.p. w stosunku do roku poprzedniego). W 2018 roku wartość wskaźnika odrobiła straty z lat ubiegłych i wzrosła o 0,1 p.p. w stosunku do wartości notowanej w 2013 roku.
- Zgodnie z założeniami SRWP 2020, udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce powinien wzrosnąć z poziomu 0,27% w roku bazowym, za który przyjęto 2011 rok, do poziomu 0,34% w 2020 roku. W 2018 roku zakładana wartość wskaźnika została przekroczona o 0,01 p.p.

Wykres 15. Udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce w latach 2005-2018 z prognozą do roku 2023 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Przeprowadzone prognozy przewidują, że - przy zachowaniu obecnych trendów - udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce utrzyma się na poziomie około 0,33% (2023). Z 95% prawdopodobieństwem wartość wskaźnika będzie zawierać się w przedziale 0,24%-0,42%.
- Prognoza z roku poprzedniego zakładała osiągnięcie w roku 2020 wartości wynoszącej 0,29%, uwzględnienie w prognozie wartości za rok 2018 zmienia wartość prognozy na rok 2020 na 0,31%, co zbliża województwo podlaskie do osiągnięcia wartości docelowej wynoszącej 0,34%.

Podsumowanie realizacji Celu strategicznego 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe

- ✓ Kolejne lata analiz wskazują na utrzymywanie się tendencji wzrostowej wartości eksportu *per capita* w regionie.
- ✓ W 2019 roku, w stosunku do roku poprzedniego, eksport *per capita* w województwie wzrósł o 8,7%, zaś w kraju o 5,5%.
- ✓ Wzrost wartości eksportu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 roku w porównaniu do 2013 roku wyniósł 31%, tj. o 477 EUR/osobę (z 1538 EUR/os. do 2015 EUR/osobę), natomiast przyrost zanotowany w kraju uzyskał poziom ponad 52%, tj. o 2118 EUR/osobę. W analizowanym okresie zwiększyła się dysproporcja pomiędzy wartością eksportu *per capita* w województwie podlaskim, a średnią wartością dla Polski (z poziomu 2187 EUR/osobę w roku 2013 do 4129 EUR/osobę w roku 2019).

- ✓ Pomimo nie w pełni zadowalającej sytuacji regionu na tle kraju, wartość eksportu *per capita* w województwie podlaskim, zgodnie z założeniami przyjętymi w SRWP 2020, regularnie wzrasta. W porównaniu do roku bazowego (2010), wartość eksportu na 1 mieszkańca w 2019 roku zwiększyła się o ponad 116%.
- ✓ Województwo podlaskie należy do regionów o najniższym udziale kapitału zagranicznego w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce.
- ✓ W 2018 roku, w porównaniu do roku 2017, nastąpił wzrost wartości wskaźnika o 0,1 p.p. i przekroczył on wartość zakładaną w SRWP na 2020 rok.
- ✓ Na przestrzeni lat 2013-2018 wartość wskaźnika ulegała wahaniom: gwałtowny spadek odnotowano w 2014 roku. Kolejne lata przyniosły odwrócenie negatywnych tendencji. Wartość wskaźnika nadrobiła straty zanotowane w 2014 roku i zamknęła się w 2018 roku wartością 0,35%.
- ✓ Zgodnie z założeniami SRWP 2020, udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce, powinien wzrosnąć z poziomu 0,27% w 2011 roku do poziomu 0,34% w 2020 roku. Zakładana wartość wskaźnika została przekroczona w 2018 roku. Prognoza na lata kolejne zakłada jednak ponowną korektę wartości kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim i jej spadek do poziomu 0,33%, który (jeżeli się utrzyma) nie pozwoli na utrzymanie wartości zakładanej na 2020 rok.

Cel operacyjny 2.1 Aktywność podlaskich przedsiębiorstw na rynku ponadregionalnym

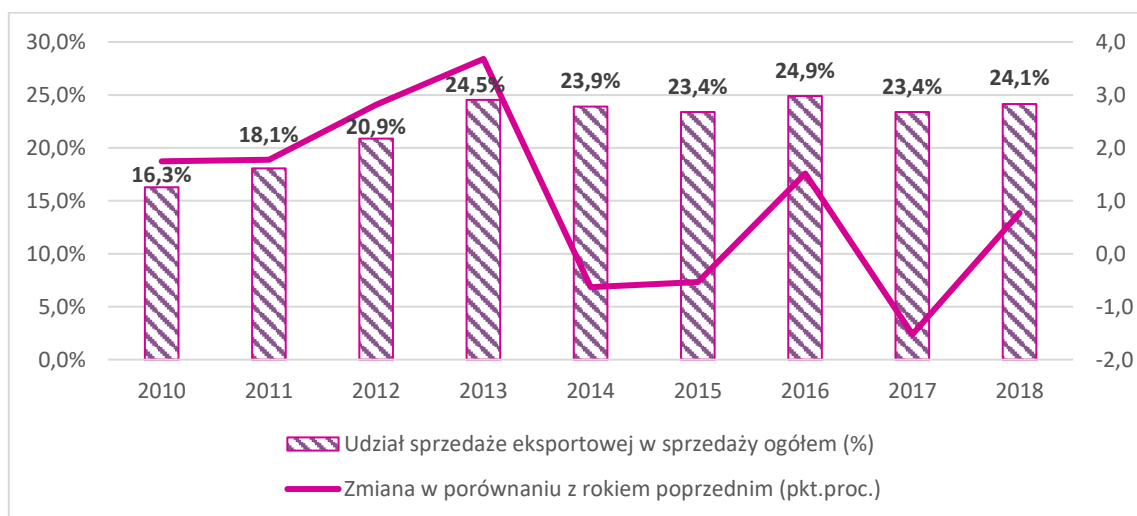
Kierunki interwencji:

1. Promocja gospodarcza regionu
2. Inicjatywy sprzyjające nawiązywaniu kontaktów gospodarczych oraz wspieranie obecności podlaskich przedsiębiorstw na rynkach zewnętrznych

Miary sukcesu:

1. Udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem

Wykres 16. Udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem w latach 2010-2018 (%)²⁰

Źródło: opracowanie własne na podstawie KAS oraz GUS. BDL.

- W 2018 roku udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem w województwie podlaskim wynosił 24,1%. W porównaniu do roku 2017 wartość wskaźnika wzrosła o 0,7 p.p.
- W latach 2013-2018 udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem obniżył się o 0,4 p.p. W roku 2015 i 2017 nastąpił spadek wartości tego wskaźnika do najniższej wartości w tym okresie, tj. 23,4%. W roku 2016 odnotowano wzrost do poziomu 24,9%.
- Zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020 (nie określono wartości bazowej), udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem ulegał zwiększeniu.

²⁰ Wskaźnik udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem jest liczony jako iloraz wartości sprzedaży eksportowej (dostawy wewnątrzspółnotowe oraz eksport do krajów spoza UE) i sumy wartości sprzedaży detalicznej, sprzedaży hurtowej, sprzedaży eksportowej (dostawy wewnątrzspółnotowe oraz eksport do krajów spoza UE).

Cel operacyjny 2.2 Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa

Kierunki interwencji:

1. Aktywność informacyjno-promocyjna ukierunkowana na inwestorów (aktywne pozyskiwanie inwestorów)
2. Dostępność terenów inwestycyjnych

Miary sukcesu:

1. Wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej województwa podlaskiego – pozycja w rankingu
2. Powierzchnia nowo udostępnionych/wspartych terenów inwestycyjnych
3. Pracujący w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego według lokalizacji siedziby zarządu

Tabela 2. Wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej województwa podlaskiego – pozycja w rankingu

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<i>Wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej województwa - pozycja w rankingu</i>	16	16	16	16	16	16	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów IBnGR.

Od 2010 roku województwo podlaskie znajduje się w klasie regionów o niskiej atrakcyjności inwestycyjnej. Badania prowadzone przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową wskazują niezmiennie na brak poprawy atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Województwo podlaskie stale plasuje się na 16. lokacie spośród wszystkich województw w kraju. Na wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej wpływ miały różne elementy składowe. W województwie podlaskim najślabiej oceniane były: zasoby i koszty pracy oraz dostępność transportowa. Na wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej w województwie podlaskim negatywnie wpływała ponadto: aktywność wobec inwestorów, chłonność rynku, wskaźnik infrastruktury gospodarczej oraz wskaźnik infrastruktury społecznej. Jedynie wskaźnik bezpieczeństwa powszechnego oceniany był pozytywnie. Jednocześnie należy zauważyć, że IBnGR nie przeprowadza powyższego badania od 2017 roku.

Tabela 3. Powierzchnia nowo udostępnionych/wspartych terenów inwestycyjnych w latach 2010-2019 (ha)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Powierzchnia nowo udostępnionych/wspartych terenów inwestycyjnych</i>	29,91	11,11	0	22,31	5,02	45,73	6,49	0	27,14	19,28

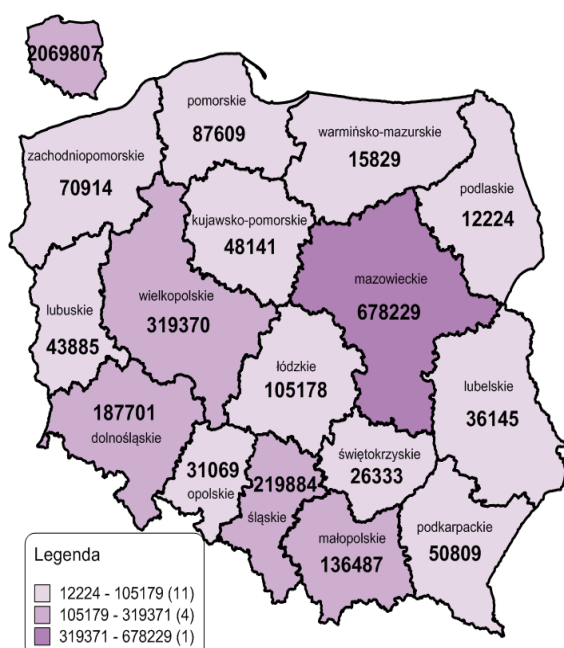
Źródło: opracowanie własne na podstawie KSI SIMIK 2007-2013 (dane za lata 2010-2015) i SL 2014 (dane za lata 2016-2019).

- W 2019 roku udostępniono lub wsparto w regionie 19,28 ha nowych terenów inwestycyjnych. Powierzchnia tych terenów była niższa o 29% od powierzchni udostępnionych rok wcześniej.
- Powierzchnia nowo udostępnionych terenów inwestycyjnych w latach 2013-2019 wyniosła łącznie 126 ha. Skumulowana wartość wskaźnika wynikała przede wszystkim z realizacji

projektów dofinansowanych ze środków RPOWP 2007-2013 oraz RPOWP 2014-2020. W 2015 roku zakończyła się realizacja projektów poprzedniej perspektywy, w ramach której oddano do użytku 45,7 ha terenów inwestycyjnych. W roku 2016 powierzchnia nowo udostępnionych lub wspartych terenów inwestycyjnych wynosiła zaledwie 6,5 ha, co wynikało z początkowej fazy realizacji nowej perspektywy finansowej. W roku 2019 powierzchnia nowo udostępnionych lub wspartych terenów inwestycyjnych zwiększyła się o 19,3 ha.

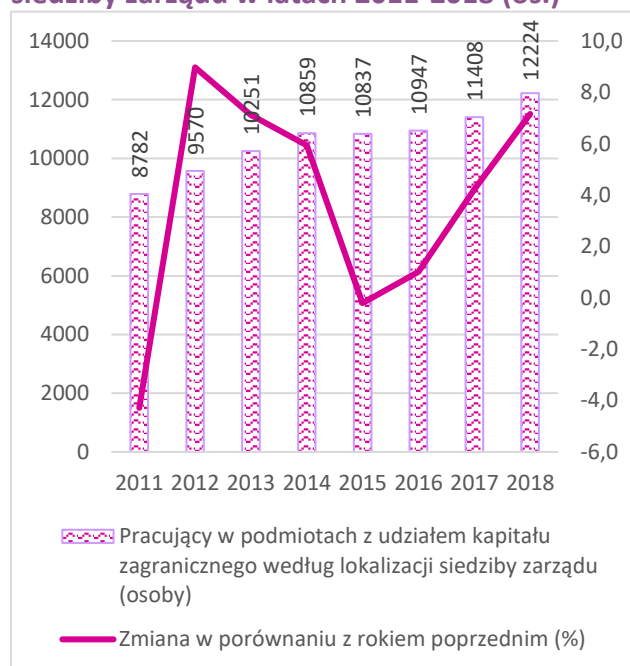
Mapa 18. Pracujący w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego według lokalizacji siedziby zarządu w roku 2018 (os.)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Wykres 17. Pracujący w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego według lokalizacji siedziby zarządu w latach 2011-2018 (os.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Województwo podlaskie jest regionem o najniższej wartości kapitału zagranicznego ulokowanego w regionie, co bezpośrednio przekłada się na pozycję regionu pod względem liczby pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego. W rankingu województw, pod tym względem, województwo podlaskie zajmuje 16. miejsce.
- W 2018 roku, w porównaniu do roku 2017 wartość wskaźnika w województwie podlaskim wzrosła o 7,2%, z 11 408 do 12 224 osób pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego.
- Zmiany obserwowane w latach 2013 – 2018 były korzystne dla regionu. Spadek wartości wskaźnika nastąpił jedynie w roku 2015, w kolejnych latach notowano tendencję wzrostową.
- Zgodnie z założeniami SRWP 2020, wzrosła liczba osób pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego. Wartość bazowa w 2011 roku wynosiła 8782 osoby, w 2018 roku – 12224 osoby.

- Województwo podejmuje działania promujące region na arenie krajowej oraz międzynarodowej, zgodnie z opracowywanym corocznie *Planem promocji województwa*, który precyzuje działania promocyjne, zorientowane na upowszechnianie pozytywnego wizerunku regionu wśród potencjalnych odbiorców jego oferty oraz w ramach *Strategii Promocji Gospodarczej Województwa Podlaskiego*. Do głównych przedsięwzięć o charakterze promocyjnym, realizowanych w 2019 roku, w ramach *Strategii Promocji Gospodarczej Województwa Podlaskiego*, należały: szósta edycja Wschodniego Kongresu Gospodarczego, współpraca z Radcami Handlowymi placówek dyplomatycznych działających w Polsce, działania promocyjne skierowane do przedsiębiorców i ich zrzeszeń (klastrów), IV Kongres Liderów Zmian, Polsko – Białoruskie Forum Gospodarcze „Dobrosąsiedztwo”, Forum Biznesowe Pogranicza, PAIH Expo Forum Wsparcia Polskiego Biznesu za Granicą.

Cel operacyjny 2.3 Rozwój partnerskiej współpracy transgranicznej

Kierunki interwencji:

1. Poprawa przepustowości i zwiększanie sieci przejść granicznych
2. Działania w zakresie ułatwień w przekraczaniu granicy
3. Tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy
4. Ochrona i efektywne wykorzystanie wspólnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza

Miary sukcesu:

1. Liczba sieci współpracy transgranicznej (w tym euroregiony)
2. Liczba nowych umów dotyczących współpracy w ramach EWT

- Zgodnie z dokumentem *Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Podlaskiego*, w 2019 roku kontynuowano współpracę z regionami przygranicznymi Litwy i Białorusi, ze szczególnym uwzględnieniem regionów zrzeszonych w euroregionach „Niemen” i „Puszcza Białowieska”. W 2019 roku województwo podlaskie było obecne między innymi na XII Republikańskim Festiwalu Kultur i Narodów oraz na XX Republikańskich Targach „Euroregion Niemen 2019” w Grodnie.
- Obok zaangażowania w działania euroregionów województwo podlaskie jest zaangażowane w realizację programów w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa, perspektywy finansowej 2014-2020: Polska-Rosja, Polska-Białoruś-Ukraina, Interreg V-A Litwa-Polska, Interreg Europa, Interreg Europa Środkowa, Interreg Region Morza Bałtyckiego, URBACT III, ESPON 2020. W ramach programu Polska- Białoruś-Ukraina 2014-2020, w 2019 roku podpisano 25 umów na dofinansowanie tzw. małych projektów, których beneficjentami wiodącymi i partnerami w projektach są podmioty z województwa podlaskiego. Łączna kwota dofinansowania projektów wyniosła ponad 1,52 mln euro. Z kolei w ramach programu Interreg V-A Litwa-Polska, w 2019 roku zakontraktowano 8 projektów, w których uczestniczą podmioty z województwa, na łączną kwotę 5,35 mln euro. Dodatkowo, do dofinansowania zostały wybrane 3 projekty z partnerami podlaskimi w Programie Polska-Rosja. Projekty te są w przygotowaniu do kontraktacji, a dofinansowanie, tylko dla podlaskich partnerów, z Programu wyniesie w sumie 2,56 mln euro.
- Samorząd województwa posiada swoich przedstawicieli w Komitetach Monitorujących Programów współpracy EWT oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa, realizowanych w okresie 2014-2020. W związku z faktem, że rozpoczyna się okres programowania perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027, przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa

Podlaskie

Podlaskiego włączeni zostali w prace grup roboczych ds. programowania trzech programów współpracy transgranicznej.

Cel operacyjny 2.4 Rozwój partnerskiej współpracy międzyregionalnej

Kierunki interwencji:	Miary sukcesu:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy 2. Rozwój specjalizacji ponadregionalnych i współpraca w zakresie wspólnych problemów 3. Rozwój współpracy w sferze innowacji i inwestycji 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba nowych wspólnych projektów ponadregionalnych 2. Liczba nowych umów/porozumień pomiędzy władzami samorządowymi
<ul style="list-style-type: none"> □ Województwo podlaskie wraz z województwami: lubelskim, podkarpackim, świętokrzyskim oraz warmińsko-mazurskim jest członkiem inicjatywy Dom Polski Wschodniej w Brukseli, której zadaniem jest przede wszystkim reprezentowanie interesów regionów Polski Wschodniej przed instytucjami europejskimi, promowanie Polski Wschodniej w Brukseli i w innych regionach Unii Europejskiej, lobbowanie na rzecz projektów złożonych w Brukseli przez władze samorządowe i instytucje z Polski Wschodniej. □ Przedstawiciele Województwa Podlaskiego w 2019 roku aktywnie uczestniczyli w pracach Komisji ds. Polski Wschodniej Związku Województw RP (Komisja). W maju 2019 roku na przewodniczącego Komisji został wybrany Pan Artur Kosicki – Marszałek Województwa Podlaskiego. W związku ze zmianą stanu prac nad ramami prawnymi dla perspektywy finansowej 2021-2027 na poziomie europejskim oraz toczącą się dyskusją o kształcie przyszłych programów operacyjnych na poziomie krajowym, podjęto prace nad opracowaniem kolejnej wersji stanowiska Komisji w sprawie ustanowienia Programu Operacyjnego Polska Wschodnia w perspektywie finansowej 2020+. W rezultacie, podczas posiedzenia, które miało miejsce w Białymstoku w sierpniu 2019 roku, przyjęte zostało <i>Stanowisko Komisji ds. Polski Wschodniej Związku Województw RP w sprawie kontynuowania Programu Operacyjnego Polska Wschodnia w perspektywie finansowej 2020+</i>. Dokument ten został następnie przekazany z prośbą o poparcie postulatów przedstawionych w stanowisku oraz aktywne jego rozpowszechnianie, m.in. Prezesowi Rady Ministrów, Marszałkom Sejmu i Senatu, Posłom na Sejm RP i Senatorom RP, marszałkom województw, urzędnikom Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej, polskim posłom do Parlamentu Europejskiego, członkom polskiej delegacji w Komitecie Regionów, Stałemu Przedstawicielowi RP przy UE, Przewodniczącemu Europejskiego Komitetu Regionów, Przewodniczącemu CPMR. Ponadto, z inicjatywy Marszałka Województwa Podlaskiego, w grudniu 2019 roku, miało miejsce spotkanie z Dyrektorem Generalnym KE ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, poświęcone dyskusji na temat możliwości realizacji w perspektywie 2021-2027 trzeciej edycji Programu Operacyjnego Polska Wschodnia. 	

- Województwo podlaskie aktywnie współpracowało z województwami: pomorskim i warmińsko-mazurskim w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Rosja 2014-2020.
- Kontynuowano również współpracę z województwami: lubelskim, mazowieckim i podkarpackim w ramach Programu Współpracy Transgranicznej EIS Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020.
- W ramach EWT województwo podlaskie współpracowało z województwem warmińsko-mazurskim oraz instytucjami Programu Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska.
- W 2019 roku kontynuowano współpracę partnerską na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo pomiędzy pięcioma województwami Polski Wschodniej.
- W 2019 roku podpisano również porozumienie z Rządem Republiki Serbskiej Bośni i Hercegowiny. Ma ono dotyczyć rozwijania współpracy w takich obszarach, jak: gospodarka, nauka i technologie, transport, turystyka i sport, kultura, edukacja, ochrona środowiska, opieka zdrowotna i społeczna, administracja. Szczegółowy zakres współpracy otrzymał akceptację Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Podlaskie

Cel operacyjny 2.5 Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu

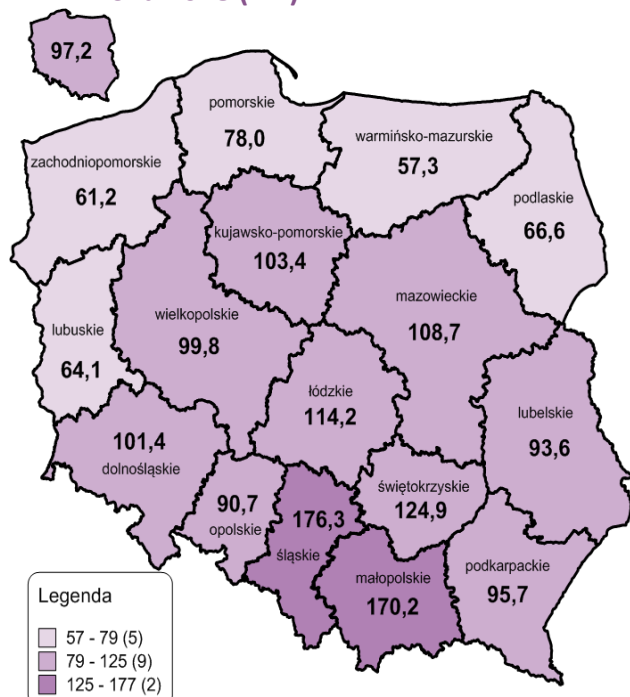
Kierunki interwencji:

1. Poprawa zewnętrznej dostępności transportowej regionu
2. Wzmocnienie spójności terytorialnej poprzez wspieranie wewnętrznej dostępności transportowej
3. Efektywny system transportu publicznego

4. Miary sukcesu:

1. Drogi o twardej nawierzchni na 100 km²
2. Liczba mieszkańców w strefach dostępności drogowej Białegostoku 60 min.
3. Liczba mieszkańców w strefach dostępności kolejowej Białegostoku 60 min.
4. Średni czas dojazdu (w transporcie drogowym i kolejowym) z Białegostoku do:
 - Warszawy
 - Suwałk
 - Łomży
 - Bielska Podlaskiego
 - Olsztyna
 - Lublina
 - Kowna

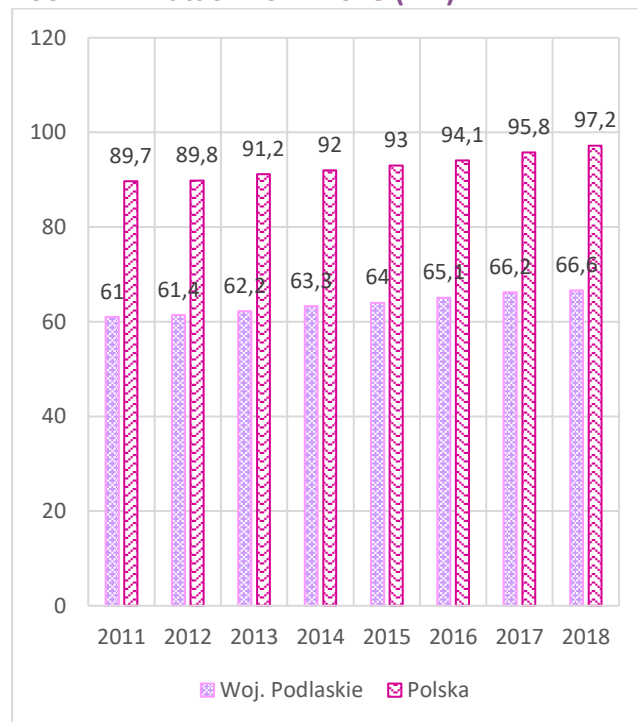
Mapa 19. Drogi o twardej nawierzchni na 100 km² w roku 2018 (km)

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Wykres 18. Drogi o twardej nawierzchni na 100 km² w latach 2011-2018 (km)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku wartość wskaźnika *drogi o twardej nawierzchni na 100 km²* wyniosła 66,6 km.
- W porównaniu do roku 2017 wartość wskaźnika wzrosła o 0,4 km na 100 km².
- W okresie 2013-2018 wartość wskaźnika kształtowała się korzystnie dla województwa podlaskiego. Każdy rok przynosił wzrost wartości wskaźnika. Największy przyrost, tj. o 1,1 km na 100 km², w stosunku do roku poprzedniego, zidentyfikowano w 2014 roku.
- Wymieniony wskaźnik nie posiadał określonej wartości bazowej. Zgodnie z założeniami Strategii, jego wartość systematycznie rosła. W porównaniu do przeciętnej wartości w kraju, niższa wartość wskaźnika w województwie podlaskim wyraźnie wskazuje na niedostatek infrastruktury transportowej w regionie. Dystans pomiędzy wartością wskaźnika w województwie a średnią krajową utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie, różnica około 30 km dróg na każde 100 km² powierzchni.

Ostatnie dostępne dane, odnoszące się do województwa podlaskiego, dotyczące czasu dojazdu do ośrodków wymienionych w SRWP 2020, zostały opracowane przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Państwowej Akademii Nauk (IGiPZ PAN) w 2015 roku na potrzeby *Regionalnego Planu Transportowego województwa podlaskiego na lata 2014-2020* i dotyczą jedynie dostępności drogowej.

Tabela 4. Średni czas dojazdu (w transporcie drogowym) z Białegostoku do Warszawy, Suwałk, Łomży, Bielska Podlaskiego, Olsztyna i Lublina w 2015 r. (minuty)²¹

Wyszczególnienie	Białystok	Bielsk Podlaski	Łomża	Suwałki
Białystok	x	47	62	98
Bielsk Podlaski	47	x	87	142
Łomża	62	87	x	106
Suwałki	98	142	106	x
Lublin	206	161	204	301
Olsztyn	191	216	129	168
Warszawa	136	149	109	215

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Regionalnego Planu Transportowego województwa podlaskiego na lata 2014-2020*, s. 72²².

Należy jednak mieć na względzie, że stan dróg ulega stałej poprawie, co z pewnością wpływa na poprawę parametrów czasowych dojazdu do części analizowanych ośrodków. Trasa Białystok –

²¹ Brak porównywalnych danych dotyczących czasu dojazdu do Kowna.

²² Regionalny plan transportowy województwa podlaskiego na lata 2014-2020 został przyjęty Uchwałą Nr 131/1587/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie przyjęcia *Regionalnego planu transportowego województwa podlaskiego na lata 2014-2020*, zmieniony Uchwałą Nr 316/4650/208 z dnia 4 września 2018 r. w sprawie przyjęcia *Regionalnego planu transportowego województwa podlaskiego na lata 2014-2020* oraz pisemnego podsumowania i uzasadnienia w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko *Regionalnego planu transportowego województwa podlaskiego na lata 2014-2020*.

Podlaskie

Warszawa od 2019 roku posiada standard drogi ekspresowej, natomiast droga na odcinku Suwałki - Łomża – Warszawa (Via Baltica) jest w trakcie przebudowy.

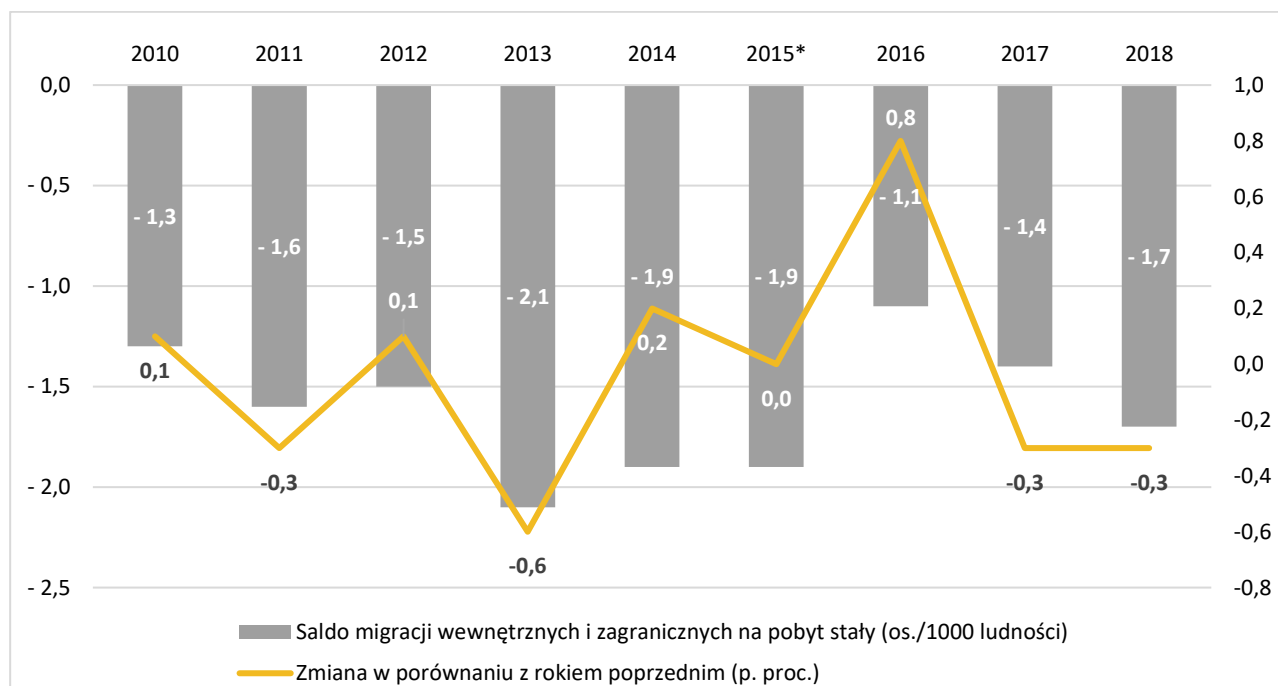

Cel strategiczny 3. Jakość życia

Wskaźniki realizacji celu strategicznego:

- Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności
- Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w gospodarstwie domowym

Wykres 19. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podlaskim w latach 2010-2018 (os.)

* Saldo migracji, w 2015 roku, w związku z brakiem danych z zakresu migracji zagranicznych wyznaczone zostało, jako suma migracji wewnętrznych z roku 2015 i migracji zagranicznych w roku 2014. Takie podejście zostało zastosowane w Roczniku Statystycznym Województw 2017.

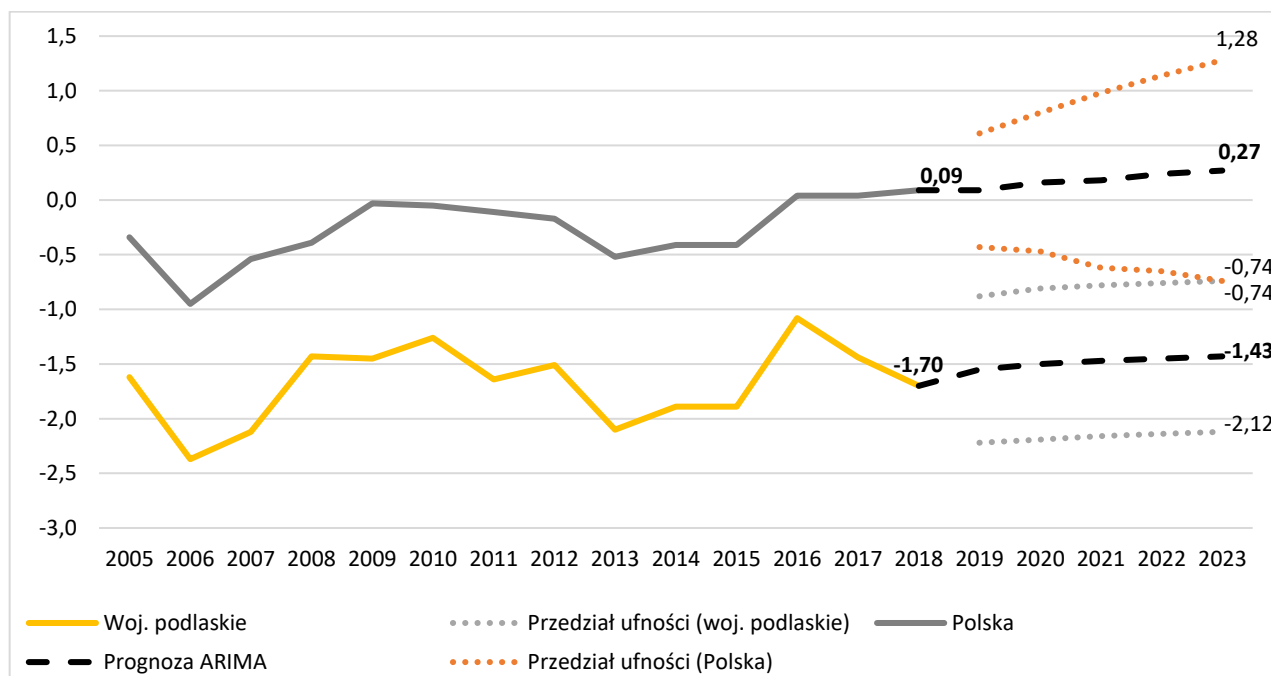
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Województwo podlaskie charakteryzują procesy depopulacyjne, związane m.in. z występowaniem ujemnego salda migracji, oznaczającego przewagę liczby osób wyjeżdżających z regionu (wymeldowujących się z pobytu stałego) nad przyjeżdżającymi (dokonującymi meldunku na pobyt stały w regionie). W kolejnych latach wartość wskaźnika przyjmuje wartości ujemne, co świadczy o wyludnianiu się województwa podlaskiego.
- W roku 2018, w porównaniu do roku poprzedniego, saldo migracji uległo pogorszeniu o 0,3 osoby na 1000 ludności. Natomiast w odniesieniu do 2013 roku odnotowano zmniejszenie się salda migracji z poziomu -2,1 do -1,7 na 1000 osób. Uzyskana wartość salda migracji w 2018 roku oznacza, że w analizowanym roku, z województwa wyemigrowało około 2000 osób więcej niż osiedliło się w regionie. Sytuacja uległa poprawie w stosunku do 2013 roku, kiedy nadwyżka emigrujących nad przyjeżdżającymi do regionu wynosiła nieco ponad 2500 osób.

- W latach 2013-2016 saldo migracji charakteryzowało się pozytywną tendencją zmian. W 2016 liczba migrujących na 1000 ludności zmalała o 1 osobę w stosunku do danych za 2013 rok. W 2016 roku wartość salda migracji była najniższa od 2013 roku. W kolejnych latach nastąpiło zauważalne nasilenie się tendencji wyludniania się województwa podlaskiego, związanego z postępującymi procesami migracyjnymi. Wpływ na pogorszenie się salda migracji posiadają migracje wewnętrzne. Od 2016 roku rośnie nadwyżka liczby osób wyjeżdżających z regionu do innych województw nad liczbą osób przyjeżdżających. W analizowanym okresie w województwie podlaskim odnotowano dodatnie saldo migracji zagranicznych (przewagę zameldowań na pobyt stały po przyjeździe z zagranicy, nad wymeldowaniami z tego powodu).
- W ujęciu generalnym, region charakteryzuje jedno z najwyższych w kraju, ujemnych sald migracji. Województwo podlaskie znajduje się na 4. miejscu wśród województw pod względem negatywnych zjawisk migracyjnych. Większe natężenie wyjazdów z regionu obserwowane jest jedynie w województwach: warmińsko-mazurskim, lubelskim i świętokrzyskim. Jednocześnie, w skali kraju jedynie w przypadku pięciu województw odnotowano dodatnią wartość salda migracji (przewagę zameldowań na pobyt stały do regionu nad wymeldowaniami). Zwiększeniu uległa także dysproporcja pomiędzy wartością wskaźnika w regionie a wartością w kraju (z 1,5 p.p. w 2015 roku do 1,8 p.p. w 2018 roku).

Wykres 20. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w latach 2005-2018 z prognozą do roku 2023 (os.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

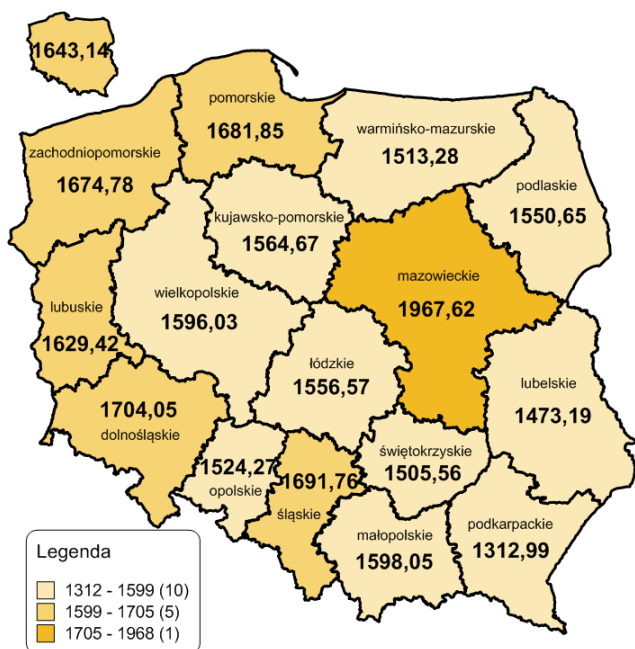
- Zgodnie z założeniami przyjętymi w SRWP 2020, wartość poziomu migracji w województwie podlaskim powinna spaść z poziomu -1,64 w 2011 roku (rok bazowy) do poziomu -0,4 na 1000 ludności w 2020 roku. Prognozy przewidują, że przy zachowaniu obecnych trendów, założenia

nie zostaną osiągnięte. W 2020 roku saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych z województwa podlaskiego na pobyt stały z wysokim prawdopodobieństwem będzie znacząco się różniło od zakładanej wartości docelowej na poziomie -0,4 (różnica blisko o 1 p.p.).

- Prognoza wartości wskaźnika w kolejnych latach zakłada niewielkie polepszenie sytuacji w stosunku do roku 2018 (prognozowana wartość salda migracji, nadal ma jednak utrzymywać się na niekorzystnym poziomie -1,4 os. na 1000 ludności).
- Prognozowana wartość wskaźnika dla roku 2023 wynosi -1,43 i z 95% prawdopodobieństwem będzie się zawierała w przedziale od -2,12 do -0,74 os. na 1000 ludności.

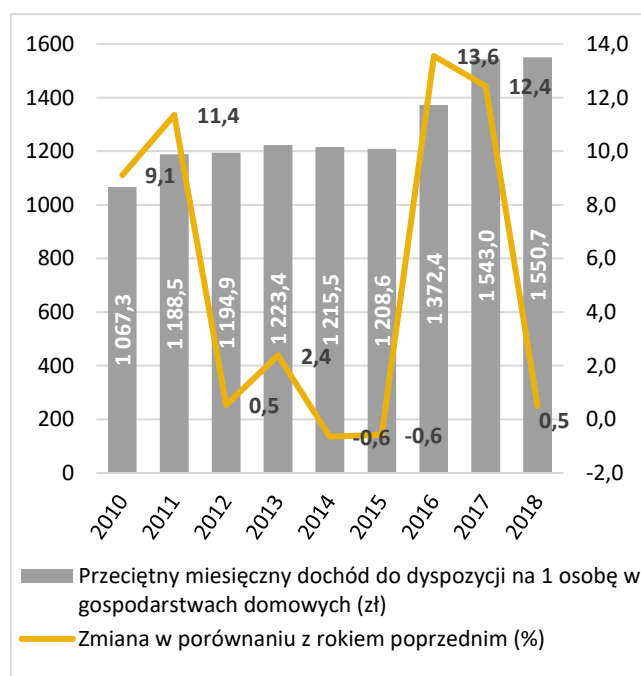
Mapa 20. Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym w 2018 roku (zł)*

* przedziały danych są domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Wykres 21. Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym w latach 2010-2018 (zł)

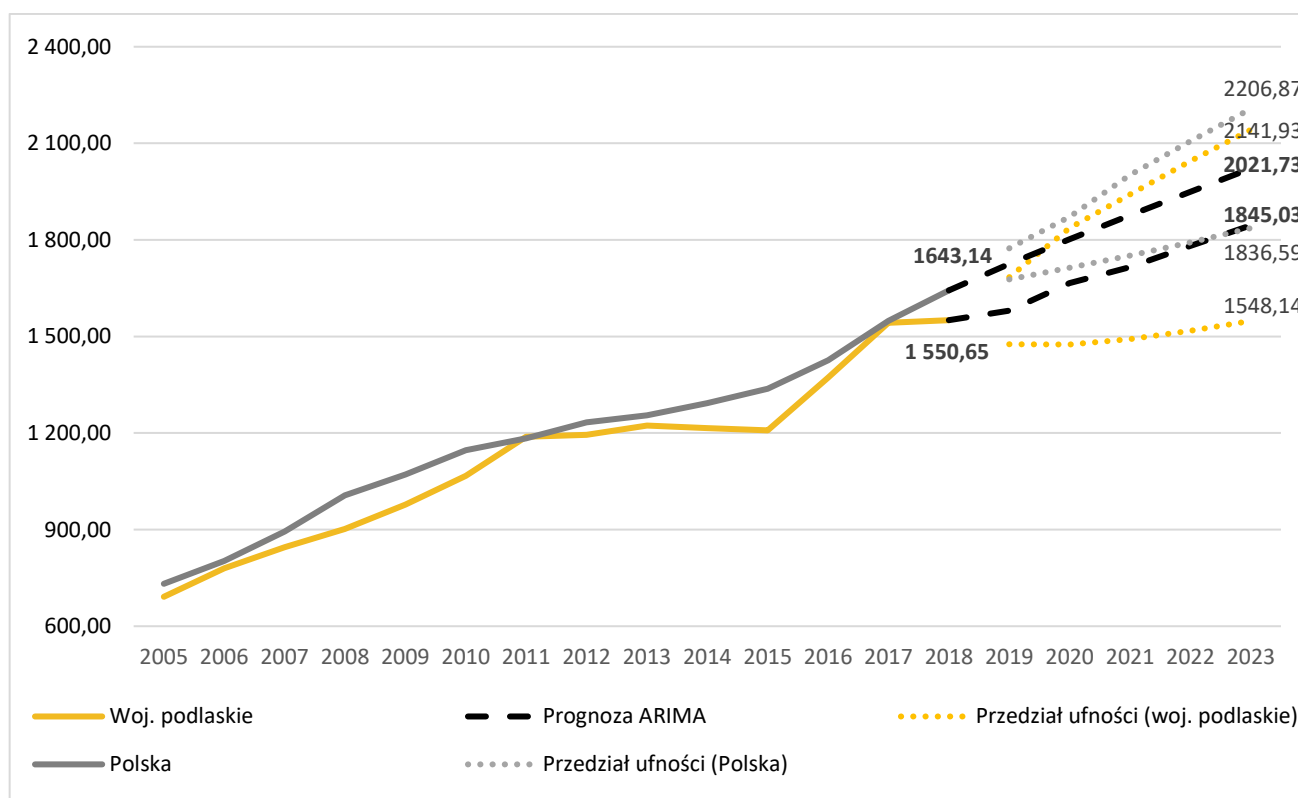
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Województwa Polski Wschodniej, w tym województwo podlaskie, charakteryzują się znacznie niższym, przeciętnym miesięcznym dochodem do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym niż przeciętnie w kraju. W roku 2018 przeciętny miesięczny dochód dyspozycyjny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w województwie podlaskim wynosił 1550,65 zł.
- W 2018 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost wartości przeciętnego dochodu do dyspozycji o 0,5%. Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym stanowił w 2018 roku 94,4% wartości dla kraju. W roku 2017 wartość ta stanowiła 99,6%. Należy jednak podkreślić, że w latach 2016-2017 w województwie podlaskim odnotowywano jedno z najwyższych w kraju przyrosty analizowanego wskaźnika (ponad 12% w skali roku).

- W latach 2013-2018 przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym charakteryzował się tendencją wzrostową, z niewielkimi spadkami wartości na początku tego okresu. W 2018 roku wartość wskaźnika wzrosła o ponad 320 zł na jedną osobę w gospodarstwie domowym w stosunku do 2013 roku. Największe przyrosty dochodu do dyspozycji odnotowano w latach 2016-2017, wynosiły one odpowiednio 13,6% i 12,4%.
- W 2018 roku, w odniesieniu do wartości z 2011 roku (rok bazowy), wynoszącej 1188,46 zł, przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym wzrósł o ponad 362 zł. Pomimo wzrostu wartości wskaźnika o 30,5% odnotowano spadek pozycji województwa podlaskiego na tle pozostałych regionów z 5. miejsca w 2011 roku na 11. miejsce w 2018 roku. Zwiększeniu uległa dysproporcja w stosunku do średniej wartości dochodu do dyspozycji w kraju.

Wykres 22. Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym w latach 2005-2018 z prognozą do roku 2023 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Zgodnie z przyjętymi w SRWP 2020 założeniami, przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w województwie podlaskim powinien wzrosnąć z poziomu 1188,46 zł w 2011 roku do poziomu 1648,00 zł w 2020 roku. Prognozy przewidują, że przy zachowaniu obecnych trendów, w 2020 roku osiągnięta zostanie wartość 1665,94 zł, która przekroczy założenia o 1,1%.

- Prognoza wartości przeciętnego miesięcznego dochodu do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym zakłada systematyczny wzrost wartości tego wskaźnika. Prognozowana wartość wskaźnika w roku 2023 wyniesie 1845,03 zł. Z 95% prawdopodobieństwem będzie zawierała się w przedziale od 1548,14 zł do 2141,93 zł.
- Jednocześnie, zgodnie z prognozą, wartość wskaźnika dla województwa podlaskiego będzie charakteryzowała się coraz większą dysproporcją w odniesieniu do średniej wartości dla kraju. W 2023 r. przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym mieszkańców województwa podlaskiego będzie niższy od przeciętnego dochodu w skali kraju o ponad 176 zł. Jeżeli prognoza się ziści, przewidywana różnica będzie wartością najwyższą w całym okresie, począwszy od roku bazowego 2011, w którym różnica wyniosła zaledwie 4,8 zł.

Podsumowanie realizacji Celu strategicznego 3. Jakość życia

- ✓ Analiza poziomu migracji w kolejnych latach uwidacznia utrzymywanie się negatywnych tendencji w postaci przewagi liczby wyjazdów z regionu nad przyjazdami w celach osiedlenia się.
- ✓ W 2018 roku saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w odniesieniu do roku poprzedniego pogorszyło się o 0,3 osoby (z poziomu -1,4 do -1,7 osoby na 1000 ludności, co oznacza, że niekorzystne saldo migrujących na 1000 ludności wzrosło z 1,4 do 1,7 osoby).
- ✓ W latach 2013-2018 saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały charakteryzowało się wahaniami wartości. Do 2016 roku saldo migracji poprawiało się na korzyść regionu. Spadło z -2,1 do -1,1 osób na 1000 ludności. W kolejnych latach ponownie zaczęło jednak rosnąć. Ostatecznie, w analizowanym okresie, wartość wskaźnika uległa poprawie o 0,4 osoby na 1000 ludności. Oznacza to niewielkie zmniejszenie dysproporcji pomiędzy liczbą osób wyjeżdżających a osiedlających się w regionie.
- ✓ Podsumowując wartości uzyskane w 2018 roku w stosunku do wartości bazowej z roku 2011, wynoszącej -1,6 osoby na 1000 ludności, analiza zmian wykazuje niewielki wzrost ujemnego salda migracji, o 0,1 osoby. Oznacza to, że o ile w 2011 roku na 1000 ludności wyjeżdżało z województwa 1,6 osoby więcej niż przyjeżdżało, to w 2018 roku, było to 1,7 osoby. W odniesieniu do roku bazowego pozycja regionu na tle pozostałych województw uległa pogorszeniu o jedno miejsce. W latach 2011-2016 województwo podlaskie pod względem wartości wskaźnika zajmowało stałą 12. pozycję. W 2017 roku nastąpił spadek o jedno miejsce, na którym region utrzymał się również w kolejnym roku.
- ✓ Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym charakteryzuje się systematycznym wzrostem.
- ✓ W porównaniu do roku poprzedniego, przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym zwiększył się w 2018 roku o 0,5%. W latach wcześniejszych odnotowywane były kilkunastoprocentowe przyrosty wartości.

- ✓ W latach 2013-2018 wskaźnik miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym charakteryzował się trendem wzrostowym. W analizowanym okresie wartość wskaźnika wzrosła o ponad 320 zł (z 1223,40 zł w 2013 roku do 1550,70 zł w 2018 roku). Znaczny przyrost odnotowano w latach 2016-2017.
- ✓ W odniesieniu do wartości bazowej z 2011 roku, wynoszącej 1188,46 zł, przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym wzrósł w 2018 roku o blisko 400 zł. Nie przekłada się to jednak na poprawę pozycji regionu wśród pozostałych województw. O ile w roku bazowym (2011) województwo podlaskie plasowało się na 6. miejscu w kraju pod względem wartości wskaźnika, o tyle na 11. miejscu w 2018 roku.

Cel operacyjny 3.1 Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych

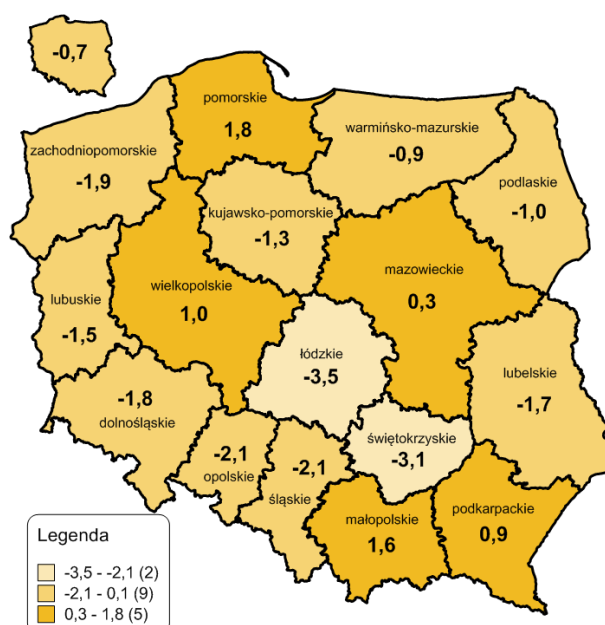
Kierunki interwencji:

1. Wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi
2. Rozwój nowoczesnych, dobrze adresowanych usług społecznych
3. Wsparcie aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, umożliwiające lepsze wykorzystanie ich potencjału

Miary sukcesu:

1. Przyrost naturalny na 1000 ludności
2. Współczynnik aktywności zawodowej (w IV kwartale):
 - a. ogółem;
 - b. osób w wieku 15-24 lata;
 - c. osób w wieku 55 lat i więcej.

Mapa 21. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2018 roku (os.)*

* przedziały danych są domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

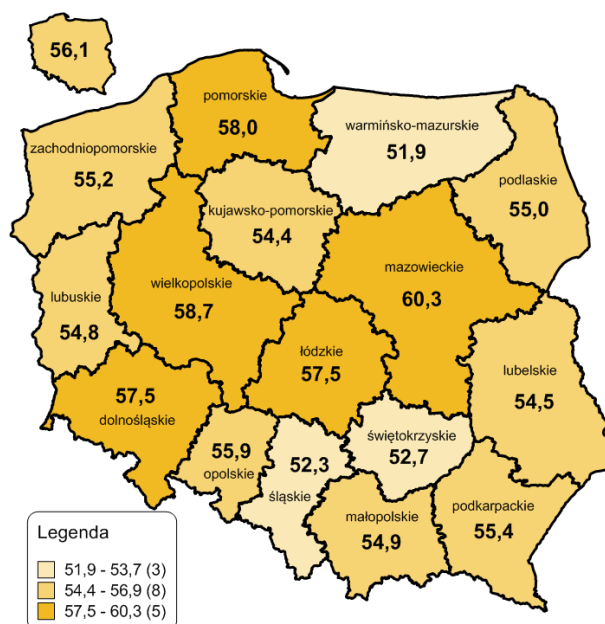
- W 2018 roku (-1,0), w porównaniu do roku 2017 (-0,4), w regionie odnotowano spadek wartości wskaźnika o 0,6 p.p. Jednocześnie sytuacja w zakresie przyrostu naturalnego w stosunku do wartości dla kraju nieznacznie się poprawiła (z różnicy na poziomie -0,4 do różnicy na poziomie -0,3). Na poprawę wpłynął jednak znaczny spadek wartości wskaźnika w Polsce (spadek do poziomu -0,7 z poziomu 0, czyli z poziomu równowagi pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów).
- W latach 2013-2018 przyrost naturalny na 1000 ludności, czyli różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów, charakteryzował się zmiennymi wartościami. W żadnym z lat nie osiągnięto jednak wartości dodatniej. W analizowanym okresie przyrost naturalny zwiększył się o 0,3 (wzrost z poziomu -1,3 w 2013 roku do -1,0 w 2018 roku).
- W SRWP 2020 w odniesieniu do analizowanego wskaźnika założono utrzymanie się wartości na stałym poziomie, tj. -0,6 (wartość bazowa z roku 2012). Od 2012 roku wartość przyrostu

naturalnego w województwie podlaskim nie wykazywała jednorodnej tendencji, wartość wskaźnika wahała się w przedziale od -1,3 do -0,4, uzyskując wartość -1,0 w 2018 roku. Oznacza to prawdopodobieństwo dalszej fluktuacji wartości wskaźnika i nieutrzymanie zakładanej, stałej jego wartości.

- W roku 2018 województwo podlaskie na tle innych województw pod względem wartości wskaźnika zajmowało 7. pozycję (wzrost o dwie pozycje w porównaniu do lat 2014-2017, w których region zajmował niezmiennie 9. pozycję).

Mapa 22. Współczynnik aktywności zawodowej ogółem w IV kwartale 2018 roku (%)*

* przedziały danych są domknięte lewostronnie

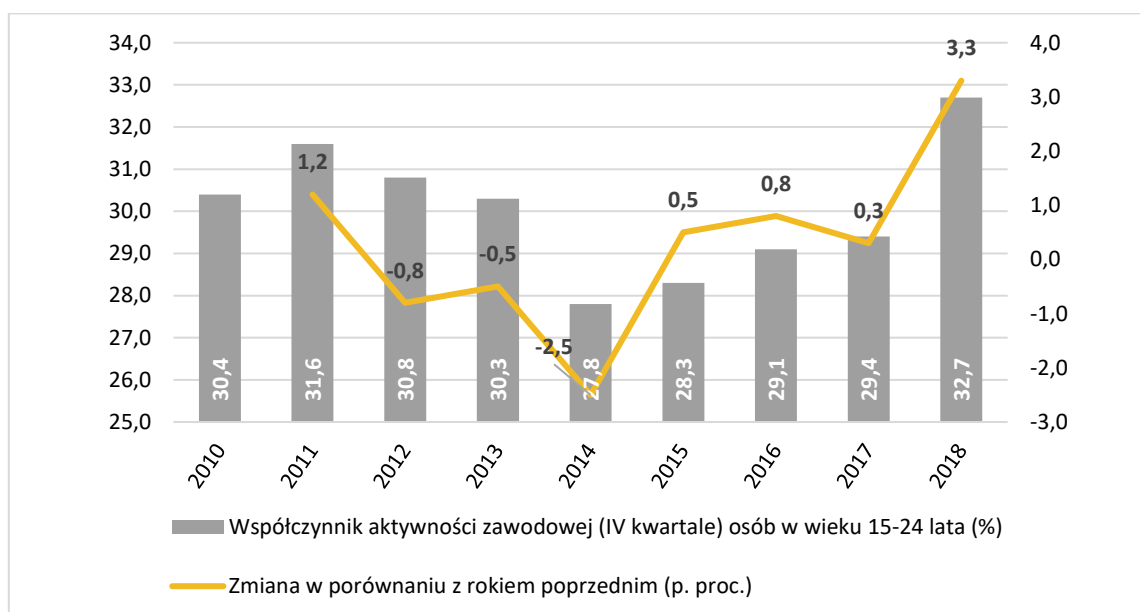
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku odnotowano niewielką poprawę wartości współczynnika aktywności zawodowej mieszkańców w odniesieniu do roku poprzedniego, w którym aktywność zawodowa mieszkańców regionu była na poziomie 54,3%, co oznacza wzrost o 0,7 p.p.
- Współczynnik aktywności zawodowej mieszkańców województwa podlaskiego ogółem w latach 2013-2018 charakteryzował się wahaniami. W ujęciu generalnym, w analizowanym okresie wartość wskaźnika zmniejszyła się o 1 p.p. (z 56% w 2013 do 55% w 2018 r.)
- Współczynnik aktywności zawodowej w okresie realizacji SRWP 2020 nie zmieniał się zgodnie z założoną wartością (wzrostem). W całym okresie realizacji Strategii wskaźnik nie przekroczył wartości bazowej z 2012 r., tj. współczynnika aktywności zawodowej w IV kwartale ogółem na poziomie 56%. W skali kraju województwo podlaskie charakteryzuje się stosunkowo niskim współczynnikiem aktywności zawodowej ogółu ludności w IV kwartale. W 2018 roku region zajmował 9. miejsce w kraju wśród wszystkich regionów (poprawa o trzy pozycje w porównaniu z rokiem 2017).

- Zgodnie z założoną w SRWP 2020 tendencją zmian, wartość współczynnika aktywności zawodowej ogółem powinna wzrosnąć w stosunku do wartości z 2012 roku (rok bazowy). W analizowanym okresie nastąpił spadek wartości wskaźnika z poziomu 56% w 2012 roku do 55% w 2018 roku (spadek o 1 p.p.).

Wykres 23. Współczynnik aktywności zawodowej (w IV kwartale) osób w wieku 15-24 lata w latach 2010-2018 (%)

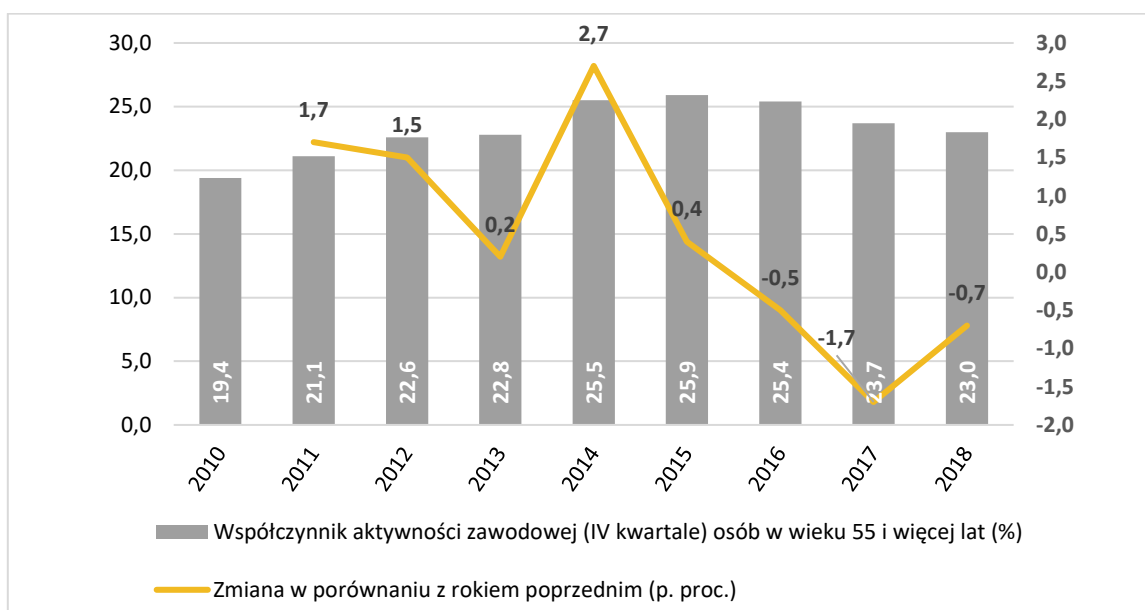

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-STRATEG.

- Aktywność zawodowa osób w wieku 15-24 lata w 2018 roku wynosiła 32,7% i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 3,3 p.p.
- W latach 2013-2018 aktywność zawodowa osób w wieku 15-24 lata charakteryzowała się trendem wzrostowym (z wyjątkiem 2014 roku, w którym odnotowano spadek wartości wskaźnika w odniesieniu do roku poprzedniego). W analizowanym okresie wartość współczynnika aktywności zawodowej osób w wieku 15-24 lata wzrosła o 2,4 p.p.
- Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15-24 lata, zgodnie z założoną w SRWP 2020 tendencją zmian, w odniesieniu do wartości bazowej z 2012 roku (30,8%), charakteryzuje się tendencją wzrostową. W 2018 roku, w porównaniu do roku 2012, wskaźnik wzrósł o 1,9 p.p. Mieszkańcy województwa podlaskiego w wieku 15-24 lata charakteryzują się jednym z niższych w skali kraju, współczynnikami aktywności zawodowej w IV kwartale (11. pozycja wśród wszystkich regionów). Przyrost wartości wskaźnika w 2018 roku przyczynił się do poprawy pozycji regionu wśród pozostałych województw w stosunku do roku bazowego o trzy pozycje (z 14. miejsca w 2012 roku na 11. miejsce w 2018 roku). Zmniejszeniu uległa także dysproporcja wartości wskaźnika w odniesieniu do wartości w kraju z 3,2 p.p. w 2012 roku do 2,0 p.p. w 2018 roku.

Wykres 24. Współczynnik aktywności zawodowej (w IV kwartale) osób w wieku 55 lat i więcej w latach 2010-2018 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-STRATEG.

- W odniesieniu do roku poprzedniego, wartość współczynnika aktywności zawodowej osób w wieku 55 lat i więcej, spadła w 2018 roku o 0,7 p.p.
- Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 55 lat i więcej w latach 2013-2018 wykazywał zmienne tendencje. W porównaniu do roku 2013 aktywność zawodowa osób powyżej 55 roku życia wzrosła w 2018 roku o 0,2 p.p. (z 22,8% do 23,0%). Do 2015 r. odnotowano wzrost wartości analizowanego współczynnika, natomiast w kolejnych latach obserwowano jego systematyczny spadek.
- Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 55 lat i więcej, zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020, wzrósł w odniesieniu do wartości bazowej z 2012 roku (22,6%). Wzrost w 2018 roku wyniósł 0,4 p.p. W skali kraju, pod względem wartości współczynnika aktywności zawodowej osób w wieku 55 lat i więcej, województwo podlaskie sklasyfikowane zostało na 14. pozycji (poprawa o jedno miejsce w porównaniu do roku poprzedniego). W odniesieniu do roku bazowego pozycja regionu uległa natomiast pogorszeniu o trzy pozycje (11. miejsce w 2012 roku).

Cel operacyjny 3.2 Poprawa spójności społecznej

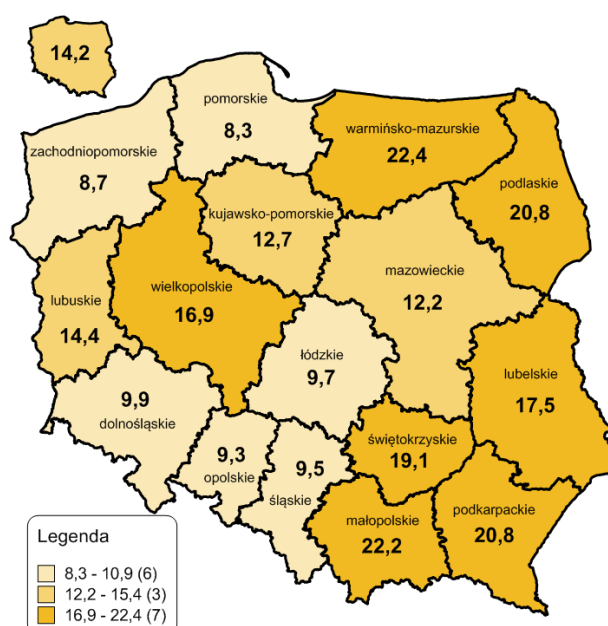
Kierunki interwencji:

1. Współpraca i rozwój potencjału instytucjonalnego w obszarze pomocy i integracji społecznej
2. Wspieranie osób wykluczonych społecznie, zagrożonych wykluczeniem społecznym, dysfunkcją lub przeżywających trudność
3. Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej
4. Wspieranie osób wykluczonych społecznie, zagrożonych wykluczeniem społecznym, dysfunkcją lub przeżywających trudności

Miary sukcesu:

1. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym
2. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności
3. Liczba przedsiębiorstw będących członkami organizacji Global Compact w woj. Podlaskim w relacji do liczby takich przedsiębiorstw w całej Polsce

Mapa 23. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym w 2018 roku (%)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

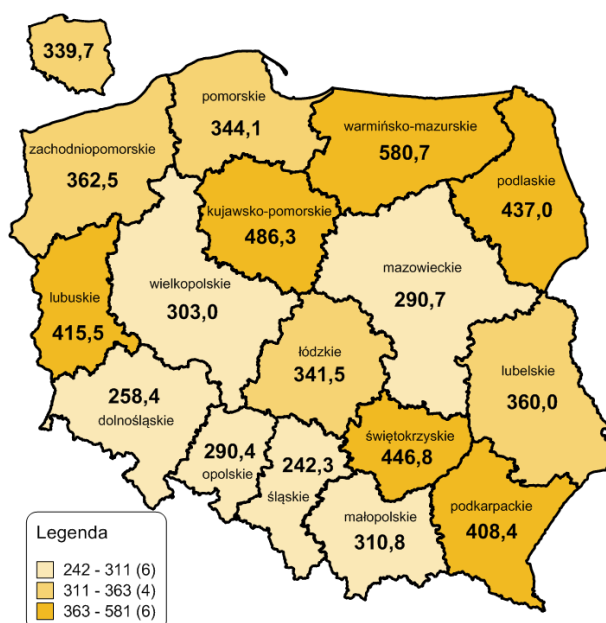
- W porównaniu do roku poprzedniego, w 2018 roku odnotowano spadek zagrożenia ubóstwem relatywnym²³ o 1,6 p.p.

²³ Stopa ubóstwa relatywnego określa odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków (obejmujących również wartość artykułów otrzymywanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy niż granica ubóstwa relatywnego przyjęta na poziomie 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Źródło:

- Zagrożenie ubóstwem relatywnym w latach 2013-2018 charakteryzowało się zmiennymi wartościami. W porównaniu do roku 2013 zagrożenie ubóstwem relatywnym w województwie podlaskim zmniejszyło się o 1,9 p.p. (z 22,7% do 20,8%). W 2018 roku wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym wyniósł 20,8%. Oznacza to, że co piąta osoba zamieszkująca województwo podlaskie zagrożona jest ubóstwem relatywnym.
- Zgodnie z założoną w SRWP 2020 tendencją zmian wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym zmniejszył się w stosunku do wartości bazowej z 2011, wynoszącej 24,2%, o 3,4 p.p. Pod względem wartości wskaźnika województwo podlaskie zajmuje, ex aequo z województwem podkarpackim, trzecie miejsce w kraju. Wraz z obniżeniem wartości wskaźnika, w porównaniu do poprzedniego roku, spadkowi uległa pozycja województwa podlaskiego na tle pozostałych regionów (spadek z pierwszej na trzecią pozycję). W odniesieniu do wartości bazowej odnotowano utrzymanie się tej samej pozycji regionu, tj. trzeciego miejsca.

Mapa 24. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2018 roku (os.)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku w porównaniu do 2017 roku liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności zmniejszyła się w regionie o 40 osób.
- W latach 2013-2018 liczba osób, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej (na 10 tys. ludności) charakteryzowała się systematycznym spadkiem. W 2018 roku liczba osób korzystających z przedmiotowej pomocy wynosiła 437. Od 2013 roku zmniejszyła się o ponad 200 osób (z 637,2 os.). Jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej w województwie

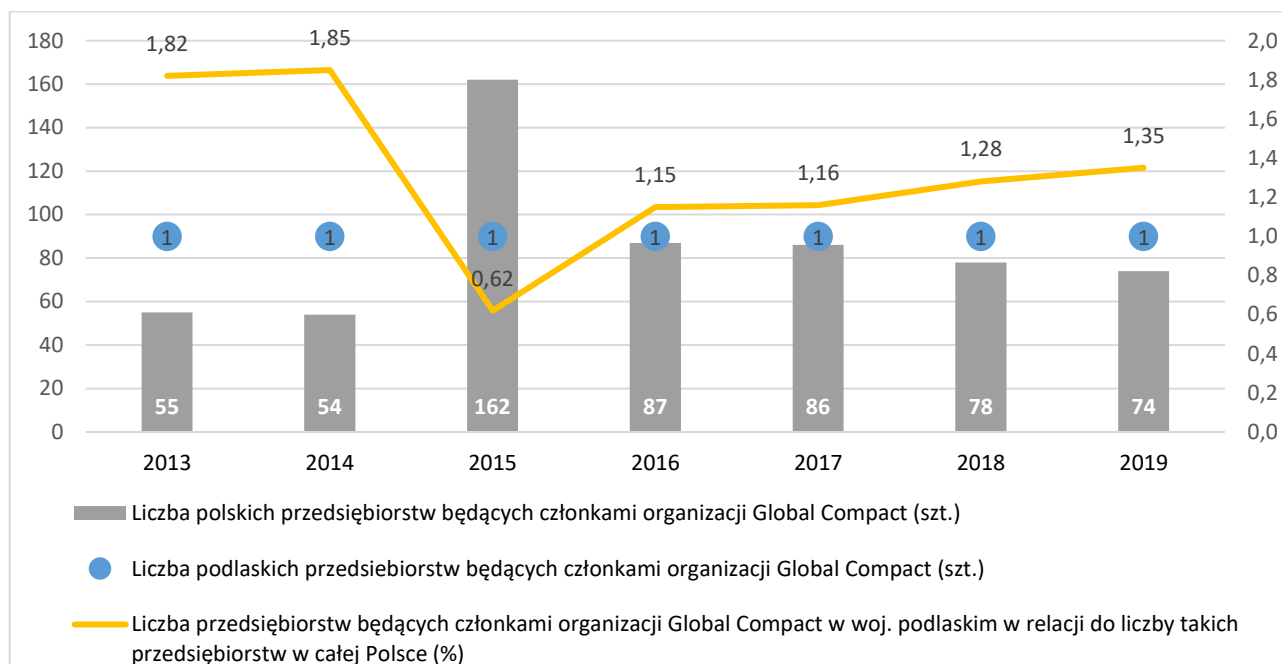
<https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3215,pojecie.html> (data dostępu: 26.03.2020 r.).

podlaskim korzysta więcej osób niż przeciętnie w kraju. W 2018 roku różnica wynosiła 128,6 osoby (na 10 tys. osób).

- Zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020, wartość wskaźnika spada i w 2018 roku była niższa od wartości bazowej z roku 2011 (630,6 osoby na 10 tys. ludności) o 193,6 osoby.

Wykres 25. Liczba przedsiębiorstw będących członkami organizacji Global Compact w województwie podlaskim w relacji do liczby takich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2013-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.unglobalcompact.org>.

- Niezmiennie od 2013 roku do organizacji Global Compact należy jedno przedsiębiorstwo.
- Zmiana liczby przedsiębiorstw będących członkami organizacji Global Compact w województwie podlaskim w relacji do liczby takich przedsiębiorstw w całej Polsce wynika ze zmian w ogólnej liczbie polskich przedsiębiorstw będących członkami danej organizacji, a nie zmian w zakresie liczby podlaskich przedsiębiorstw należących do tej organizacji.
- Od czterech lat obserwowany jest spadek liczby przedsiębiorstw z Polski należących do organizacji Global Compact, co bezpośrednio przekłada się na polepszenie wskaźnika regionalnego.
- Analizowany wskaźnik w okresie realizacji SRWP 2020 nie osiągnął oczekiwanej zmiany, tj. wzrostu w stosunku do wartości bazowej z 2010 r. wynoszącej 1,5%.

Cel operacyjny 3.3 Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego

Kierunki interwencji:

1. Poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej w województwie
2. Kształtowanie prozdrowotnego stylu życia
3. Wzrost efektywności działania podmiotów i służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa

Miary sukcesu:

1. Wskaźnik umieralności ogólnej w województwie podlaskim
2. Wskaźnik przeciętnego dalszego trwania życia w momencie urodzenia (kobiet i mężczyzn)
3. Wskaźnik umieralności niemowląt w województwie podlaskim
4. Liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców
5. Liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. mieszkańców
6. Liczba łóżek szpitalnych na 10 tys. mieszkańców
7. Liczba zabitych w wypadkach drogowych na 100 wypadków
8. Liczba rannych w wypadkach drogowych na 100 wypadków
9. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę

Mapa 25. Wskaźnik umieralności ogólnej w województwie podlaskim w 2018 roku (os.)*

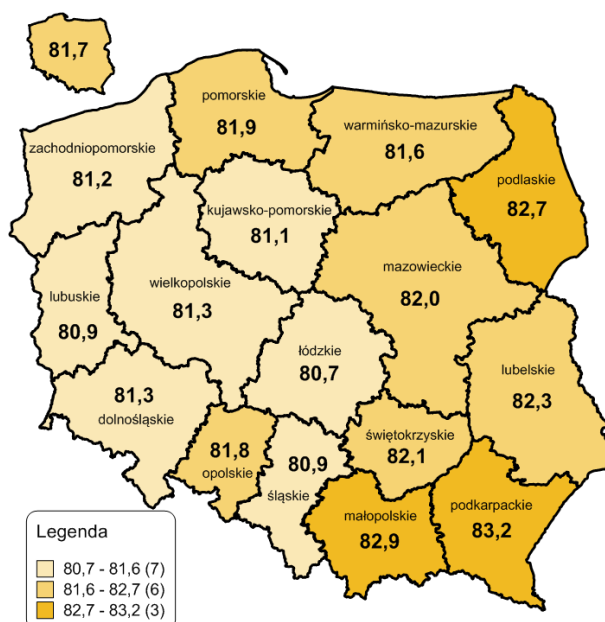
* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W ciągu roku wskaźnik umieralności ogólnej (liczba zgonów na 100 tys. osób) zwiększył się z 1057 osób w roku 2017 do 1097 osób w roku 2018.
- W latach 2013-2018 wskaźnik umieralności ogólnej w województwie podlaskim charakteryzował się tendencją wzrostową (z wyjątkiem w roku 2014, w którym, w porównaniu do roku poprzedniego odnotowano spadek wartości wskaźnika). W 2018 roku wartość wskaźnika umieralności ogólnej w województwie podlaskim wyniosła 1097 i kształtowała się powyżej średniej wartości dla Polski (1078 osób). W porównaniu do 2013 roku liczba zgonów na 100 tys. osób wzrosła o 81 osób.
- Wskaźnik umieralności ogólnej w województwie podlaskim w okresie realizacji SRWP 2020 nie zachował zakładanej stałej wartości z roku bazowego 2010, wynoszącej 981 osoby. W kolejnych latach wskaźnik znacznie przekraczał zakładaną wartość. Województwo podlaskie pod względem wartości wskaźnika zajmowało w 2018 roku 6. miejsce (wzrost o dwie pozycje w porównaniu do roku poprzedniego). W porównaniu do roku bazowego nastąpił natomiast wzrost o jedną pozycję. Zarówno w regionie, jak i w Polsce występują wahania wartości wskaźnika, przy jednoczesnym występowaniu trendu wzrostowego (rośnie liczba zgonów na 100 tys. ludności).

Mapa 26. Wskaźnik przeciętnego dalszego trwania życia w momencie urodzenia kobiet w 2018 roku (lata)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

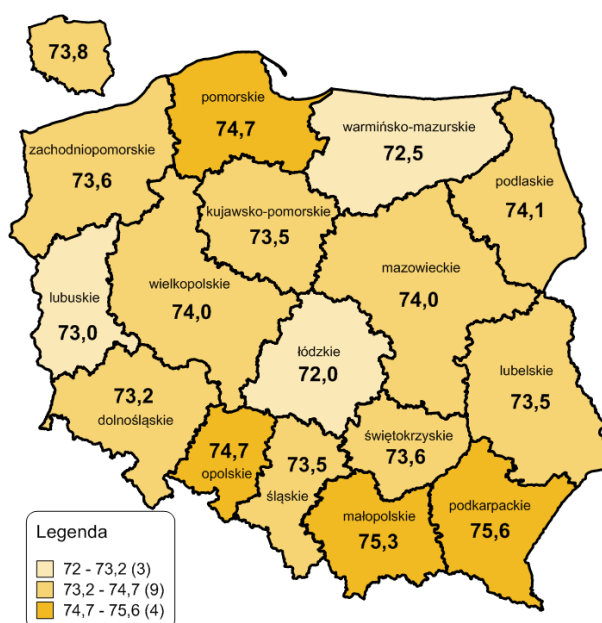
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W porównaniu do roku poprzedniego, w 2018 roku odnotowano zmniejszenie się przeciętnego dalszego trwania życia kobiet o blisko 2,5 miesiąca.

- Przeciętna długość dalszego trwania życia kobiet (w momencie urodzenia) w latach 2013-2018 wydłużyła się o blisko 5 miesięcy (z 82,3 lat w 2013 r. do 82,7 lat w 2018 r.). Natomiast w skali całego kraju – o blisko 7 miesięcy.
- Zgodnie z założeniami SRWP 2020, wskaźnik przeciętnego dalszego trwania życia w momencie urodzenia kobiet osiągnął oczekiwaną zmianę, tj. wzrósł w 2018 roku, w stosunku do wartości bazowej z roku 2010 wynoszącej 81,9 lat, o 0,8 roku, czyli ponad 9 miesięcy. Pod względem wartości wskaźnika przeciętnego dalszego trwania życia kobiet w momencie urodzenia województwo podlaskie 2018 roku klasyfikowało się na trzeciej pozycji. W porównaniu do roku bazowego pozycja regionu uległa pogorszeniu o dwie pozycje (spadek z pierwszego miejsca w 2010 roku na miejsce trzecie w 2018 roku).

Mapa 27. Wskaźnik przeciętnego dalszego trwania życia w momencie urodzenia mężczyzn w 2018 roku (lata)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

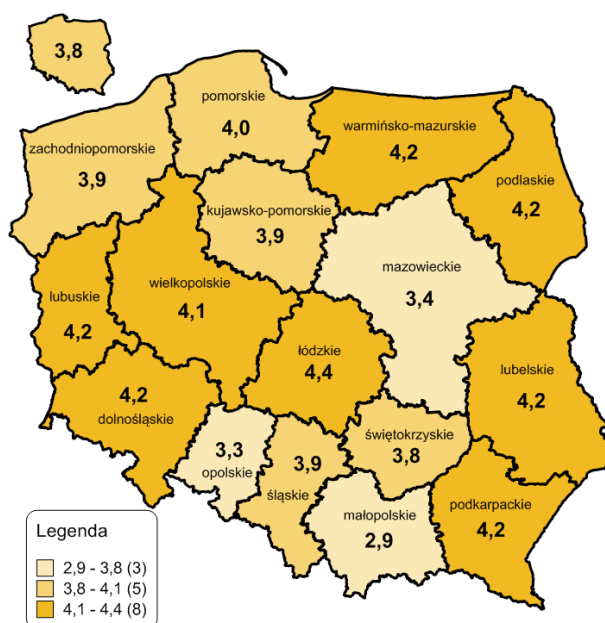
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W odniesieniu do roku poprzedniego przeciętne dalsze trwanie życia w momencie urodzenia mężczyzn uległo skróceniu o około miesiąc (spadek z wartości wynoszącej 74,2 lata w roku 2017 do wartości 74,1 w roku 2018).
- Przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn (w momencie urodzenia) w latach 2013-2018 w województwie podlaskim wydłużyło się o ok. 11 miesięcy, natomiast w skali kraju długość życia mężczyzn wydłużyła się o ponad 8 miesięcy.
- Zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020, wskaźnik przeciętnego dalszego trwania życia w momencie urodzenia mężczyzn osiągnął oczekiwaną zmianę, tj. wzrósł w stosunku do wartości bazowej z roku 2010, wynoszącej 72,5 lat o 1,6 roku, czyli ponad 19 miesięcy. Pod względem

wskaźnika przeciętnego dalszego trwania życia mężczyzn w momencie urodzenia województwo podlaskie w 2018 roku zostało sklasyfikowane na piątej pozycji. W porównaniu do roku bazowego pozycja regionu uległa poprawie o jedno miejsce (z szóstego miejsca w 2010 roku na 5 miejsce w 2018 roku).

Mapa 28. Wskaźnik umieralności niemowląt w 2018 roku (liczba zgonów na 1000 urodzeń żywych)*

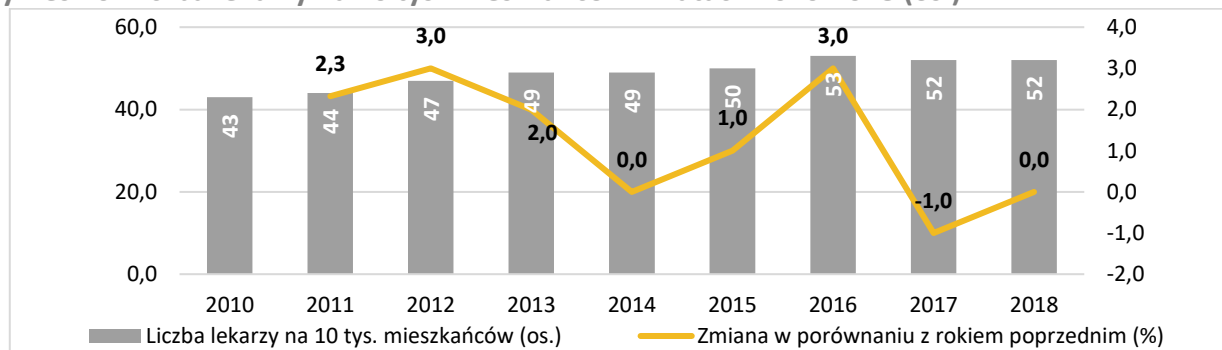
* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku wskaźnik umieralności niemowląt (liczba zgonów na 1000 urodzeń żywych) w województwie podlaskim wyniósł 4,2 i był niższy o 0,5 p.p. od wartości wskaźnika w 2017 roku.
- W latach 2013-2018 wskaźnik umieralności ogólnej niemowląt w województwie podlaskim kształtował się na zmiennym poziomie, osiągając wartość najniższą – 3,3% w 2016 roku, a najwyższą – 4,7% w 2017 roku. W analizowanym okresie wartość wskaźnika spadła o 0,4 p.p.
- Założona w SRWP 2020 tendencja zmian wskaźnika zakłada jego utrzymanie na stałym poziomie 4,5 (wartość bazowa z 2010 roku). Za pozytywne należy, zatem uznać osiągnięcie w 2018 roku wartości niższej o 0,3 p.p. od wartości zakładanej. W 2018 roku województwo podlaskie zajmowało drugie miejsce w kraju pod względem umieralności niemowląt, co oznacza, że region charakteryzuje się wysokim poziomem zgonów niemowląt w przeliczeniu na każde 1000 urodzeń żywych. W roku bazowym, tj. 2010, województwo podlaskie w skali kraju sklasyfikowane zostało na 11. miejscu. Przesunięcie się województwa w 2018 roku na drugą

pozycję w kraju, oznacza wzrost umieralności niemowląt i świadczy *de facto* o pogorszeniu się sytuacji w analizowanym obszarze na tle pozostałych województw.²⁴

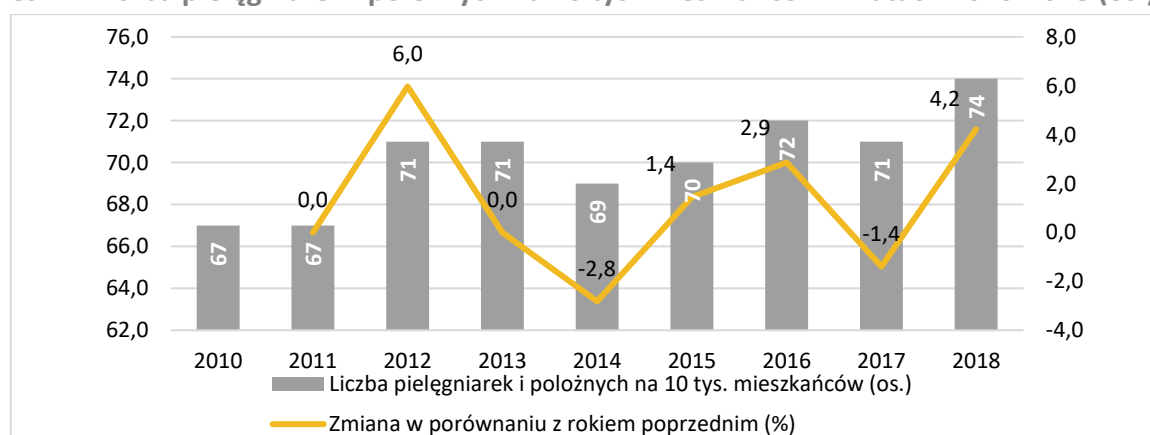
Wykres 26. Liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2018 (os.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- Liczba lekarzy w regionie w 2018 roku w porównaniu do roku poprzedniego utrzymała się na niezmiennym poziomie. W porównaniu do wartości dla kraju, w regionie jest o sześciu lekarzy mniej niż przeciętnie w Polsce, przypadających na 10 tys. mieszkańców. Przekłada się to na 10. miejsce wśród wszystkich województw.
- W latach 2013-2018 liczba lekarzy w województwie podlaskim systematycznie rosła. W analizowanym okresie zwiększyła się z 49 do 52 lekarzy, przypadających na 10 tys. ludności.
- Zgodnie z założoną w SRWP 2020 tendencją zmian, liczba lekarzy w regionie wzrosła w porównaniu do wartości bazowej z roku 2010, wynoszącej 43 lekarzy na 10 tys. mieszkańców. Województwo podlaskie w 2018 roku wśród wszystkich regionów sklasyfikowane zostało na 10 pozycji (spadek o jedną pozycję w stosunku do roku poprzedniego). W porównaniu do roku bazowego pozycja regionu pogorszyła się o cztery miejsca (spadek z 6. miejsca w 2010 roku na miejsce 10. w 2018 roku).

Wykres 27. Liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2018 (os.)

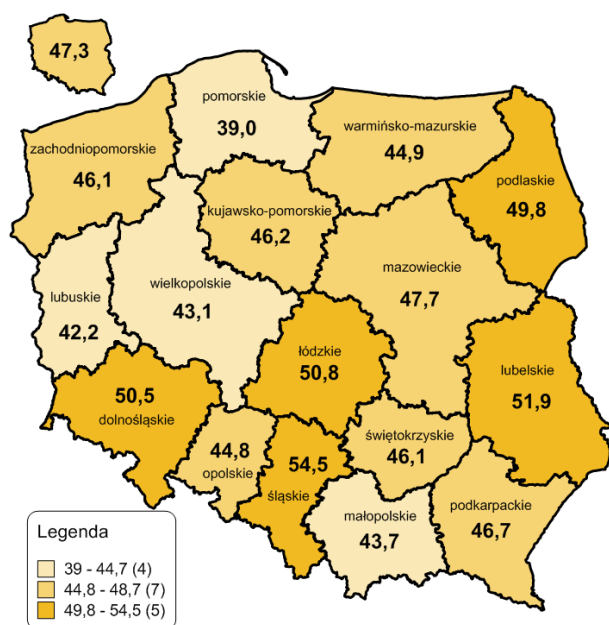
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

²⁴ Analizowany wskaźnik jest destymulantą, więc pierwsze miejsce w rankingu województw oznacza najwyższą umieralność niemowląt, czyli najgorszą sytuację. Tym samym przesunięcie się województwa w górę rankingu oznacza pogorszenie sytuacji.

- W porównaniu do 2017 roku, odnotowano wzrost liczby pielęgniarek i położnych, przypadających na 10 tys. mieszkańców, z 71 osób do 74 osób.
- Liczba pielęgniarek i położnych w latach 2013-2018 wahała się w przedziale od 69 w 2014 r. do 74 w 2018 r. W analizowanym okresie na każde 10 tys. mieszkańców liczba pielęgniarek i położnych zwiększyła się o 3 osoby.
- W okresie realizacji strategii liczba pielęgniarek i położnych w województwie podlaskim zmieniła się zgodnie z założoną tendencją zmian i wzrosła w odniesieniu do wartości bazowej z 2010 roku, wynoszącej 67 osób. Liczba pielęgniarek i położnych przypadających na 10 tys. osób w regionie, przekracza średnią wartość dla Polski (72 pielęgniarki i położne). Niezmiennie od 2014 województwo podlaskie sklasyfikowane jest na siódmej pozycji wśród pozostałych województw. W porównaniu do roku bazowego (2010 rok) pozycja regionu uległa pogorszeniu o 5 pozycji (spadek z miejsca 2. w 2010 roku na miejsce 7. w 2018 roku).

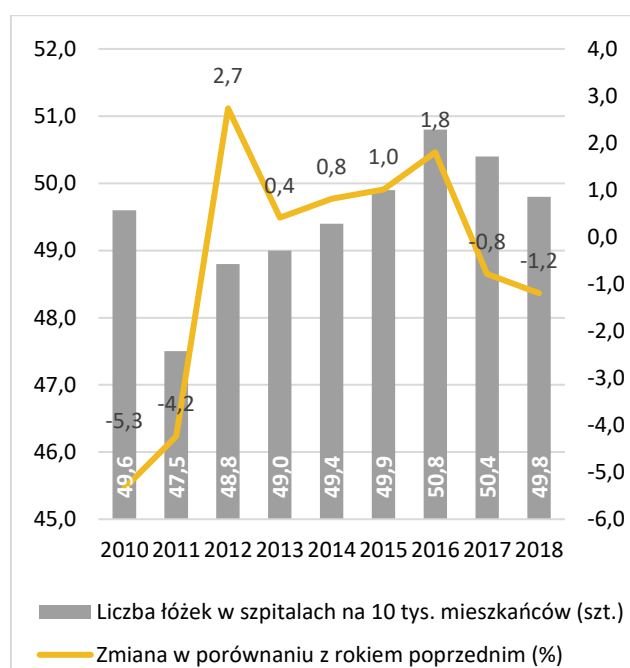
Mapa 29. Liczba łóżek w szpitalach na 10 tys. mieszkańców w 2018 roku (szt.)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Wykres 28. Liczba łóżek w szpitalach na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2018 (szt.)

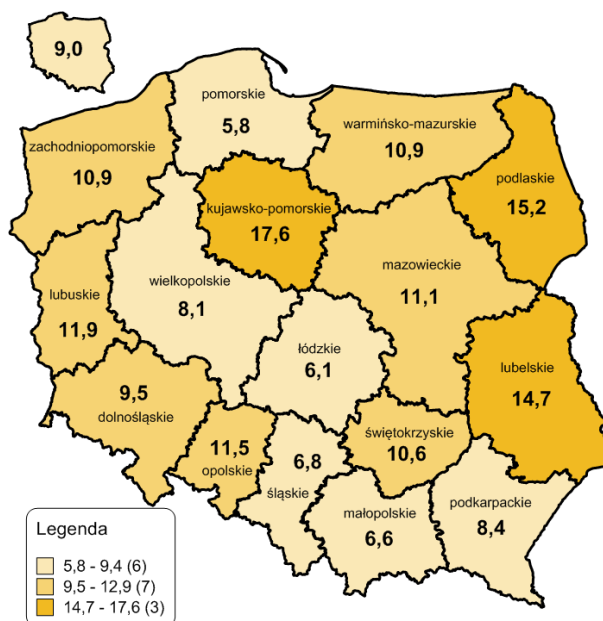
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W odniesieniu do roku poprzedniego, w 2018 roku liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności zmniejszyła się o 0,5.
- W latach 2013-2018 liczba łóżek w szpitalach ogólnych, przypadająca na 10 tys. mieszkańców, w województwie podlaskim, charakteryzowała się zmiennością. Do 2016 roku obserwowano wzrost liczby łóżek w szpitalach. W kolejnych latach ich liczba uległa zmniejszeniu. W analizowanym okresie liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. mieszkańców zwiększyła się z poziomu 49 w 2013 r. do 49,8 w 2018 r.

- Zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020, liczba łóżek w podlaskich szpitalach ogólnych powinna utrzymać się na poziomie z 49,6 szt. (wartość bazowa z roku 2010). Niezmiennie od 2016 r. województwo podlaskie klasyfikuje się na 5. pozycji pod względem liczby łóżek w szpitalach ogólnych. Liczba łóżek w regionie (na 10 tys. mieszkańców) przekracza liczbę łóżek w szpitalach ogólnych w kraju (na 10 tys. mieszkańców). Na piątej pozycji wśród pozostałych województw, region sklasyfikowany był również w 2010 roku (rok bazowy).

Mapa 30. Liczba zabitych w wypadkach drogowych na 100 wypadków w 2018 roku (os.)*

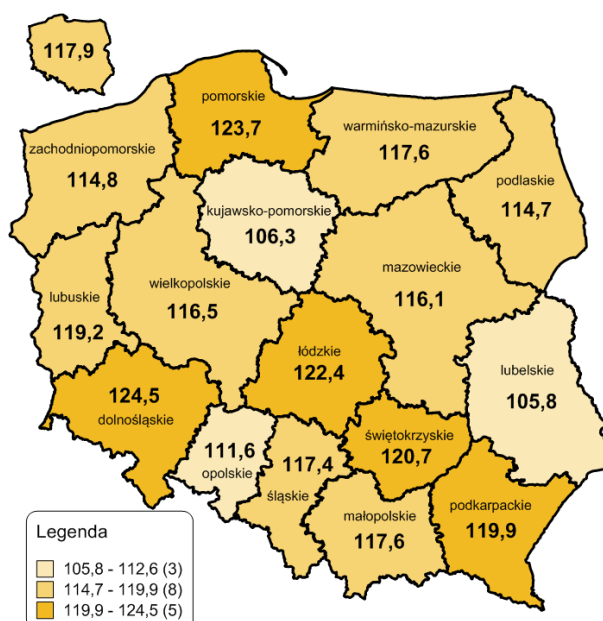

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W porównaniu do roku poprzedniego, w 2018 roku, liczba osób, które zmarły w wyniku wypadków drogowych zmniejszyła się o 1,3, w przeliczeniu na 100 wypadków.
- Liczba zabitych w wypadkach drogowych na 100 wypadków w województwie podlaskim w latach 2013-2018 roku spadła o 3,1 osoby (z 18,3 do 15,2 zabitych).
- Zgodnie z założoną w SRWP 2020 tendencją zmian, liczba zabitych w wypadkach drogowych na 100 takich wypadków systematycznie spada. W okresie realizacji SRWP 2020 wskaźnik zmniejszył się o 1,9 osoby (do 15,2 zabitych na 100 wypadków w 2018 roku) w odniesieniu do wartości bazowej z roku 2012, wynoszącej 17,1 osoby.
- Na tle pozostałych województw, podlaskie należy do regionów o najbardziej niebezpiecznych drogach. W 2018 roku województwo zajmowało drugą pozycję w kraju, pod względem liczby zabitych w wypadkach drogowych. Natomiast w latach 2012-2017 region plasował się na pierwszej pozycji. Oznacza to, że województwo podlaskie nie jest już regionem, w którym na każde 100 wypadków drogowych ginie najwięcej osób w Polsce.

Mapa 31. Liczba rannych w wypadkach drogowych na 100 wypadków w 2018 roku (os.)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

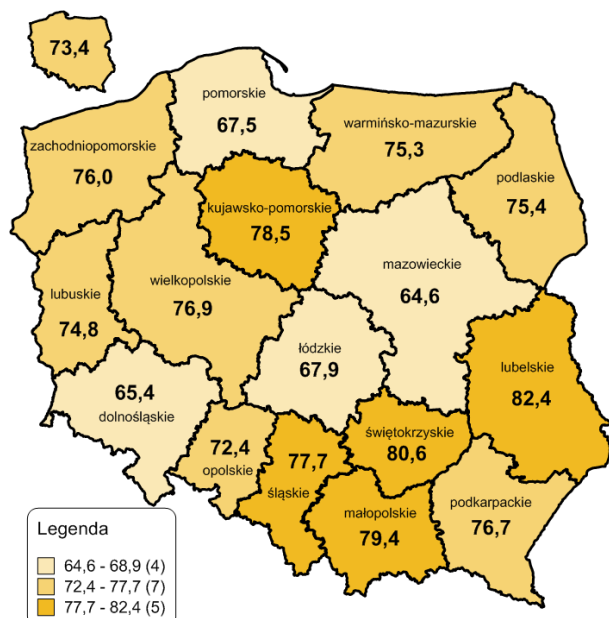
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W skali roku, tj. w porównaniu do roku poprzedniego, liczba osób rannych w wypadkach drogowych (na 100 wypadków) zmniejszyła się w regionie o jedną osobę.
- Liczba osób rannych w wypadkach drogowych (na 100 wypadków) w latach 2013-2018 charakteryzowała się zmienną tendencją, osiągając wartość najwyższą w 2015 r. – 125,2 osoby, a najniższą w 2014 r. – 114,6 osoby.
- Zgodnie z założoną tendencją zmian, liczba osób rannych w wypadkach drogowych na 100 wypadków maleje. W okresie realizacji SRWP 2020 wskaźnik zmniejszył się o 11,8 osoby na każde 100 wypadków, w odniesieniu do wartości bazowej z roku 2012, wynoszącej 126,5 osoby. Spadek wskaźnika w porównaniu z rokiem 2017 o jedną osobę nie wpłynął na poprawę pozycji województwa podlaskiego wśród wszystkich województw (13 miejsce). W odniesieniu do 2012 (rok bazowy) pozycja regionu zmieniła się o 8 pozycji (spadek z miejsca 5. w 2012 roku na miejsce 13. w 2018 roku), co realnie oznacza poprawę sytuacji w zakresie analizowanego wskaźnika²⁵.

²⁵ Analizowany wskaźnik jest destymulantą, więc pierwsze miejsce w rankingu województw oznacza najwięcej rannych w wypadkach, czyli najgorszą sytuację. Tym samym przesunięcie się województwa w dół rankingu oznacza poprawę sytuacji.

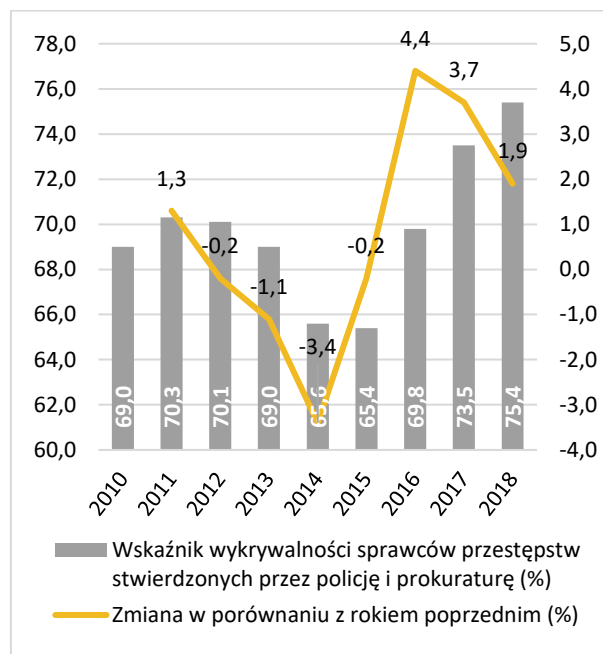
Mapa 32. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę w 2018 roku (%)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Wykres 29. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę w latach 2010-2018 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W 2018 roku zanotowano w regionie wzrost wykrywalności przestępstw o 1,9 p.p., w porównaniu z rokiem poprzednim oraz przekoczona została średnia wartość dla kraju, wynosząca 73,4%
- Wykrywalność sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę w latach 2013-2018 charakteryzowała się trendem wzrostowym (wyjątek stanowi rok 2014, w którym w stosunku do roku poprzedniego odnotowano spadek wartości wskaźnika). W analizowanym okresie wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw wzrósł o 6,4 p.p., z 69% do 75,4%.
- Zgodnie z założoną tendencją zmian, wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę systematycznie wzrasta. W okresie realizacji SRWP 2020 wskaźnik, w odniesieniu do wartości bazowej z 2011 roku, wynoszącej 70,3% wzrósł w 2018 roku o 4,1 p.p. Wzrost wartości wskaźnika przełożył się na poprawę pozycji regionu w odniesieniu do pozostałych województw (poprawa z 11. miejsca w 2017 r. na 9 pozycję w 2018 r.). Natomiast w porównaniu do roku bazowego (2011), pozycja regionu nie uległa poprawie na tle pozostałych województw.

Cel operacyjny 3.4 Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami

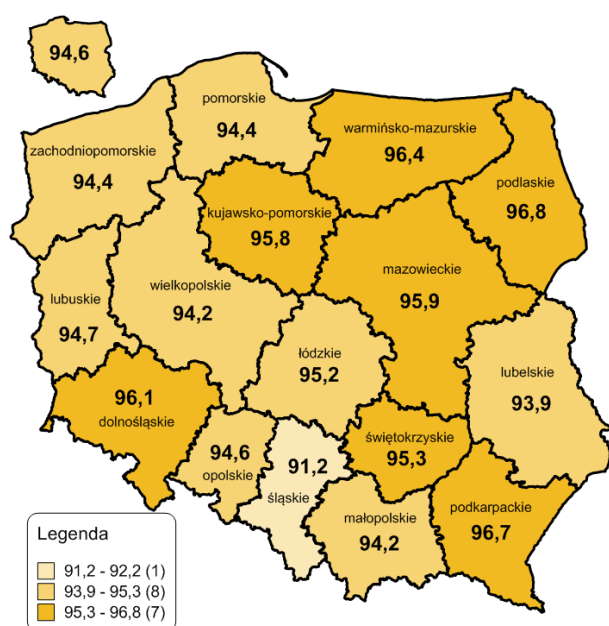
Kierunki interwencji:

1. Edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności prośrodowiskowej społeczeństwa
2. Ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów
3. Efektywny system gospodarowania odpadami
4. Gospodarka nisko emisyjna (w tym efektywność energetyczna)
5. Ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i renaturalizacja ekosystemów zdegradowanych

Miary sukcesu:

1. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności w podziale na miasto i wieś
2. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacji w ogóle ludności w podziale na miasto i wieś
3. Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych)
4. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku

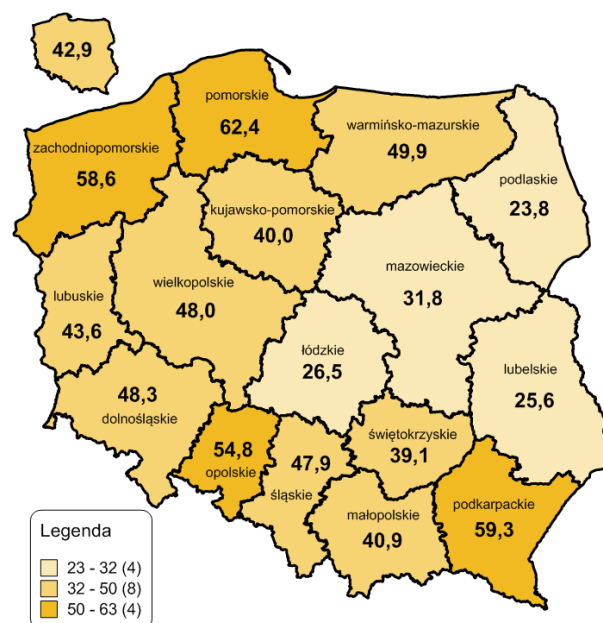
Mapa 33. Udział ludności w miastach korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności w 2018 roku (%)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Mapa 34. Udział ludności na wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności w 2018 roku (%)*

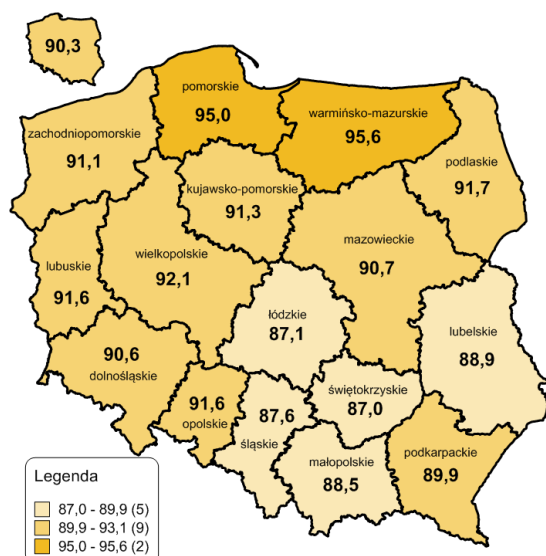
* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W odniesieniu do 2017 roku, odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności w miastach wzrósł o 0,2 p. p., z poziomu 96,6% do 96,8%. Nieznacznie większy przyrost – 0,4 p.p. odnotowano wśród odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich (przyrost z poziomu 23,4% do 23,8%).
- Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w województwie podlaskim oraz średnio w kraju w miastach oraz na obszarach wiejskich charakteryzuje się trendem wzrostowym. W przypadku terenów miejskich, w latach 2013-2018, w województwie podlaskim odsetek osób korzystających z oczyszczalni ścieków wzrósł o 0,9 p.p. z poziomu 95,9% do 96,8%. Natomiast na terenach wiejskich, przyrost ten wyniósł 2,5 p.p. (z 21,3% do 23,8%).
- Zgodnie z założoną w SRWP2020 tendencją, udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich charakteryzuje się wzrostem. W odniesieniu do wartości bazowej z 2010 roku, w 2018 roku, w odniesieniu do miast analizowany wskaźnik wzrósł o 4,4 p.p. (z 92,4%), a w przypadku obszarów wiejskich o 6,3 p.p. (z 17,5%). W 2018 r. województwo podlaskie, pod względem odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności w miastach plasowało się na pierwszym miejscu (poprawa pozycji o jedno miejsce w stosunku do roku poprzedniego). W odniesieniu do pozycji regionu z roku bazowego odnotowano poprawę o 9 pozycji (z 10. miejsca w 2010 roku na 1. miejsce w 2018 roku). W przypadku odsetka ludności korzystającego z oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich, województwo podlaskie od 2013 roku jest klasyfikowane na 16. pozycji. Natomiast w odniesieniu do 2010 roku (rok bazowy) odnotowano spadek o jedno miejsce, z 15. na 16. pozycję.

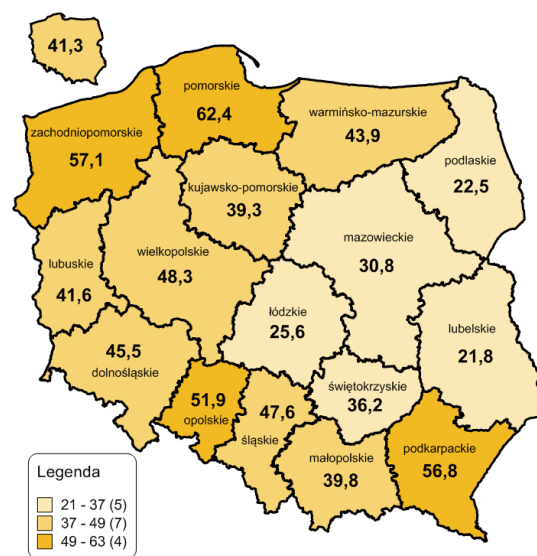
Mapa 35. Udział ludności korzystającej w miastach z sieci kanalizacji w ogóle ludności w 2018 roku (%)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Mapa 36. Udział ludności korzystającej na wsi z sieci kanalizacji w ogóle ludności w 2018 roku (%)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

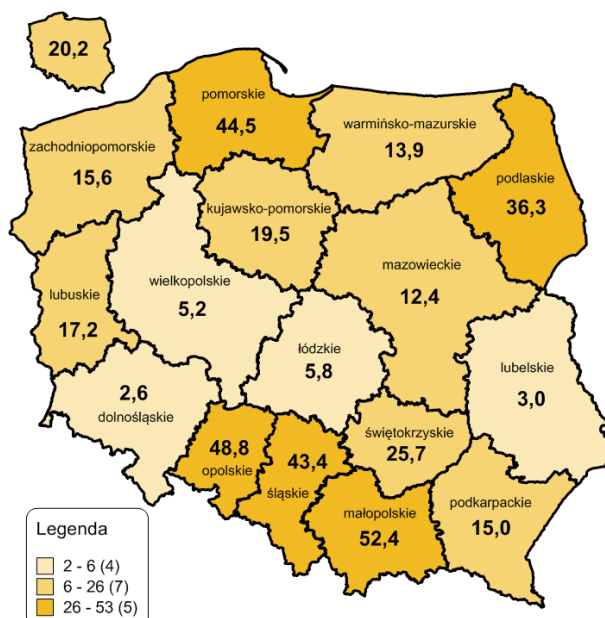

Podlaskie

- W odniesieniu do 2017 roku, w 2018 roku odnotowano poprawę wartości wskaźnika zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich. W miastach odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacji wzrósł o 0,1 p.p. (z 91,6% do 91,7%). Na obszarach wiejskich przyrost wyniósł 0,3 p.p. (z 22,2% do 22,5%).
- W latach 2013-2018, zarówno w odniesieniu do obszarów miejskich, jak i wiejskich udział ludności korzystającej z sieci kanalizacji charakteryzował się trendem wzrostowym. W analizowanym okresie wskaźnik na terenach miejskich wzrósł o 1,3 p.p. (wzrost z 90,4% do 91,7%). Natomiast na obszarach wiejskich przyrost wyniósł 3,5 p.p. (wzrost z 19% do 22,5%).
- Zgodnie z założoną w SRWP 2020 tendencją udział ludności korzystającej z sieci kanalizacji w ogóle ludności na obszarach miejskich i wiejskich zwiększa się. W miastach, w porównaniu do wartości bazowej z roku 2010, wynoszącej 89,1% odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wzrósł o 2,2 p.p. Natomiast na obszarach wiejskich odsetek, w odniesieniu do wartości bazowej z roku 2010, wynoszącej 16,5% wzrósł o 6,0 p.p.
- W roku 2018 pod względem udziału mieszkańców miast korzystających z kanalizacji, region został sklasyfikowany na czwartej pozycji, natomiast na obszarach wiejskich na 15. miejscu. W porównaniu do roku bazowego (2010), pod względem wartości wskaźnika na obszarach miejskich, pozycja regionu nie uległa zmianie (4. miejsce na tle pozostałych województw). Natomiast, w przypadku obszarów wiejskich, odnotowano spadek pozycji województwa podlaskiego o jedno miejsce (z miejsca 14. w 2010 roku na 15. miejsce w 2018 roku).

Mapa 37. Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2018 roku (%)*

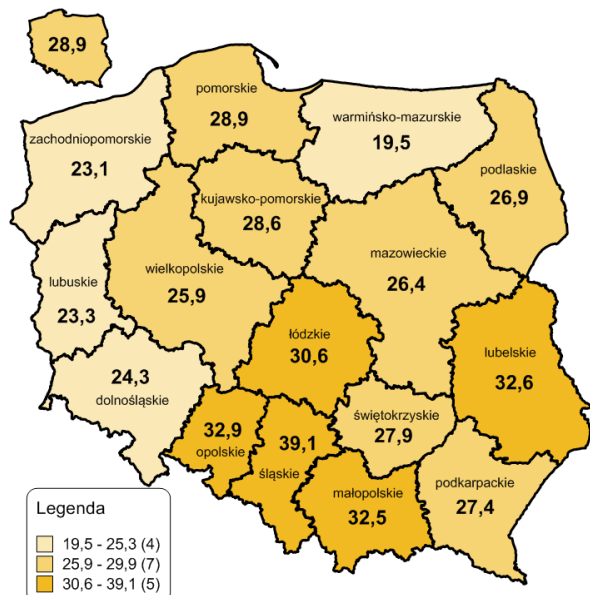

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

- W porównaniu z rokiem poprzednim wartość wskaźnika udziału odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w województwie podlaskim wzrosła z poziomu 30,2% do poziomu 36,3 % (wzrost o 6,1 p.p.).
- W latach 2014-2018 udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w województwie podlaskim nie wykazywał jednorodnej tendencji zmian. Najwyższą wartość osiągnięto w 2016 r. – 40,3%, a najniższą w 2017 r. – 30,2%. W analizowanym okresie udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w regionie wzrósł o 5,1 p. p. (z 31,2% do 36,3%).
- Zgodnie z tendencją założoną w SRWP 2020, wskaźnik charakteryzuje trend wzrostowy (z wyłączeniem roku 2017, w którym w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek o 10,1 p.p.). W porównaniu do 2014 roku wartość wskaźnika wzrosła o 5,1 p.p.²⁶
- Województwo podlaskie charakteryzuje się wyższym udziałem odpadów poddanych odzyskowi niż w skali całego kraju. Niezmiennie od 2014 wśród pozostałych regionów województwo podlaskie zajmuje piątą pozycję.

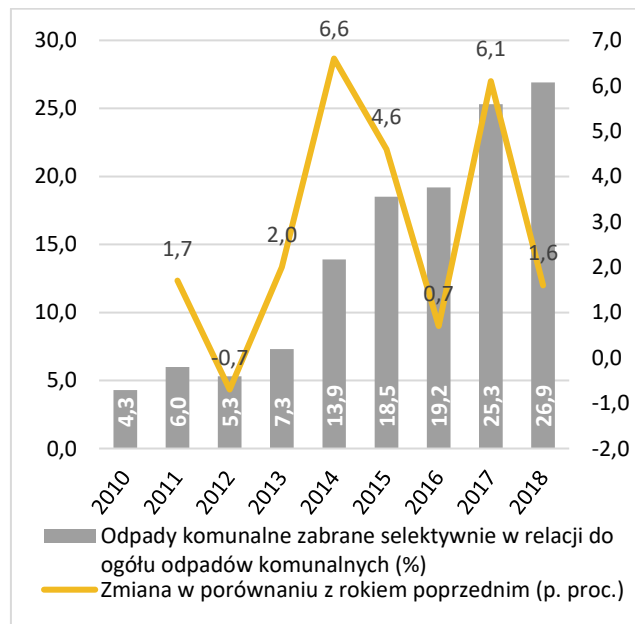
Mapa 38. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku w 2018 roku (%)*

* przedziały danych domknięte lewostronnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Wykres 30. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku w latach 2010-2018 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

²⁶ W roku 2014 zmieniono metodologię wyznaczania wartości wskaźnika. Dane do roku 2013 dotyczyły odpadów poddanych odzyskowi zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku. Natomiast dane od roku 2014 dotyczą odpadów poddanych odzyskowi obejmujących odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie.

- W odniesieniu do roku poprzedniego w 2018 r. odnotowano wzrost udziału odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogóle odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku o 1,6 p.p. (z 25,3% do 26,9%).
- Zarówno w województwie podlaskim, jak i w skali całego kraju występuje tendencja wzrostowa w zakresie odsetka odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych. W latach 2013-2018 wskaźnik wzrósł o 19,6 p.p. (z 7,3% do 26,9%).
- Zgodnie z zakładaną w SRWP 2020 tendencją zmian wskaźnik systematycznie wzrasta. W odniesieniu do wartości bazowej z roku 2011, udział selektywnie zebranych odpadów komunalnych w relacji do ogółu zebranych odpadów komunalnych wzrósł o ponad 20 p.p. (wzrost z poziomu 6,0% w 2011 roku do poziomu 26,9% w 2018 roku).
- Wraz ze wzrostem wskaźnika poprawie nie ulega natomiast pozycja regionu wśród pozostałych województw. W 2018 roku region został sklasyfikowany na 10. pozycji. W odniesieniu do roku bazowego, pozycja województwa podlaskiego poprawiła się o sześć miejsc (z miejsca 16. w 2011 roku na miejsce 10. w 2018 roku).

ANALIZA RIS3

Monitoring Planu rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3)²⁷ stanowi element systemu monitorowania Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020.

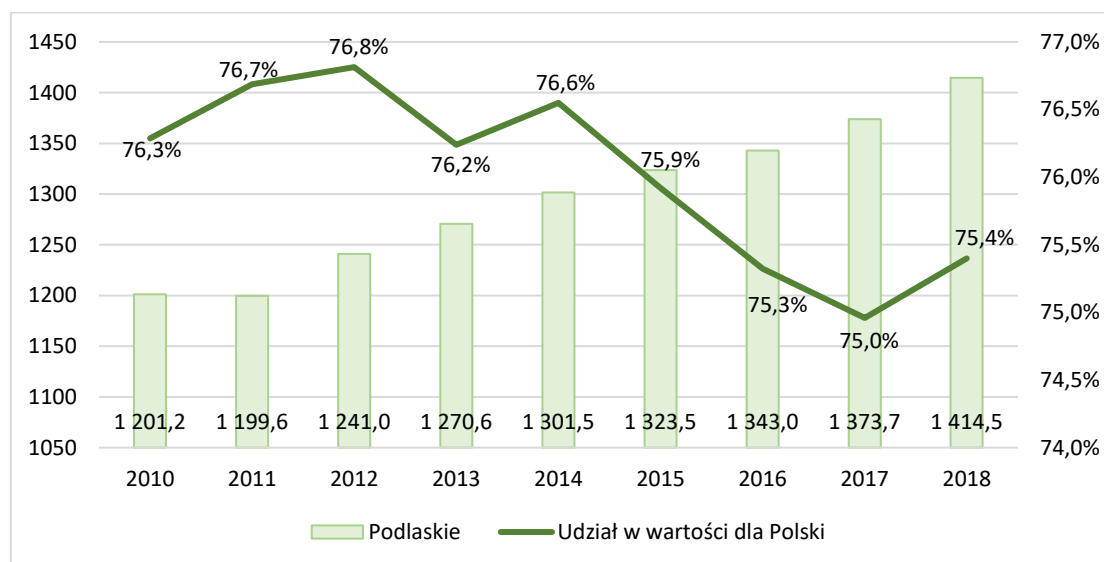
Szczegółowy monitoring Planu Rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3) zawiera Załącznik 7. Analiza RIS3.

Zakres danych, analizowanych w procesie monitoringu obejmuje:

- ✓ Wskaźniki rezultatu:
 - liczba przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym,
 - nakłady na działalność B+R relacji do PKB (w cenach bieżących),
 - udział nakładów przedsiębiorstw w nakładach na B+R ogółem (w cenach bieżących).
- ✓ Wskaźniki pozwalające na obserwację trendów statystycznych w obszarach leżących w sferze zainteresowania rdzenia specjalizacji i specjalizacji wschodzących:
 - liczba pracujących (zatrudnionych) na poziomie grupy PKD,
 - wartość eksportu i dostaw wewnątrzspółnotowych na poziomie produktu,
 - wpływy z podatków PIT i CIT²⁸ na poziomie grupy PKD.

Analiza danych w zakresie **wskaźników rezultatu** wskazuje na występowanie pozytywnych zmian w obszarze przedsiębiorczości i innowacyjności podlaskich przedsiębiorstw. Dynamika zmian jest jednak zbyt wolna, aby poprawić pozycję województwa na tle pozostałych regionów w kraju.

Wykres 31. Liczba przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-BDL.

²⁷ Załącznik do Uchwały nr 120/1431/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 1 marca 2016 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Planu rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ („RIS3”).

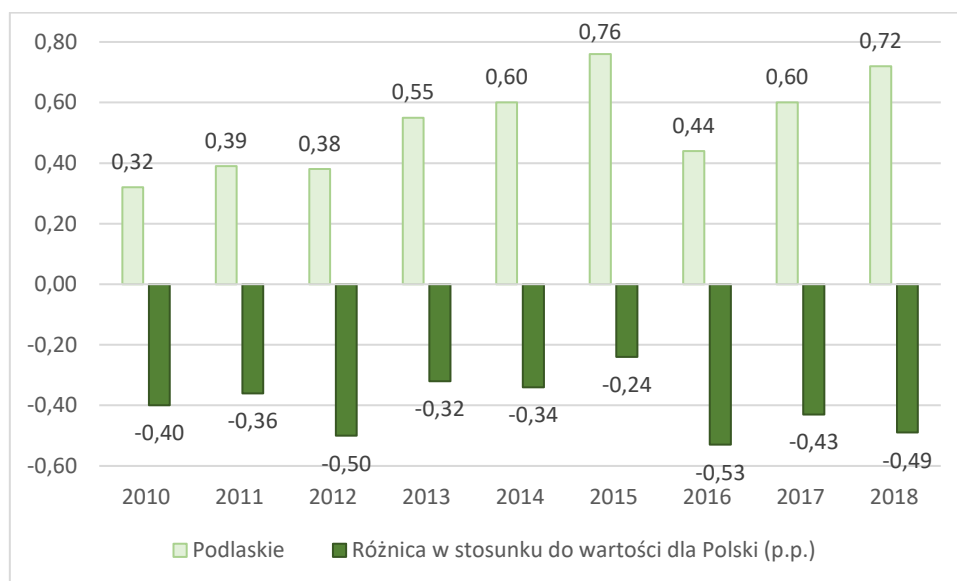
²⁸ W roku 2018 analiza została rozszerzona o dane dotyczące podatku VAT.

- Liczba przedsiębiorstw na 10 tys. Mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2018 roku w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 3%.
- W latach 2015-2018 wskaźnik charakteryzował się systematycznym wzrostem. W całym analizowanym okresie, wzrósł z poziomu 1332,5 do 1414,5, co stanowiło wzrost o 6,9%. Nie wpłynęło to na zmianę pozycji regionu w odniesieniu do pozostałych województw (14 miejsce w kraju).
- W 2015 roku liczba przedsiębiorstw przypadająca na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym, w województwie podlaskim, stanowiła 75,9% wartości dla kraju. W 2018 roku, zaobserwowano spadek tego udziału do poziomu 75,4%. Potwierdza to proces zwiększania się dysproporcji pomiędzy poziomem przedsiębiorczości w województwie podlaskim i w Polsce.
- Pomimo niskiego tempa zmian, w 2018 roku została przekroczona, zakładana do osiągnięcia w 2020 roku, wartość wskaźnika (1410 przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym).

Wykres 32. Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB (w cenach bieżących)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-BDL.

- Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB, wyznaczone na podstawie dostępnych, szacunkowych wartości PKB, wzrosły w stosunku do roku poprzedniego 0,12 p.p. Natomiast w odniesieniu do roku 2015, wartość nakładów spadła o 0,04 p.p.
- Pomimo wzrostu wartości wskaźnika w latach 2016-2018, znacznym wahaniom ulegała różnica wartości regionalnej wskaźnika, w stosunku do wartości wskaźnika dla kraju.
- Wzrost nakładów na B+R w relacji do PKB wpłynął na nieznaczną poprawę pozycji regionu w odniesieniu do pozostałych województw (9. miejsce w 2018 roku w porównaniu do 10. pozycji w 2017 roku).

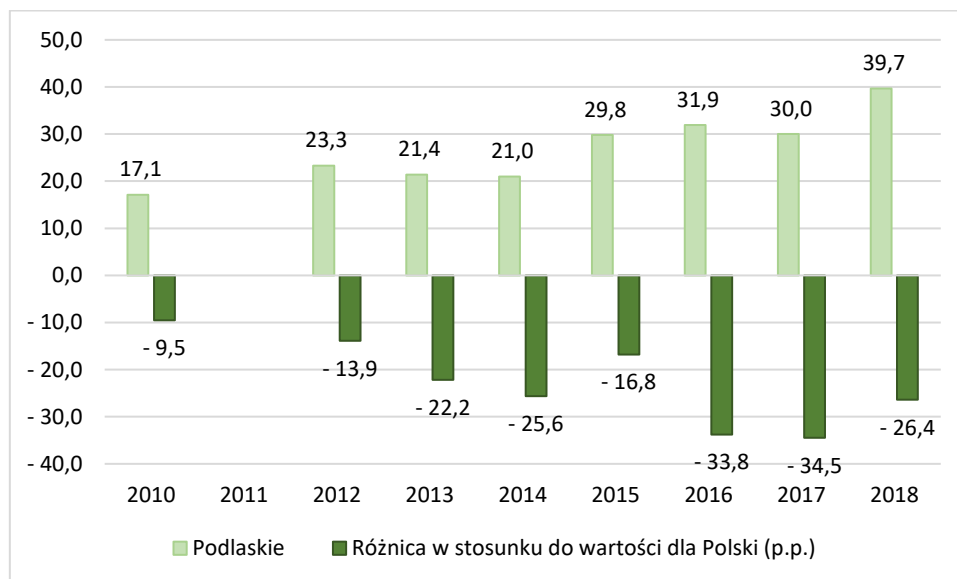

Podlaskie

- Plan RIS 3 zakłada wzrost nakładów na B+R w relacji do PKB po poziom 0,9% w 2020 roku. Wyznaczona na podstawie szacunkowych danych wartość wskaźnika w 2018 roku – 0,72%, jest niższa od wartości założonej na 2020 rok o 0,18 p.p.

Wykres 33. Udział nakładów przedsiębiorstw w nakładach na B+R ogółem (w cenach bieżących)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-BDL.

- Udział nakładów przedsiębiorstw w nakładach na B+R ogółem w 2018 roku wyniósł 39,7% (wzrost w porównaniu do 2017 roku o 9,7 p.p.). Natomiast w odniesieniu do 2015 roku wartość wskaźnika wzrosła o blisko 10 p.p.
- Pomimo utrzymywania się trendu wzrostowego w wartościach wskaźnika, pozycja województwa podlaskiego na tle pozostałych regionów nie uległa zmianie (utrzymanie 15 miejsca w skali kraju).
- Od 2015 roku powiększa się dysproporcja pomiędzy wartością wskaźnika w województwie podlaskim, a średnią wartością dla Polski z 16,8 p.p. do 26,4 p.p.
- Plan RIS3 zakłada wzrost udziału nakładów przedsiębiorstw w nakładach na B+R ogółem do poziomu 36% w 2020 roku, co oznacza, że założona wartość wskaźnika została nie tylko osiągnięta, ale również przekroczona o 3,7 p.p. w 2018 roku.

Analiza wskaźników pozwalających na obserwację trendów statystycznych w obszarach leżących w sferze zainteresowania rdzenia specjalizacji i specjalizacji wschodzących, potwierdza silną pozycję sektorów stanowiących rdzeń podlaskich inteligentnych specjalizacji.

Tabela 5. Grupy PKD o najwyższych wartościach współczynnika LQ²⁹ w latach 2010-2018

PKD	Nazwa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
283	Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa	8,55	9,84	10,07	10,04	10,40	11,37	11,02	11,66	11,20
105	Wytwarzanie wyrobów mleczarskich	7,37	8,09	8,74	8,66	9,11	9,55	9,62	10,04	10,33
301	Produkcja statków i łodzi	3,12	3,16	2,86	3,89	4,90	5,96	6,62	7,78	7,12
021	Gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych	2,40	2,42	2,43	2,44	2,47	b.d.	b.d.	2,52	2,49
462	Sprzedaż hurtowa płodów rolnych i żywych zwierząt	1,50	2,24	2,40	b.d.	1,98	1,99	2,36	2,33	2,49
412	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	1,14	b.d.	1,37	1,63	1,72	1,83	1,97	2,20	2,32
109	Produkcja gotowych paszy i karmy dla zwierząt	1,49	2,12	1,49	1,70	1,86	1,84	2,04	1,88	2,30
382	Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów	b.d.	1,36	1,17	1,45	1,57	1,85	1,82	2,04	2,16
161	Produkcja wyrobów tartacznych	2,11	1,79	1,75	1,82	1,78	1,85	1,86	2,04	1,96
106	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych	1,64	1,71	1,94	1,91	1,90	2,16	1,88	1,93	1,95
016	Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach	1,93	1,89	1,86	2,07	2,08	2,00	2,11	1,96	1,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

- Inteligentnymi specjalizacjami, które odnajdują odzwierciedlenie wśród grup PKD o najwyższej wartości współczynnika LQ są: przemysł rolno-spożywczy oraz przemysł metalowo-maszynowy i szkodniczy wraz z łańcuchami wartości.
- Ekoinnowacje, nauki o środowisku i sektory powiązane łańcuchem wartości, ze względu na interdyscyplinarność interwencji oraz brak odpowiedników w klasyfikacji PKD, nie posiadają bezpośredniego przełożenia na sekcje i grupy PKD.
- Wzrost wartości współczynnika LQ jest najbardziej widoczny w odniesieniu do przemysłu rolno-spożywczego oraz metalowo-maszynowego i szkodniczego. Obserwacja zmian wskazuje, że najsilniejsze sektory konsekwentnie umacniają swoją pozycję gospodarczą generując coraz większe liczby miejsc pracy. Szczególnie dynamiczne zmiany obserwowane są w sektorze produkcji statków i łodzi, w którym, od 2010 roku wartość LQ wzrosła ponad dwukrotnie.
- Spoza sektorów należących do inteligentnych specjalizacji, na uwagę zasługują roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych oraz przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów, w których koncentracja zatrudnienia jest wyższa niż średnio w kraju. Obserwacja wskazuje również, że wartość LQ w tych obszarach gospodarki stale rośnie.

²⁹ Sposób obliczania współczynnika LQ:

$$LQ = \frac{\text{pracujący w sekcji/dziale PKD w woj. podlaskim}}{\text{pracujący w województwie podlaskim ogółem}} : \frac{\text{pracujący w sekcji/dziale PKD w Polsce}}{\text{pracujący w Polsce ogółem}}$$

Wskaźnik LQ powyżej jedności oznacza, że w danej grupie PKD zatrudnienie w województwie podlaskim jest wyższe niż przeciętnie w Polsce.

- Dosyć silną pozycję zajmuje również sektor drzewny. Dwa obszary związanej z nim działalności: gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych oraz produkcja wyrobów tartacznych, charakteryzuje koncentracja zatrudnienia wyższa niż średnio w kraju. Jednakże, zmiany obserwowane w kolejnych latach (niewielkie wahania) wskazują raczej na stabilizację wartości wskaźnika, bez symptomów trwałego wzrostu zatrudnienia.

Tabela 6. Towary w najwyższej wartości eksportu z województwa podlaskiego w roku 2019

Pozycja	Kategoria towarów	Wartość eksportu w mln zł	Udział w całkowitej wartości eksportu w 2019 roku
1	Ryby susz., solone l. w solance; ryby wędz. niezal., od obrób. termicz. podczas proc. wędz.; mąki, mączki i granulki z ryb, nadające się do spoż. przez ludzi:	777,6	7,6%
2	Sery i twarogi	582,2	5,7%
3	Meble inne niż meble: do siedzenia, przekształcalne w miejsca do spania, lekarskie, chirurgiczne, dentystyczne, weterynaryjne i fotele fryzjerskie	428,5	4,2%
4	Artykuły budowlane z tworzyw sztucznych, gdzie indziej niewymienione ani niewłócznie	413,3	4,1%
5	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	391,6	3,8%
6	Wyroby stolarskie i ciesielskie dla budownictwa, z drewna, włącznie z drewnianymi płytami komórkowymi, połączonymi płytami parkietowymi, dachówkami i gontami	341,3	3,3%
7	Mleko i śmietana, zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	317,0	3,1%
8	Podgrzewacze do wody i grzałki nurnikowe, elektr.; aparatura do ogrzewania, elektr.; urządzenia elektrotermiczne; oporowe elementy grzejne	293,6	2,9%
9	Ramy do obrazów, fotografii, luster lub podobnych przedmiotów, drewniane	270,8	2,9%
10	Przyczepy i naczepy; pozostałe pojazdy bez napędu mechanicznego; ich części	242,3	2,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej.

- Poza branżami zaliczanymi do rdzenia specjalizacji w regionie występują inne silne branże eksportowe, których produktami są m.in.: meble, podgrzewacze wody oraz wyroby stolarskie i ciesielskie dla budownictwa.
- Najwyższą wartość eksportu w 2019 roku, stanowiącą 7,6% całkowitej wartości eksportu stanowiły produkty z ryb. W 2018 roku wskazana grupa towarów stanowiła 6,5% udziału w całkowitej wartości eksportu.
- Wśród dziesięciu produktów o najwyższej wartości eksportu, cztery należą do produktów rolno-spożywczych (ryby oraz produkty przetwórstwa mlecznego). Wśród wskazanych towarów eksportowych, brakuje produktów wpisujących się w sektor medyczny oraz szkodniczy.
- Ze względu na charakterystykę ekoinnowacji, jako inteligentnej specjalizacji województwa podlaskiego nie ma możliwości wskazania produktów eksportowych wpisujących się w tę specjalizację.

Tabela 7. Przychody z tytułu podatków PIT, CIT i VAT w grupach PKD o największych wartościach współczynnika LQ (tys. zł)

Dział PKD	Nazwa	PIT				CIT				VAT			
		2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
283	Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa	16346,4	18477,0	23781,7	20447,0	6780,5	4785,0	3067,6	8298,3	-12645,1	-26815,7	-8148,1	-8041,0
105	Wytwarzanie wyrobów mleczarskich	29304,5	34896,3	46768,3	48657,5	17385,0	26982,0	52039,3	24972,1	-398344,0	-380398,3	-465100,8	-532319,0
301	Produkcja statków i łodzi	4610,4	9707,2	10707,7	13601,7	130,5	1068,9	54,9	8,4	-2969,9	-3987,6	-5051,6	-13792,2
021	Gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych	10497,6	11076,9	11040,7	11353,4	0,0	-18,5	-0,7	0,0	54206,8	63584,4	59529,9	10692,1
462	Sprzedaż hurtowa płodów rolnych i żywych zwierząt	10646,2	10302,7	10435,2	10577,7	769,5	931,1	424,6	1316,9	-8473,4	-12139,1	-16269,6	-13576,1
412	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	38833,0	47128,7	52898,7	64842,0	37577,3	36002,6	27948,5	12496,9	-45517,3	86992,3	98949,0	100864,1
109	Produkcja gotowych pasz i karmy dla zwierząt	1783,7	2462,2	2584,6	2381,4	722,9	2380,2	3106,5	3119,4	-22623,8	-25975,4	-28985,1	-25087,3
382	Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów	1793,2	1441,5	1365,1	1353,4	1439,4	1099,4	1121,0	1264,5	-15228,6	-658,4	-2464,6	-790,8
161	Produkcja wyrobów tartacznych	6738,1	6745,5	8634,8	11092,0	268,3	733,2	1364,1	1263,7	11074,9	4954,3	6378,5	7840,6
106	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych	1713,6	586,2	779,9	849,9	2630,9	81,6	383,2	648,0	-11165,7	-3346,3	-5563,6	-4169,7
016	Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach	1925,9	2233,2	3759,7	3302,5	122,6	84,5	1275,1	915,5	-12269,4	-14058,9	-18811,9	-19825,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej w Białymstoku.

- W sekcjach przypisywanych do rdzenia specjalizacji województwa podlaskiego, w latach 2016-2019, nie odnotowano wyraźnego trendu wzrostowego w zakresie wpływów PIT i CIT. Najwyższe, z obserwowanych, wzrostów, charakteryzowały sektor rolno-spożywczy.
- Wśród grup PKD, które mogą być utożsamiane z przemysłem rolno-spożywcym w regionie, największe wzrosty wartości należności z tytułu podatku PIT (w 2019 roku w stosunku do roku 2016) odnotowano w odniesieniu do wytwarzania wyrobów mleczarskich (wzrost o 19,4 mln zł). Na kolejnym miejscach pod względem wartości należności z tytułu podatku PIT znalazły się

grupy PKD, które są utożsamiane z przemysłem metalowo-maszynowym i skutniczym: produkcja statków i łodzi (wzrost o 9,0 mln zł) oraz produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa (wzrost o 4,1 mln zł).

- Największy nominalny przyrost wpływów z podatku PIT w 2019 roku w odniesieniu do 2016 roku, wśród grup PKD o najwyższej wartości LQ, odnotowano w przypadku robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (20 mln zł).
- Najwyższe spadki należności z tytułu podatku VAT (w 2019 roku w stosunku do 2016 roku) odnotowano w odniesieniu do wytwarzania produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych (spadek o 0,9 mln zł) oraz sprzedaży hurtowej płodów rolnych i żywych zwierząt (spadek o 68,6 tys. zł).
- Największy przyrost należności z tytułu podatku CIT, w analizowanym okresie, odnotowano w odniesieniu do wytwarzania wyrobów mleczarskich (wzrost o 7,6 mln zł), produkcji gotowych paszy i karmy dla zwierząt (wzrost o 2,4 mln zł) oraz produkcji maszyn dla rolnictwa i leśnictwa (wzrost o 1,5 mln zł).
- Natomiast największe spadki wpływów z podatku CIT w 2019 roku w porównaniu do 2016 roku odnotowano w przypadku robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (spadek o 25,1 mln zł) oraz wytwarzania produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych (spadek o 2,0 mln zł).
- Na podstawie dodatkowej analizy, dotyczącej wartości należności z tytułu podatku VAT, zaobserwowano, iż w latach 2016-2019, najwyższe przyrosty należności z przedmiotowego podatku, w odniesieniu do grup PKD o najwyższych wartościach LQ robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (wzrost o 146,4 mln zł). Natomiast, w przypadku grup PKD o najwyższych wartościach LQ, wpisujących się inteligentne specjalizacje, największe przyrosty wpływów z podatku VAT zanotowano w obszarze wytwarzania produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych (wzrost o 7,0 mln zł) oraz produkcji maszyn dla rolnictwa i leśnictwa (4,6 mln zł).
- Największe spadki należności z tytułu podatku VAT w latach 2016-2019 odnotowano w odniesieniu do wytwarzania wyrobów mleczarskich (spadek o 134,0 mln zł), produkcji statków i łodzi (10,8 mln zł) oraz działalności usługowej wspomagającej rolnictwo i następującej po zbiorach (spadek o 7,6 mln zł).

SPIS TABEL

Tabela 1. Wskaźniki monitorowania celów strategicznych	9
Tabela 2. Wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej województwa podlaskiego – pozycja w rankingu...52	52
Tabela 3. Powierzchnia nowo udostępnionych/wspartych terenów inwestycyjnych w latach 2010-2019 (ha)	52
Tabela 4. Średni czas dojazdu (w transporcie drogowym) z Białegostoku do Warszawy, Suwałk, Łomży, Bielska Podlaskiego, Olsztyna i Lublina w 2015 r. (minuty).....	60
Tabela 5. Grupy PKD o najwyższych wartościach współczynnika LQ w latach 2010-2018.....	92
Tabela 6. Towary w najwyższej wartości eksportu z województwa podlaskiego w roku 2019	93
Tabela 7. Przychody z tytułu podatków PIT, CIT i VAT w grupach PKD o największych wartościach współczynnika LQ (tys. zł)	94

SPIS MAP

Mapa 1. Położenie geograficzne województwa podlaskiego	5
Mapa 2. Obszary chronione w woj. podlaskim	5
Mapa 3. Drogi w woj. podlaskim	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Mapa 4. Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca w roku 2018 (zł)	18
Mapa 5. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2018 roku	20
Mapa 6. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w sektorze prywatnym w 2018 roku ..	24
Mapa 7. Nakłady na działalność innowacyjną na 1 przedsiębiorstwo przemysłowe, które poniosło takie nakłady w 2018 roku (tys. zł).....	28
Mapa 8. Wartość dodana brutto na 1 pracującego w 2018 roku (tys. zł)	29
Mapa 9. Udział osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu i szkoleniach w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w 2018 roku (%)	32
Mapa 10. Wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 20-64 lata wg BAEL (w IV kwartale) w 2018 roku (%)	33
Mapa 11. Uczestnicy imprez organizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1000 mieszkańców w 2018 roku (os.)	35
Mapa 12. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem w 2018 roku (%)	37
Mapa 13. Udział energii z OZE wyprodukowanej w województwie w stosunku do zużycia energii w województwie w 2018 roku (%).....	38
Mapa 14. Wskaźnik świadczenia i rozwijania usług e-administracji w 2018 roku (%)	41
Mapa 15. Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputer z dostępem do szerokopasmowego Internetu w 2017 roku (%)	42
Mapa 16. Odsetek podmiotów gospodarczych posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu w 2019 roku (%)	43

Podlaskie

Mapa 17. Udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce w 2018 roku (%)	48
Mapa 18. Pracujący w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego według lokalizacji siedziby zarządu w roku 2018 (os.)	53
Mapa 19. Drogi o twardej nawierzchni na 100 km ² w roku 2018 (km)	59
Mapa 20. Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym w 2018 roku (zł)	64
Mapa 21. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2018 roku (os.)	68
Mapa 22. Współczynnik aktywności zawodowej ogółem w IV kwartale 2018 roku (%)	69
Mapa 23. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym w 2018 roku (%)	72
Mapa 24. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2018 roku (os.)	73
Mapa 25. Wskaźnik umieralności ogólnej w województwie podlaskim w 2018 roku (os.)	75
Mapa 26. Wskaźnik przeciętnego dalszego trwania życia w momencie urodzenia kobiet w 2018 roku (lata)	76
Mapa 27. Wskaźnik przeciętnego dalszego trwania życia w momencie urodzenia mężczyzn w 2018 roku (lata)	77
Mapa 28. Wskaźnik umieralności niemowląt w 2018 roku (liczba zgonów na 1000 urodzeń żywych)	78
Mapa 29. Liczba łóżek w szpitalach na 10 tys. mieszkańców w 2018 roku (szt.)	80
Mapa 30. Liczba zabitych w wypadkach drogowych na 100 wypadków w 2018 roku (os.)	81
Mapa 31. Liczba rannych w wypadkach drogowych na 100 wypadków w 2018 roku (os.)	82
Mapa 32. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę w 2018 roku (%)	83
Mapa 33. Udział ludności w miastach korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności w 2018 roku (%)	84
Mapa 34. Udział ludności na wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności w 2018 roku (%)	84
Mapa 35. Udział ludności korzystającej w miastach z sieci kanalizacji w ogóle ludności w 2018 roku (%)	85
Mapa 36. Udział ludności korzystającej na wsi z sieci kanalizacji w ogóle ludności w 2018 roku (%)	85
Mapa 37. Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2018 roku (%)	86
Mapa 38. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku w 2018 roku (%)	87

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca w cenach bieżących w latach 2005-2018 z prognozą do roku 2023 (zł)	19
--	----

Wykres 2. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2005-2018 wraz z prognozą do roku 2023	21
Wykres 3. Udział powierzchni ekologicznych użytków rolnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych w latach 2010-2018 z trendem do 2020 roku (%)	23
Wykres 4. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB (ceny bieżące) w latach 2010-2018	26
Wykres 5. Udział nakładów na działalność B+R ponoszonych przez podmioty gospodarcze w nakładach na działalność B+R ogółem w latach 2010-2018 (%)	27
Wykres 6. Liczba uzyskanych patentów w latach 2010-2019 (szt.)	30
Wykres 7. Liczba podmiotów trzeciego sektora na 1000 ludności w latach 2010-2018 (szt.)	34
Wykres 8. Emisja metanu CH ₄ w latach 2010-2018 (tony)	39
Wykres 9. Wskaźnik świadczenia i rozwijania usług e-administracji w latach 2010-2018 (%)	41
Wykres 10. Korzystający z instalacji gazowej w ogóle ludności w latach 2010-2018 (%)	44
Wykres 11. Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych oraz długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych elektroenergetycznych sieci przesyłowych w latach 2014-2019 (km)	44
Wykres 12. Wartość eksportu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2005-2019 (EUR/os.)	46
Wykres 13. Wartość eksportu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2005-2019 z prognozą do roku 2023 (EUR/os.)	47
Wykres 14. Udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce w latach 2011-2018 (%)	48
Wykres 15. Udział kapitału zagranicznego ulokowanego w województwie podlaskim w całkowitej wartości tego kapitału w Polsce w latach 2005-2018 z prognozą do roku 2023 (%)	49
Wykres 16. Udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem w latach 2010-2018 (%)	51
Wykres 17. Pracujący w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego według lokalizacji siedziby zarządu w latach 2011-2018 (os.)	53
Wykres 18. Drogi o twardej nawierzchni na 100 km ² w latach 2011-2018 (km)	59
Wykres 19. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podlaskim w latach 2010-2018 (os.)	62
Wykres 20. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w latach 2005-2018 z prognozą do roku 2023 (os.)	63
Wykres 21. Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym w latach 2010-2018 (zł)	64
Wykres 22. Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na jedną osobę w gospodarstwie domowym w latach 2005-2018 z prognozą do roku 2023 (zł)	65
Wykres 23. Współczynnik aktywności zawodowej (w IV kwartale) osób w wieku 15-24 lata w latach 2010-2018 (%)	70
Wykres 24. Współczynnik aktywności zawodowej (w IV kwartale) osób w wieku 55 lat i więcej w latach 2010-2018 (%)	71

Wykres 25. Liczba przedsiębiorstw będących członkami organizacji Global Compact w województwie podlaskim w relacji do liczby takich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2013-2019	74
Wykres 26. Liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2018 (os.)	79
Wykres 27. Liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2018 (os.)	79
Wykres 28. Liczba łóżek w szpitalach na 10 tys. mieszkańców w latach 2010-2018 (szt.).....	80
Wykres 29. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę w latach 2010-2018 (%)	83
Wykres 30. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku w latach 2010-2018 (%)	87
Wykres 31. Liczba przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	89
Wykres 32. Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB (w cenach bieżących)	90
Wykres 33. Udział nakładów przedsiębiorstw w nakładach na B+R ogółem (w cenach bieżących) ...	91

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1. Metodyka monitoringu	
Załącznik 2. Zestawienie wskaźników monitorowania celów Strategii	
Załącznik 3. Analiza wskaźników kontekstowych	
Załącznik 4. Kierunki zmian w wartościach wskaźników	
Załącznik 5. Współczynniki korelacji pomiędzy wskaźnikami realizacji celów strategicznych i operacyjnych	
Załącznik 6. Efekty realizacji planów i programów rozwojowych, komponentów programów rozwojowych	
Załącznik 7. Analiza RIS3	

